

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

CAtalogus sancto//rum [et] gestor[um] eor[um]

Petrus <de Natalibus>

Lugduni, 1508

Liber Octauus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70797)

Incipit prologus libri octavi.

Etavius liber presentis

caralogi continet gesta et passiones illorū sanctoꝝ quorū festiuitates occurrunt infra tempus quo representat ecclesia propagationem filloꝝ qui fuerunt ipsius ecclesie conseruatores: quales fuerunt sancti confessoꝝ. Hoc autem tempus est a kalen. septēbris vsq; ad kalen. octobris. Et hoc sub figura sanctoꝝ Job: Tobie:

Esdre: Iudith: et Iheser: quorū tunc gesta recolitur: confessoꝝ patientiā et sanctitatē denotantiā: qui in tribulatione positi: mundum carnē et diaboliū triūpharunt. Ad ipsius igitur tēporis festa pertractāda transeundū est. Et notandū qd oēs iudices israel: qui fuerunt post moysē ante reges generaliter in caralogo sanctoꝝ veteris testamenti in diuina scriptura cōnumerātur: et duorum ex ipsis solūmodo: videlicet iosue filij nun et gedeonis: festum in kalen. septēbris recolitur: quo videlicet die ipsi ambo diuersis temporibus quiesuerunt: vt hieronymus scribit: reliquoꝝ autem predictoꝝ sanctoꝝ dies dormitionis necubi reperit̃ur: idcirco gratia duoz predictoꝝ gesta etiam reliquoꝝ iudicum qui omnes sancti fuerunt in kalen. septēbris conscribere voluit: vt gesta eoz: quorū dies incertus habetur: hystoꝝis consocioꝝ: quorū dies hic agitur: merito copulentur. Acta etiam quorundā alioꝝ eiusdē iudicibus contemporaneoz: quorū similiter festiuitates certos dies non habent: vt raab: caleph: et ruth: prefatis iudicum hystoꝝis inferendo.

Incipit liber octauus a kalen. septēbris vsq; ad kalendas octobris.

De lecto iosue ppheta et duce. Cap. i.

Iosue propbeta et

dux populi israel filius nun a quo nōte dicitur iesus filius naue de tribu effraim moysi pphete: et duci eiusdē populi in ducatu successit: de quo dicit̃ infra in eius festo pridie noī. septēbris. Hic moysē defuncto cum populus esset vltra iordanē contra hierico: loquente sibi domino mandauit populo vt prepararent se ad

transiendū iordanē. Misitq; duos exploratores de sethim in hierico: qui sub simulatione facti atq; explorauerūt terram: et ad domū raab meretricis declinauerūt: quos illa abscondit a facie nuncioꝝ regis hierico querentū eos: et per murū nocte dimisit: ut dicitur infra in eius legēda. Reuersis ergo exploratoꝝbus ad iosue: tribus transactis diebus precepit iosue sacerdotibus: ut tolerent arcam dei: et intrantes cum ea iordanē: omnē populū precederēt. Cum q; intrassent sacerdotes aquā quā penitus immeabile inuenerant: eo q; plus solito excreuisset: steterunt aque decedentes ad instar montis intumescens vsq; ad locū qui dicitur sarathan: inferiores hō aque in mare mortuū descendērūt: sicq; siccato fluuio oīs populus per arētē alueū pertransiuit. Tullitq; iosue. xij. lapides de alueo in sicco: et alios. xij. de sicco in alueum reportauit: in miraculi testimoniū. Et cū trāsisset populus reuerse sunt aque ad locū suum. Deinde iosue filios populi: qui erant incircuncisi: dei mādato circūcidit iussit in galgalis. Et fecerunt fase. xliij. die mensis p̄imi in campis hierico: et comederunt de fructibus terre: eo q; sibi manna defectisset: quo per desertum alit fuerant. xl. annis. Post hec iosue mādauit arcā dei. vij. diebus circūducti circa muros hierico: preceperuntq; sacerdotibus et clangētibus. vij. tubis: oīs pplo armato subsequēte. Septimo hō die post septimaz circūctio nem: vociferantibus cunctis: murū hierico funditus corruerūt: et intrauit quisq; per locū qui contra se erat: et interfecerunt oēs viuentē in ea: et cōbuserunt eam: et omnē supellectilem eius: sola raab cum domo sua seruata. Mandauerat autem dominus per iosue ut nemo aliud de hierico tolleret: s; omnia velut anathema igne consumerēt. Achor autem filius carmi de tribu iuda: latenter tulit regulā auream et chlamydē coccineam contectā auro: et abscondit humo. Cum autē misisset iosue tria missariorum ad expugnandā ciuitatem habi percussit sunt a viris habi et ceciderūt ex eis. xxxvi. viri. Contristatusq; iosue orauit ad dñm. Cui dñs respondit q; non esset cum populo donec mūda ret anathema. Iussitq; hoc forte scrutari. Iosue autē omni pplo cōgregato sortes misit. Et primo per tribū inuenit fors tribū iude: deinde per familias inuenit familiam zare: deinde per domos domus carmi: deinde, per capita caput achor. Qui confessus peccatum suū ab oī pplo est lapidatus et omnis domus eius interfecta: omnisq; substantia eius exusta. Quo facto iosue de mandato dei ascendit contra ciuitatē habi: partēq; exercitus infidē collocauit post ciuitatem. Cum reliqua hō parte ciuitatē aggressus est. Et aliquādiu pugnassent populus cuz iosue terga vertētes: arte simularūt fugā. Rex autē habi cum omni populo egressus eos in se-

cutus est. Et cū eos longius trāsissent ab vrbe surrexerunt: qui erant in insidijs: et ingressi ciuitatē nemine resistente eā incendērūt. Iosue hō retrocedēte et insidijs ciuitate egresso: hostes ex utraq; parte cōclusi interfecti sunt. Omnisq; populus inuentus in vrbe occisus est: et ciuitas igne consumpra: omnia quoq; bona ciuitatis populo in predā diuisa sunt. Rex etiam ciuitatis habi in patibulo suspensus interit. **G**abaonites hō videntes: qd fecerat israel de duabus ciuitatib;: timuerūt valde: et missis ad iosue et populū nuncijs inierunt cū eis fedus: quibus filij israel iuramento confederati sunt. Et facti sunt gabaonite eorū serui lignoꝝ cesores et aque portitores in perpetuū. **A**dont sedech autē rex iherusalē audiens gabaonitas confederatos filijs israel: cōuocatis secū quatuor regib; amorreorū obsedit gabaon. Quod audiens iosue collecto exercitū repente inruit super eos: et versi sunt in fugam per descensum betporē. Misit deus gradinē super eos: et plures occidit grādo q; gladins. Vidēs autē iosue solē descendētē ad occasum: et lunaz ascendētē: timens ne beneficio noctis hostes euaderent: precepit soli cōtra gabaon et lune contra vallē habilon: ne mouerent. Steteruntq; sol et luna spacio vnus diei: nec fuit ante et postea tā longa dies. Tunc quinq; reges se absconderūt in spelunca maceda. Ad quorū custodiaz iosue viros dimisit. Lectis quoq; et delictis omnibus aduersarijs: iosue quinq; reges productos in patibulis suspendit. Eodē quoq; die percussit macedā in ore gladij: postea hō vastauit lebnaz et iachim: egion: et hebron: et dabir: et reuersus est ad castra in galgala. **G**abin autē rex affor congregatis. xliij. regibus cū turmis suis habentibus secū. ccc. milia armatorū et. ij. milia currum pugnauit cuz iosue et populo israel: sed deuictus est iabin et omnes sui occisi p̄ter eos qui se receperunt in vrbes et castra munitissima. Fecerunt enim chananci plures munitiores peruuldas a die qua audierāt egressum israel de egypto aduersum eos: nec eas nisi longo tempore et graui labore obtinuerunt hebronem nulli erari parcens aut serui: et ditatus est israel supra modum ex hostium predā. Quintus autem annus iam transierat: et iosue transtulit a galgalis locum tabernaculorum in silo: et illuc transtulit tabernaculum cum omni ornatu suo pro loci opportunitate. Et inde procedens in sichein constituit in monte ebal altare dño de lapidib; impolitjs: offerens super illud holocausta: scripsitq; super eo deuteronomij: quod quidē intelligūt mādata deuteronomij: quod quidē tradidit. **E**ffraim quoq; concessit montana ad aquilonem: inter

verūq; ponens dimidiā tribum manasse. His tribus tantū commisit terrā alijs in castra manentibus: tum quia bellicose erant: tum quia digniores. Sciebat enim iude regnum esse promissum: et manasse et effraim benedixisse iacob pro beneficio ioseph patris eorum. Dedit autē effraim extra sortem agrum sicheim: quem dederat iacob singulariter ioseph filio suo: et sepe iuuit in eo ossa ioseph: que attulerat de egypto. Ipse enim ioseph effraeus erat. Dedit etiam caleph filio iephone hebron in possessionem: et quocūq; terra a pzelis. ¶ Iterum autem conuocauit ioseph populum in silo: et assumpsit de singulis tribubus tres viros ad cōsiderandum terram: vt eam sorte diuideret: deditq; eis singulis decem viros merendi iocibus: mandans ne sūm quātitatē terram merirentur: sed sūm estimationem felicitis terre. Qui circueuntes terram et mensurantes septimo mense reuersi sunt ad eum in silo. Proieceruntq; iocibus. Prima fors iude egressa est. Secunda symeonis. Tertia bentamin: que fors angustissima fuit propter terre fertilitatem. Quarta effraim. Quinta mediē tribui manasse. Sexta isachar. Septima zabulon. Octaua aser. Nona neptalim. Ultima dan. Ruben autem et gad et dimidiā alia tribus manasse viuente moysi in forte habuerant terram galaad trans iordanem. Sed et leuitis separauit quadraginta octo ciuitates ad inhabitandū. Filij autē ruben et gad et dimidiā tribus manasse transeūtes et iordanem in locū sortis hereditatis sue: edificauerunt intra iordanem ad tumulos altare nitre magnitudinis: quod ioseph et alij qui citra iordanē erant audierunt: voluerūt eos disperdere: et insurgere contra eos: putantes qd altare erexissent: vt sup eo victimas immolarēt: quod non licebat nisi super altare tabernaculi. Sed per nūcios suos eis demissos inuenerūt: qd altare fecissent: non in sacrificiū: sed in testimoniū: ne videret alter populus: eo qd trās iordanē esset ex loco diuisus. Et sic inuenientes eos rectam habere intentionē ad dñm: retenti sunt et laudauerunt eos. ¶ Cū autē ioseph vna cū populo iterū in silo cōgregato cū domino fedus inijisset: omniaq; recte disposita fuisset: cum esset annoz. et. in pace rediit. Nā annoz. xliij. accessit ad moysen: et quadraginta annis eidem in deserto seruiuit: et sic per ānos viginti sex populū rexit: qui et in domino obdormiuit kalen. septembri: et sepultus est in tamathara: que sita est in monte effraim. Hic enim vti vult sanctissimus Ecclesiasticus. xvi. cap. et. ij. Nachab. ij. cap. inter veteris testamenti sanctos speciali laude p̄dicatur: et in alijs plurimq; diuine scripture locis commendatur. Hec de libro ioseph: et ex chronici ioseph et hieronymi: et petri comestoris: atq; gualtini.

De sancto Caleph.

Cap. ij.

Caleph fi

li' iephone de tribu iuda vir sc̄tus: q̄ eccle siastici. xvi. c.

et. ij. Nachabeo. ij. inter sanctos p̄sci tēporis cōnumeratur. Hic fuit vn' ex. xij. exploratorib': quos moyses de deserto p̄aram misit ad explorandum terrā p̄missionis. Qui vna cum ioseph filio nūm de tribu effraim populū rediens conuocauit: vt ad terrā ipsam pergerēt obtinēdā. Laceris pauore formidantibus: et filios israel deterrētibus. Et murmurāre omni populo: iurauit dñs: vt nemo illorū qui ex egypto egressi fuerāt a viginti annis supra ad terrā ipsam introirēt: p̄ter duos p̄nominatos viros caleph vic' et ioseph. Qd et ita p̄igit p̄plo i deserto. xl. annis morā trahēte: donec ois natio illa mortua eēt. Propter hoc meritū caleph nō solū meruit reseruari: vt ad terrā intraret p̄missam: sed in hebron possessionē spectatē obtinuit: in quam ascendēs tres filios enoch percussit. Et ciuitatē dabit que prius vocabat cariatb sepher. i. ciuitas litterarū obsedit. Quam cū inuenisset munitā: p̄misit vt qui prius eā caperet: daret ei fillam suā in vxorē. Et accepit eam orboniel filius cenies fratris caleph minor: qui et post ioseph p̄mus iudex fuit in israel. Cui caleph nam aran in cōiugē dedit: et vrbē in possessionē cū agris irriguis ab vtraq; parte. Et post multos annos caleph in senectute bona quiescit: et sepultus est in hebron. Hec vnde supra.

De sancta Raab meretrice. Cap. iij.

Raab meretricis cui

sanctitas iacobi epla sc̄do. ca: et ad hebre. xi. cōmemoratur i numero sanctarū mulierū veteris testamenti ex ipso euangelio Matt. p̄mo cap. cōnumerat.

Ad huius domū declinauerunt vespere duo exploratores quos ioseph misit ad cōsiderandum ciuitatē hierico: vt supra dictum est in gestis ioseph. Hec erat meretricis: ad quā cōfidenter quasi ad miscendū secū exploratores ingredi poruerūt: domusq; eius iūcta erat muro et porte ciuitatis. Cum autē rex hierico de missis exploratoribus audisset: et qd ingressi essent domū raab comperisset: misit ad eā vt eos educeret. Que abscondit eos in stipula lini quā siccabat supra murū mentēs eos egressos dū clauderet porta. Dixitq; nūcijs vt eos p̄ vā iordanis persequerent. Tūc ascendēs ad exploratores: narrauit qd dixerat nūcijs regis petens ab eis: vt quā deus traderet eis hierico captēdam conseruarent eā. Qd exploratores mulieri p̄miserunt cū

Et ij

juramēto. Tūc dimisit eos mulier de fenestra p murū cum fune coccineo. Deditq; eis signum funem ipm in fenestra ligatū; vt cū caperet et vitas: ex signo populus cognosceret domū illā esse seruandā. Et dimissi nūcū ad iosue redierunt: et que gesta fuerant narrauerūt. Josue hō et maiores populi pmissionē exploratorū ratam habuerūt: vnde et capta hierico atq; delata sola domus raab cum omībus suis intromissis conseruata est. Quam pcessu temporis salmon princeps tribus iude duxit in vxorē: ex qua genuit booz: et ex qua dei filius fm caranem est p pagatus. Et hec in coloniam iudeorū transiēs laudabili fine quieuit.

De sancto Othoniele iudice. Cap. iij.

Othoniel iudex filius cenies fratris caleph supradicti de tribu iuda: primus post iosue in israel iudicauit. Nam cum iosue mortuo surrexissent alij in filiis israel: qui non viderant virtutes domini quas fecerat in diebus moysi et iosue: fecerunt malum in conspectu domini: et seruerunt baal et asaroth et diis terre: contraxeruntq; coniugia cum alienigenis.

Quāobrem indignata diuinitas nō deiecit gētes de medio eorum: vt essent eis in aculeum et laborem: tradiditq; eos deus in manus chusan rasathaim regis mesopotamie et syrie: serueruntq; ei octo annis: et clamauerūt ad dominū: qui suscitauit eis liberatorē othonielem: et fuit dñs cum eo: et pugnauit aduersus chusan rasathaim: et oppressit eū: et liberauit pplm. Quiescitq; terra per annos. xl. quib; othoniel iudicauit pplm. Et mortuus est othoniel in pace.

De sancto Hatoth iudice. Cap. v.

Hatoth filius gerra filij gemini de tribu effraim fm gusiel mū: fm hō conestorem de tribu bēsamīn: scdōs iude post iosue in israel iudicauit. Mortuo enī othoniele eglon rex moab adfunctis sibi filiis amon et amalech: trāsīēs

iordanem percussit filios israel: et posuit idola sua in galgalis: vbi solebat esse tabernaculū: fecitq; sibi domū in vrbe palmarum. i. hierico: et seruerunt ei filij israel. xvij. annis: et clamauerunt ad dominū: qui suscitauit eis hatoth: qui vtraq; manu pro dextera vtebatur. Miserūq; filij israel munera eglon regi per manū hatoth qui fecit sibi gladiū anapitē longitudinis palme vnus manus: et accinctus est eo in femore

subter chlamydem. Erat autē eglon crassus nimis. Cūq; obtulisset ei munera: discessisset ab eo cum socijs: reuersus iterum solus ait ad regem q; verbum haberet ei secreto expticandū. Egressisq; omnibus qui cum rege erant extendit hatoth manū sinistram: et tulit siccā de dextero femore: et infixit in ventrem eius: nec eduxit eam: sed dimisit in corpore. Et lausisq; ostijs posticū egressus fugit. Serus hō regis post iōgam morā intrantes inuenerūt regē mortuum facentem. Venitq; hatoth in sarath: et insonuit buccina in monte effraim: et cōgregatus israel descenderunt cum eo ad iordanem: et volentes transire: moabitas percusserunt ex eis decem milia: et humilitat' est moab sub manu israel. Et quieuit terra. lxx. annis quibus hatoth iudicauit: qui et in pace mortuus est senex: et post hec de philisteis volentibus intrare israel: quidam sangar occidit ex eis sexcetos vomere vno: nec tamen inter iudices computatur: quia eodem anno vitam finit.

De sancta Delbora propheta. Cap. vi.

Delbora prophetissa de tribu effraim: et vir ei' barath siue laphtoth de nepralīs tertij post iosue in israel iudicauerunt. Cum enim post mores hatoth filij israel fecissent malum in conspectu domini: tradidit eos dominus in manus sabin regis chanaam: qui regnabat i aser: et habuit quēdam fisaram duce[m] exercitus suū: Ipse autem habitabat in aseroth gentium: qui oppressit filios israel per annos viginti: et clamauerunt ad dominū. Erat autē delbora prophetissa: que habitabat in monte effraim sub palma: et ascendebant ad eā filij israel ad querendum iudicium. Que virum suum aduocans ex precepto domini dixit ei: vt duceret exercitum in monte thabor contra fisaram duce[m] exercitus sabin. Qui assumptis pugnatōib; decem milia de nepralin et sabulon cum ipsa delbora iuit in montem thabor. Fisara hō exercitum congregauit ad torrētem elson trecentum militum armatorum. Descendentēq; barath de monte cum suis stante delbora in mōte ad orationem: perterruit dominus multitudinem fisare vento: grandine: niue: et pluuia: que cadebat in facies eorum: ita vt arcus et fundibule inutilis fierēt: et plurimi de equis et curribus percussī conterebantur. Sicq; conuerso in fugam exercitu fisare: ipse de curru exstans fugit ad domum cusudam mulieris nomine iahel: que habitabat in valle senam supra cedēs: que fugientem rogātemq; vt ipsum celaret suscepit:

et petenti poculum dedit lac: ut grauius obdormiret. Dormienti hō clauum percussit malleo per vtrūq; tempus inmisit: et in terram confixit: et barach post paululum venientē ostendit. Barach hō exercitum ducens vsq; ad absozum sibi regem iabin interfecit: et ciuitatem euerit. Et sic quiescit terra hebreorum per annos quadraginta: quibus iudicauerunt delibozā cum viro suo barach: qui et in pace sepultus quiescit in terra effraim.

De sancto Bedeone iudice.

Cap. vii.

Gedeon

iudex filius ioas de tribu manasse: quartus post iosue filios israel iudicauit. Cum em̄ israel in conspectu domini deliquisset: tradidit eos deus in manu madian septē annis. Eūq; claus-

massent ad dominum. Venit angelus domini: et sedit super quercus: que erat in effra. Hger autem pertinebat ad ioas patrem gedeonis. Bedeone autem timens aduentum hostium: excutibat frumenta in torculari: ut haberet viaticus ad fugam. Quem angelus salutauit: ipm̄ q; ex parte dei misit: ut percuteret madia. Eūq; gedeon hedum corissit: posuit carnes et azymos panes coram angelo: qui tetigit ea summitate virge quam tenebat: et ascendens ignis de petra omnia cōsumpsit: et angelus euauit. Timētisq; valde gedeon dominus apparuit nocte mandans ut aran baal. quam pater suus exererat destrueret: et lucum qui erat circa eam succideret: et domino deo taurum septem annorum immolaret. Bedeone hō timens patrem et ciues nocte omnia compleuit cum. et ex seruis suis: inde dicitur est hieroboal quasi fortitudo baal: q; fortis cōtra eū fuit. Eūq; gedeon cōgregasset de tribus manasse afer zabulon et nephtalim. xxxij. milia virorū: perijt a dño signum victorie in vellere in area posito: si nocte illavelus cōpleretur: area sicca remauente: et factū est ita. Sequētē nocte petijt signū in contrariū ut area rozaretur: et vellus siccum esset: quod factum est. Venit autē gedeon cum suis ad fontē anad: et de mandato dei omnes formidolosos licentiauit: et reuersi sunt de populo. xxxij. milia et tantū decē milia remanserunt. Adhuc gedeon mandato dei populū duxit ad aquas: et omnes labēres aquā lingua et manu sicut canes assumpsit tanq; magnanimos: reliquos aquam ore sumentes ut delictosos dimisit: et inuenti sunt cū gedeone tantum. ccc. viri: in quibus dominus pcedit se traditurū madian in manu gedeonis ne forte multitudo sibi supare victoriam ascriberet. quibus assumptis et cibariis pro numero

et totidem tubis gedeon ad certamen properauit. Eadem nocte gedeon cum solo puero descendens ad castra madia: audiuit duos vigilantes secū loquētes: vniq; narrantē q; vidisset somnū: panē vic; hordeaceū in castra madian descēdētē ea subuertētē. Aliū hō ipm̄ somnū interpretantē: q; panis hordei esset gladius gedeonis: qui vltis inter filios israel reputabatur: in cuius manu deus castra madia tradidisset. His auditis gedeon animosior effectus tulit trecentos viros: et in dextris eorū posuit tubas: et in sinistris lagenas vacuas: et in medio lagenarum lapides: et ingressi per gyrū in tres presidiū circa hostiū castra invigilia noctis medie fregerunt hydras et lapides in sinistris tenētes clangebat tubis: quibus oibus sonitus terribilis audiebatur. Quo subito excitati hostes et turbati: nec se cognoscentes inuicē mutuis vulneribus se cedebant: alii in fugā cōuersi vsq; berith. Viri autē qui ex. x. milibus remanserāt: eos persequēbatur. Effraim quoq; descendit in occursum fugientū: et occupauit iordanē et occidit duos reges madian ozeb in petra quadā: et zeb in torculari: et portauit effraim capta regum ad gedeon. Transiitq; gedeon iordanē cū xxx. viris. zebec autem et salmana in valle quiescebant: nihil aduersum suspicantes. xv. tantū de suo exercitu cecis. Bedeone autē repēte struit super eos: et turbato exercitu eorū duos reges cōprehensos occidit. Et reuersus est cū victoria magna. Et cū plus eū vellent dñm cōstituerenoluit gedeon: sed soli deo gratiā attribuēs dñm super israel dñaturū esse dixit. Ipse autē per. xl. annos populū iudicauit: quibus terra quiescit. Et dormiuit gedeon in senectute bona kalen. septēbris. Et sepultus est in sepulchro patris sui in effra. Post cuius mortē abimelech eius filius spurius occidit. lxx. filios legitimos gedeonis: et dolo atq; tyrannide occupauit regnū isrl. Solusq; ex oibus iudicib; se regē nominari fecit: q; et pugnas aduersus urbē sichē oppressus a muliere q; fragmē mole de muro proiecit: pessima interijt morte. Ideo et nomē eius de catalogo iudicū sanctorū deletum est: propter fratricidiū et tyrannidis crimen.

De sancto Thola iudice.

Cap. viii.

Thola iudex filius

pphua de tribu isachar: quintus post iosue filios israel iudicauit annis. xxxij. Qui licet nihil notabile fecisse legatur: inter sanctos tamen iudices cōnumeratur: in cuius tempore populum hebreorum pace fructum esse credendū est: eo q; scriptura nullius belli mentionem facit. Et fuit mansio thola in oppido sani vbi et quiescens in pace sepultus est.

De sancto Zahir iudice.

Cap. ix.

L iij

Abir galaadithes

de tribu manasse iudex sextus post iosue iudicauit isrl' annis xxij. h'c habuit. xxx. filios: q's fecit principes. xxx. ciuitaru: quas nomine suo vocauit hato th'ahir. i. oppida iahir. In cuius etiã tempore terra israel pace gaudebat: nec leguntur hebrei ab aliqua natione persecutione pertulisse. Et quo etiã sanctitas iudicis argui pot: qui feliciter populũ gubernas ad scelera cõsuetã ruere non permittebat: qui ⁊ in pace sepultus est.

De sancto Iepthe iudice. Cap. f.

Iepthe galaadithes

iudex primus post iosue iudicauit isrl'. Euz em filij isrl' post mortẽ iahir seruissent dñs gẽtũ tradidit eos dñs in manus phĩstĩm ⁊ amon: ⁊ affl'icti sunt uehementer. xviij. annis. Qui clamauerũt ad dñm ⁊ protecerũt

idola de finibus suis: ⁊ doluit dñs super miferiam eorũ: fuit eo tempore iepthe galaadithes vir fortissimus pugnator: sed filij meretricis. Hic habuit vxorẽ de galaad de qua suscepit filios: qui adulti patrẽ suum tanq̃ spurũ eiecerunt. Et abũt in terrã thob. Et congregauit in opes ⁊ latrocinãtes: ⁊ factus est eorũ princeps. Tunc oppressi maiores natũ israel descendunt ad eũ: ⁊ ipsum in principẽ elegerũt: vt pugnaret pro eis contra amonitas. Et ascendens euz eis in masphar factus est iudex in populo. Missisq; nũcijs ad regẽ amon: vt exiret de terra sua: illoq; exire nolente: egressus est iepthe ad pugna cũ exercitu suo: vultesq; dño: vt si vltor rediret: quicunq; prior de domo sua sibi occurreret eũ in holocaustũ dño offerret. Et percussit iepthe amonitas plaga magna: et hũmiliant eos. reuerrenti aut in masphar: occurrit ei vnigenita filia cum tympanis ⁊ choris. Qua visa tristatus est ad mortem: eo q̃ ex voto ipam dño necesse haberet. Filia vò in nullo doluit: ppter victoriam patris: sed tm̃ duoz mensium inducias petijt: vt plangeret x̃gintra e suã euz sodalibus suis: ⁊ expletis duobus mensib' redijt: ⁊ pater qd̃ vouerat impleuit. Fuit tamẽ et stultus in vouẽdo ⁊ impius in soluẽdo: qz obtulit holocaustũ nec legitimũ nec deo charũ. Potuit tamen ante votũ esse bonus: qz irruit spũs dñi super eũ ⁊ etiã post votũ: qz ⁊ apostolus ponit eũ in catalogo sanctorũ in epistola ad hebze. Quidã aut eũ excusantes dicunt illũ familiarĩ confisso spũs sancti hoc fecisse: sicut ⁊ sampson q̃ semetipm̃ occidit. Iudicauit autẽ iepthe isrl' xl. annis: ⁊ quiescit in pace: ⁊ sepultus est in ci

uitate sua sebeth: que est in galaad. Hic ab etate moysi vsq; ad seipsum ait supputari annos trecentos exclusis annis. xviij. affectionis qui precesserant.

De sancto Abesan iudice. Cap. xi.

Besan

vel esse bon berpleemita de tribu iuda iudex. viij. post iosue iudicauit israel. viij. annis. Qui ⁊ populũ dñi in pace rexisse creditur: quia nec eius tẽpore alius cuius belli in scriptura mentio habetur. Qui ⁊ quiescit in pace ⁊ sepultus est in berpleem ciuitate sua.

De sancto Hailton iudice. Cap. xij.

Hailton zabulonites

iudex nonus post iosue iudicauit filios israel. x. annis. Qui ⁊ pacem omni sue vite tempore habuisse putandus est: quia neq; qz vlla natione discordia habuerit expressum reperitur. Et hic quiescens in pace in ciuitate sua. Sepultus est cum patribus suis.

De sancto Abdon iudice. Cap. xiiij.

Abdon iudex de ciuitate thecue

que est in tribu ephraim decim' post iosue iudicauit israel. viij. annis. Sub quo etiam terra hebreorum in pace quiescit: eo qz sub his prefatis tribus iudicibus israel a domino non recessit. Et hic in pace dormiens in sepulchro paterno sepultus est in oppido thecue ex quo fuerat oriundus.

De sancto Sampson iudice. Cap. xv.

Sampson

iudex de tribu dan vndecimus post iosue iudicauit isrl'. Euz em filij isrl' corã deo peccassent tradidit eos in manũ phĩlistinorũ. xl. annis: a qua fuit hoc modo liberati sunt. Air quidã de stirpe dan noie manue: habebat vxorẽ pulchrã sed sterile. Eui spe oranti angelus in agro apparuit: ⁊ nasciturũ ex ea filũ nũciatũ. Mandas ne qd̃ vitra comederet aut biberet nisi iuxta leges nazareorũ: nam ⁊ puerũ nazareũ futurũ predixit: qui et israel liberaret. Et cum hec oia viro nũciasset: et ille vti zelotipia ductus angelum aliquem

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus Fo. cccij.

Iuuenem suspicatus esset: orantibus ambobus angelus iterum apparuit: et predicta que dixerat conlugi manue replicauit. Attulitque manue heduz et panes angelo ut comederet: et iussu angeli hec domino in sacrificium obrulit: et angelus ascendens in flamma disparuit. Nati autem filium uocauerunt sampson: id est robustum. creuitque puer cito: ut iam futurus propheta prenosceret: cepitque spiritus domini esse in illo in castris dan: id est in exercitu tribus sue. Cum autem adoleuisset sampson: descendit in thānata: ut uideret solennitatem que ibi fiebat: et uisam uirginē philistinorum concupiscit: quam tamen dudum parētib⁹ reuērentibus accepit uxore. Nolebant enim parentes quod filiam alienigenę in coniugium sumeret: nescientes quod res fieret a domino. Quibus descendere cum eo apparuit catulus leonis in uineis oppidi: que sampson in spiritu domini nihil in manibus habens dilacerauit quasi hedum: nec hoc parentibus indicauit. Desponsatamque uxore cum descenderet: ut acciperet eam: uidit cadauer leonis: in cuius ore mellificauerat apes: de quo melle sampson comedit: et dedit parentibus ac uxori. Timentes autem philistei robur sampsonis: dederunt ei in nuptiis triginta iuuenes robustos: sermone quidem socios: opere uero custodes: ne quid forte committeret crescere ciborum satietate. Proposuit autem sampson sociis problema: quod si in fra. vii. dies soluerent: daret eis. xxx. vestes: sin autem e contra ipse sampsoni ad totidem vestes tenerent. Fuit autem hoc problema. De comedente exiuit cib⁹: et de forti egressa est dulcedo. Qui cum problema nescirent soluere: ad eorum instantiam sponsa sampsonis ei blandita: didicit ab eo prouerbij expositionē: quam et sociis indicauit: qui in die septimo sampsoni problema soluerunt: de leone et melle in ore eius inueno. Sampson ergo descendens a scalonē percussit ibi triginta viros: et vestes eorum ablatis dedit pronubis suis. Et iratus sampson ex hoc contra uxorem venit ad domū suam: que nupsit vni de pronubis suis. Post dies aliquot rediens sampson in thānata: inuenit coniugem alteri viro nuptram: et indignatus est valde: cui cum pater uxorem illius pulcherrimē loco ipsius tradere vellent: noluit sampson: sed protestatus est contra populū philistinorum: ut faceret eis mala: et cepit trecceras vulpes: et vinxit caudas caudis: et faces ligauit in medio: quas igne succedens misit in segetes philistinorum: omnesque igne consumpsit: ita etiam ut vineas et oliueta incenderet. Quod philistei audientes opus fuisse sampsonis: uxorem eius et parentes combusserunt tanquam hui⁹ mali auctores. Percussitque iterum sampson philisteos plaga magna: qui ascenderunt ad terram iuda: ut caperent eum. Ascendentesque viri iuda ad sampsonē redarguebant eum: quia ipse occasione philistei contra eos ascenderet: ut bellarent aduersus populū. Sampson autem prius re-

cepto sacramēto ab eis ne se occiderent: permisit se ligari spiritu dei tact⁹ a viris iuda: et duct⁹ ad philisteos: ut sic in eos grauis ultionem expecteret. Quod cum traheret irruit spiritus domini in eum: et dissoluta sunt eius vincula quasi stupa ad ignem. Tollensque mandibulā asini iacentem in terra interfecit ea mille viros alijs in fugam conuersis: et cum pre labore siti deficeret clamauit ad dominū: et aperuit dñs molarem dentem maxille: et egressę sunt aque: quibus hauritis sampson refectus est: vocatūque est nomen loci fontinuocātis de maxilla. Post hec sampson iuit ad gazam ciuitatē philistinorum: et ingressus est ad mulierē meretricē: quo cognito philistei posuerunt custodes ad portā ciuitatis: ut eum mane comprehēderet. Sampson uero nocte media conurgēs tulit ambas ferreas fores cum postibus et feris: et in humeris portauit usque ad verticem montis. Deinde amauit dalidā in monte sozerth: quam satrape philistinorum induxerunt: precio promisso: ut disceret a sampsonē: in quo vires eius consisteret: qui ei illud dicit: quod si septem neruicis funibus humeribus ligatus esset: infirmus ut alij hoies fieret. Quibus dalida ipsum dormientē ligasset: philistei apud se latentibus: excitatus ille rupit vincula quasi stupa. Id ipsum secūdo factū est de septem nouis funibus. Cum autem tertio. vii. crines capitis eius circūligatos licio clauo terre affixisset: excitatus sampson extraxit clauū cum crinibus et licio. Cum autem instaret ei dalida: et ad mortē deficere videretur: ut ei veritatē panderet. Sampson confessus est se nazareū esse ab infantia dño cōsecratū: quod si caput eius rasum foret fortitudo ab eo discederet. Tunc dalida vocatis philisteis sampsonē super genua sua dormientē per totum radī fecit: et recessit statim virtus eius ab eo. Quem tenentes philistei eruerunt oculos eius: et apud gaza vincitū in carcere ad dextrum molere fecerunt. Legeruntque eum tacere cum mulieribus robustis: ut dicitur hebrei: ut ex eo robustam prolem susciperent. Procedere tempore cum capilli eius renasci cepissent: et philistei in templo dagon solēne conuictū in die festo eorum celebrarent: adductus est sampson: ut ante eos luderet: et ipsi ei illuderent: qui stās inter duas columnas quibus domus innitebat: apprehendit utraq⁹ manibus et super oēs: et ipse mortu⁹ est: et multos plures occidit mortēs que viro occiderat. nam preter consuātes quasi trisa milia viri usque sexus conuenerat: qui detecto spectabant: que sepultus est in sepulchro patrum suorum inter sara et eschol. Et iudicauit israel viginti annis. Non autē aliter excusatur: ut ait augustinus: quod seipsum cum hostibus ruina domus oppressit: nisi quia spiritus hoc latenter iusserat: qui per illum miracula faciebat. Habuit enim fortitudinem non de natura: sed de gratia.

De sancta Ruth vidua.

Cap. xv.
Liii

Abvidua de regio

ne moab in diebus iudicij claruit. Quam sancta fuisse probat: no soluz iosephus qui hoc testatur: sed etiam qz liber est specialis hystorie inter sacre pagine volumina connumeratur. Eli melech enim de bethleem effractus cum noemi vxore sua: et maalon et chelion liberis suis cum facta esset fames in terra israel: abiit in regionem moabitidem: vt pascerentur ibi. Quo mortuo filij eius duxerunt vxores de moab: orpnam et ruth: et mortui sunt ambo sine ple. Noemi ho vidua et filijs orbata cum redire vellet in terra suam facta fertilitate comitabatur eam nurus sue. Quas cum licetlaster orpha quidē reuerfa remasit. Ruth ho oino cum socru abire voluit. Et venerunt in bethleem que prius effrata dicebatur: tempore quo primū hordea merebatur: Erat aut ibi vir potēs et diues nomine booz cō sanguineus elimelech. Intrauit qz ruth agruz booz de mādato socri: et colligebat spicas post metentes. Booz ho agrū ingressus cū audisset que esset puella cōpatiēti ei mandauit: ne ad alterius agrū accederet: sed et hora vespēdi cū messoribus suis comederet. Precepit qz metentibus: vt de industria spicas dimitterent: quas illa sine rubore colligere posset. Reuersaqz sero ad socrū et portās hordeū quod collegerat ei oīa nūclauit. Qui socrus dixit: qz booz ppiquus eius erat. Ad ipsum fecit ruth dieb? sequētib? vsqz ad arce ventilationē. Et cū in ventillando aream booz iuxta morē patrū cōsulium faceret seruus et messoribus suis. Ruth de socrus consilio lota et cultis vestibus induta ascēdit cū alijs in arcā latenter. Et cum sero booz obdormisset pēcit se ad pedes eius qui media nocte excitatus ex pait videus puellam et quesuit qz esset. Que respōdit se esse ruth relicta ppinqui sui: qz ideo venerat: vt eā liberis carēntē in coniugem sumeret: prout ex lege tenebat cum ipse booz vxore careret: booz ho respōdit alium esse magis ppinquū qui pmo de pligio requirit deberet. Quod si renueret ipse postmodū eā libenter acciperet. Et cū diluculo surrexisset: impleuit palliū ruth hordeo: eamqz se gere onustā remisit ad socrū. Mane ho booz pgregatis senioribus ciuitatis interrogauit ppinquos: ē illum elimelech an agrū venalem ppinqui sui emere vellet: et relicta eius accipe cui nūqz ppinquorū predicta sūm legē debebat: an sibi minus ppinquo ius suū cedere. Qui ei libēter cedere velle dixit. Sicqz booz diuino nutu ruth cepit in vxorem: ex qua genuit oherth: qui fuit pater isai patris dauid. Ruth autē sancta et pudica sanctitateqz famosa apud bethleem in pace quiescit. Nec omnia ex libris iudicum ruth: et ex chronicis iosephi et hieronymi: petriqz comestoris: necnō ex chronicis guilelmi.

De sancta anna pphetissa? Cap. lvi.

Anna p

phetissa filia phanuel de tribu aser: cuius sanctitatem enā gelicus producit sermo. Luc. ii. tēpore quo xps fuit ad tēplum presentatus ibidē se repperit et eadē hora superveniēs multa de illo pphetavit omnibus qui expectabant redemptionē israel. Nec enī vixerat cum viro suo annis septem a virginitate sua. Et permāsit in viduitate vsqz ad annos octuagintaquattuor etatis sue: que nūqz de tēplo discessit: sed in oīoue die noctuqz pmasit: et in bona senectute in pace quiescit. Sepulta iuxta templū dñi in hierl'm kal. septēbris.

De sancto pulco discipulo. Cap. lvii.

Riscus discipulus

fuit vnus ex antiquis discipulis christi: illes inter noīa. lxxij: discipulorū: qui a dozortheo abbatē cōscripti sunt nō reperiatur. Hic em̄ ille pater familias fuisse asserit: in cuius domo christus pascha sibi parari fecit: et in eius cenaculo cū discipulis discubuit: et eoz pedes lauit: vt damaus. Hic post ascensionē domini ventens romam cū apostolo petro in partibus campanie euangelium predicauit. Qui et apud capnā via aquarū depositus est kal. septēbris: vt dicit ado.

De sancto Egidio abbate. Cap. lviii.

Bidi ab

bas apud arelas tēsi. oppidū provincie floruit tpe karoli imperatoris. Hic atheniesi. natione regia stirpe pgenitus: pte theoz dozo: matre pelagia: sacrilqz litteris eruditus est a puerilibus annis. Qui dū quadā die ad ecclesiā pgeret: egro cuidā in platea sacētī et elemosynā petētī tunicā suā tribuit: qz indutus mox sanitatem recepit. Parētibz ho suis defunctis patrimonij sui xpm fecit heredem. Die quodā dñi ab ecclesia rediret obuium habuit virū a serpente pcssum: sed oīone fusa ab eo ptnus virus fugauit. Demoniacū quēdā die dñico in ecclesia cōsistentē: et cunctos clamoribus conturbantē. Egidius orās ab immūdo spiritu cōtinuo liberauit. Cū aut per totā greciam ipsius fama cresceret: ipse humani favoris vitās periculū clā ltr? maris petijt: vt ad presallas se transferret. Aspiciensqz nautas maris

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus. Fo. cccij.

tempestate periclitantes facta oratione tēpe-
stare sedauit. Applicātes quoq; nante gratias
eius meritis egerūt: et q̄ cū secum gratis vehe-
rent p̄miserunt. Et cum ad quandā insulā post
dies. iij. appulissent: virtū dei ibidem cellula re-
pertum egidius adit: et cum ip̄o in dei laudib⁹
triduo mansit: deinde vale dicens cū nauis ab-
scellit. Tum ergo arelatum uenisset: et biennio
cum sancto cesareo eiusdē vrbis ep̄o mansisset:
et ibidē quēdā quī p̄ triēniū febricitauerat a fe-
bribus liberasset: heremū cupiēs ciā discessit:
et rhodano trāsito secus ripā guardonis apud
veredemū heremita sanctissimū dudum fuit:
vbi sterilitatem terre suis meritis fugauit: et in
firmū quēdā ei delatū veredemio abiente sas-
nanit. ¶ Deinde famā humanā fugiēs relicto
veredemio interiorē heremū penetravit: vbi vi-
delicet rhodanus in mare desuit: qui locus se-
ptimanta vocatur: vbi antrum spiritus oblitū et
fontem inueniēs ceruā sibi diuinit⁹ p̄paratam
nutricem habuit: que certis horis lacris et aliis
montem trāsito prebuit. Tum autē ibidē regis
famuli venarentur: ceteris feris contēris cer-
uam cum canibus insequūtur: a quibus duduz
fugam ad pedes sui confugit alumni. Ille hō
admīrans cur preter solitū sic mugiret: extens
et venatores audiēs dñm p̄ cerua orauit. La-
nes autē intra factū lapidis appropinquare mī-
nime audentes: cū nimio latratu ad venatores
redibant. Nocte superueniente domum reuerſi
sunt: et sequēri die retrocedētes castro labore ite-
rum redierūt. Quōd rex audiens cū multi tudine
venatorū assumpto ep̄o ad locū accessit. Quōd cū
canes vt prius accedere non auderēt. Locū ve-
ptium densitate inaccessibilem in gyrum circū-
dederunt. Unus autē incaute sagittā dirigenſ:
vt ceruā emitteret. Cū dei orati p̄ cerua gra-
ue vuln⁹ inſiſit. Milites autē semitā ferro ape-
rīentes ad speluncā veniūt: et senē venerādum
in habitu monachali cōspiciūt: ceruā quoq; ad
eius pedes p̄cumbentē reperiunt. Ad quē solī
rex et ep̄s pedes adēunt: et quis esset interrogā-
tes: oēm vitam suā eo narrare comperiūt. Qui
dum pro vulnere ei illato venā postulassent: et
medicos p̄ ip̄o sanando p̄miserunt: ac munera
obtulissent: ipse nec medicinā adhiberi voluit:
nec ad munera eorū respexit: quin potius dñm
orauit: vt q̄ diu viueret: ip̄m vuln⁹ perperuo sus-
stineret. Sed cū rex ip̄m frequēter visitaret: et
pabulū salutis ab eo reciperet: inimēſas ei di-
uitias obrulit: quas sanct⁹ recipere recusauit:
vt tñ de ip̄is in monasterium fabricaret admonu-
it. Quod quidē rex per oīa p̄fecit: ip̄usq; cenoz
bñ egidius licet diu renitens tādē multa regis
instantia regimēntis curam suscepit. Et p̄cessu
t̄pis ad sacerdotij dignitatē puenit. ¶ Hui⁹ fa-
mam rex karolus audiēs: vt ad se veniret preci-
bus multis obrulit. Qui veniens aurelian. in
basilica sancte crucis eneguminiū liberavit: de

inde ventens ad regē ip̄m rex reuerenter exce-
pit: et inter cetera salutis colloquia rex ip̄m ro-
gauit: vt p̄ se ad dñm oraret: eo q̄ p̄ctm quod-
dam enorme cōmiserat: qd nulli nunq̄ nec ip̄i
sancto cōfiteri auderet. Sequenti ergo dñica
egidius celebrās p̄ rege orauit: et cōtinuo an-
gelus eidē apparuit: qui cedulam in altare de-
posuit: in qua scriptū erat regis peccatum: et si
de eo penſerit egidij precib⁹ iā dimissum. Ad
debas quoq; ibidē: q̄ si quis p̄ aliquo peccato
egidium inuocaret: h tñ ab eo desisteret sibi dis-
missum non dubitaret. Oblata igit̄ regi cedu-
la: ille de peccato suo venā humiliter postula-
uit. Egidij autē cū honore redēs apud reuernē
semvrbem filiū principis a mortuis suscitauit.
¶ Post aliqd̄ t̄ps prenunciāns monasteriū suū
ab hostibus euerendū romā adit: et multa p̄-
uilegia ecclesie sue impetravit: duozq; ostia cu-
pressina in quib⁹ imagines apostolorū sculpe-
rant a papa ei donata in tyberim dimisit: et cō-
uino regimini cōmendauit. Unq; ad monaste-
rium redire: cuidam cōtracto apud cedironē
egressum restituit. Reuersusq; ad locū p̄dicta
ostia i portu inuenit: q̄ in ecclia sua ad ornātū
sedis romane monimētū erexit. ¶ Obiit quoq;
q̄ suū et diuinitus reuelatū p̄dit. Et post lau-
dabilem vitā in dño feliciter obdormiuit kalē:
septēbris: vbi et choros angelozum eius animā
ad celos ferētium concinentes plurimi audis-
se testat̄ sunt: claruit circa annos dñi. ccccc.

De sanctis duodecim fratribus
martyribus. Cap. xix.

Duodecim fratres

martyres glorioſi pro xp̄o passi
sunt. Quozū tamē nota origine
passionisq; vel locum: vel mo-
dum minime valuit reperire: nī
si hoc solū quod in adonis martylogio scriptū
est: q̄ videlicet post cessionē et incarcerationem
vltimo in diuersis partib⁹ capite celi sunt kalē
septēbris: quos et romana ecclesia in suis kalē
datis cōscripsit: et de eis specialr festū facit.
¶ De scō lupo archiep̄o senonen. Cap. xx.

Lupo archiepiscopus

ep̄s senonen. clarus
it tempore clotharij
regis francozū: qui apud aus-
relian. ex regali genere ortus
dum virtutib⁹ polleret archie-
p̄s senontis electus est. Dum
autem omnia sua pauperibus
erogaret: et die quadam pluri-
mos ad cōsulium inuitasset:
cum vinum ad mediū p̄ recubētibus non habe-
ret orauit ad dominū: et statim nuncijs affuit:
qui ceti vini modios adesse pre foribus nuncia-
uit: quod vnde: aut a quo delatum esset minime

sciri potuit. Cum plures ei detraberent: & filiam predecessoris sui virginem dedicatam immoderate amaret: coram detrabentibus ipsam deoscularus est: dicens nihil nocere bonis verba aliena: quem propria non maculat conscientia. Nam quia ipsam deum amare ardenter nouerat: eam mente purissima diligebat. Cum rex francorum clorharinus burgundiam intrans seneschalum suum coram senones direxisset & ciuitates obsideret: lupus ecclesiam sancti stephani intras campanam pulsari fecit: cuius sonitu tanto terrore hostes concussi sunt: ut nisi fugissent se in carcere purassent. Tandem obrento regno cum rex alium seneschalum misisset: & lupus ei sicut alij episcopi fecerant non occurrisset: sumpta occasione illa episcopi ad eum apud regem diffamasit: & rex ipsum ad exilium destinauit: ubi doctrina & miraculis claruit. Interea senonici quendam episcopum: qui locum lupi inuaserat: occidentes a rege impetrarunt: ut lupus de exilio reuertetur. Quae reuidens exilio tabefactus: ita repente diuinitus est mutatus: ut coram illo prostratus veniam peteret: & multis muneribus eius ecclesiam dotaret. Dum autem remeans parisiis uenisset: multa carceratorum turba solutis vinculis apertisq; ostijs eidem obuiauit: & de ipsorum liberatione eius meritis facta gratias egit. Celebranti ei die quodam dnico lapsa est celitus gemma in calice sancto: quam rex in suas reliquias collocauit. Rex clorharinus campanam sancti stephani senonici. audies esse mire dulcedinis iussit sibi parisiis deferri. Sed mox ut de urbe senonica delata est sonus ille dulcedine amissit. Quod rex audies ea senonice reparari iussit: & vii. ab urbe miliario sonitu recuperari. Cum nocte quadam oraret indistinctu diabolico valde sities sibi aquam deferri fecit. Sed ad uertens dolos inimici puluinar sup os uasis posuit: & diabolus intus clausit: qui tota nocte uolut: factoque mane confusus & dimissus abcessit. Alia nocte dum ecclesias more suo circuiret inuenit clericos quosdam rixantes: eo quod cum mulieribus fornicari uolebant. Qui ingressus ecclesiam pro eis orauit: & mox ab eis ois ratiatio discessit. Qui coram eo prostrati veniam postularunt. Tandem multis clarus uirtutibus in pace quieuit kalendis septembris circa annos domini. cccccx. tempore heraclij imperatoris.

De sancto uiuaro epi.

Cap. xxi.

Viuar^o remensis. archiepiscopus claruit tempore clodouei regis: ut ait sigibertus. Quo etiam tempore claruerunt reolus eius successor: & bercarius martyr: primus abbas ancylatesis. et

secunda berta martyr & abbatissa in partibus galliarum. Huius nempe uiuardi discipulus fuit dicitur bercarius abbas & multo tempore comes. Cum autem aliquando secum pergeret apud uillam que dicitur altimilare dum uiuardus graui somno premeretur sub fago dormiuit: uisitque de celo colubam sagittis insidere: & deinde descendere: & arcam uacua in qua dormiebat: ter uolando circuire. Indeque celos repetere: que omnia bercarius uigilans corporaliter aspexit. Excitatus autem episcopus & cum bercario de uisione mutua colloquutione habita intellexit a deo sibi mandatum in ipso cenobium edificandum. Quod & uiuardus episcopus deuotus ad implere curauit. In quo quidem loco congregationem monachorum disposuit: & bercarium eundem abbatem prefecit. Et postquam cuncta diligenter impleuisset: in christo feliciter obdormiuit kalendis septembris.

De sancto bercario abbate.

Cap. xxii.

Bercari^o abbas & martyr claruit in gallijs tempore dicitur clodouei regis fratrum:

qui sub prefato sancto uiuaro remorum pontifice moribus & sapientia imbutus luxouienense monasterium petens

sub abbate eustasio monasticam vitam duxit. Dum die quadam in cellario uinum ex uergete in cereali hauriret uocatus ab abbate obedientia sollicitus & incautus uinum: quod fundebatur: reliquit uergete non clausa. Quod dum cerealem impleisset superficiem eius pertransiens: in modum columne constipatum in gymnasium coronari cepit: nec aliquid de uino in terram desuxit: donec reuerso bercario quod esset meriti apud deum oibus innotuit. Post aliquod tempus de abbatis licentia rediit ad sanctum uiuardum: a quo in monasterio prefato ab eodem edificato in loco qui dicitur altimilare: abbas profectus est sacre congregationi monachorum. Et dum filios suos sibi commissos more boni patris & pastoris diligenter curaret: exigeret culpa quendam daguinum monachum habere discipline corexit. Qui moleste habens ferens instigare diabolo nocte abbatem dormientem lateraliter uulnere percussit: & ut ferrum occultaret in piscinam demersit: quod dei iudicio super aquam enatauit. Mox autem frater ille attonitus & amens ad ecclesiam currere signum pulsabat. Fratres autem hora insolita exercitatus admittentes abbatem percussum adhuc spirare inueniunt: & ferrum enatans conspexerunt. Daguinum quoque quasi insanum in ecclesiam repertum uti reum homicidij comprehensum ad bercarium iudicandum adduxerunt. Qui ille quantum in se erat omnem dimittens iniuriam deum per penitentiam con-

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus Fo. cccxiij.

suluit esse placandum et in christo martyri expiavit. Sepultus in monasterio suo. Et cuius tumulo oleum diu manas languentibus medelam prestare consuevit. Passus est autem kalendis septembris.

De sancto Agilo abbate

Cap. xxiij.

Bil⁹ ab

bas tēpore clodouet regis frācorum claruit.

Hic Agnoaldus nobilis consiliarij regis sigberti filius bone indolis ad huc puer sancti Columbani abbatis benedictione percepta sancto eustasio religioso

viro cum alijs pluribus clericis omnibus post modum futuris episcopus a parentibus traditus est sacris litteris imbuendus: factusque monachus sub sancti colubani abbatis disciplina fuit conuersatione mirabilis. Dum autē columbanus brunichildis regine sicut et alijs mulieribus aditū monasterij prohiberet: et ob hoc ad instantiā regis a theodorico rege de monasterio expulsus esset: eustasio eidem monasterio substituendo missus est agilus ad reges reconciliandū. Et cū longe iam a monasterio abisset: et nepos quidā vandalonij ducis precognito quare iret: cum satellitibus suis eum aggressus fuisset: ipsumque educto gladio percutere vellent: manus eius repente arida facta est. Cui veniā postulant sanctus manus suā restituit: in quo audito miraculo rex placatus colubani ad abbatiam suam restituit. Processu vero temporis missus est agilus cū sancto eustasio a lotario rege ad vicinas gentes ad huc gentiles predicandas: ubi multos ad christum conuertit: et miraculis conuincit. Nā in via demonia cū liberauit. Sadabergā virginē cecā illuminauit: et quoque eidem iterū fabricari salutes subitā orationibus impetravit. Cū igitur sanctus andoens episcopus super torrē: qui dicit resbacē: in proprio solo monasterij de suis facultatibus construxisset: eidem monasterio agilus abbatē prefectus: ut dicitur in supra in legēda sancti andoeni. iij. non. maij. Cuius vicē cenobij construēdi locus eidē andoeno diuinitus rali ter ostēsus est. Tribus enim noctibus super ipsum locū vidit nubē in modū crucis mirabiliter radiantem: et deinde tribus diebus subsequenter eundem locū in modum crucis repperit rose conspersum: eo. s. ambitu quo monasterij fuerat construēdū. Cū autē agilus abbas hospitalitati sollicitus intendere: die quadā mediā hyeme leprosum ante fores inuentū ad ignē calefaciendū adduxit: ipsum subito nusquam vidit. Alia vice ad merētes cum fratribus accessit: et tēpore subito ingruente signo crucis edito imbrē a se et messoribus conspexit: gradine per gressū circa eos nimia dec-

dente. Annoz. xcviij. existens orauit: ut de hac vita solueret: cui relatu est quod post bñctum votū obrineret. Sicque cētenarius migravit ad christum kal. septēbris: in cuius transitu ad monachos choros angelorum psallētes audivit. In eius etiā sepultura frater quidā febricitans: et alius dolore dentium tortus tactu corporis liberant.

De sancto Antonino martyre. Cap. xxiij.

Antonin⁹

martyr apud apamias passus est: qui

ex eodem oppido oriundus nobilis genere ab infantia christo seruēs et virgo permanēs amore martyrii flagrans ex vrbē sua discessit. Et dum christianos perquereret ad presbyteratus ordinē ascendit: et inde

verbum dñi disseminādo processit. Cum autem ex itinere fatigatus sit in nimia laboraret: oratione fusa virga solū percussit: et statim fons vniuersus scaturit ad eius refectiōem: et deinceps ad egros salubritatē. Reuersus autē apamiā et gentiles impugnās martyriū suū fidelibus predicavit. Verum dum loca sacra cum quibusdā christianis visitaret: et ab eis aliquantulum diuertisset: a paganis rēsus et iuxta flumen ad radices montis apamię decurrēs decollatus est. Corpus quoque eius membratim discerptū et vna cum capite in flumine demersus est. Sed diuino miraculo sanguis de corpore fluens in vniuersū coagulatus: et in vniuersū fidelibus collectus est. Aqua etiā fluminis a cursu desistens ad corpus colligendū christianis in alueo viā fecit. Sicque corpus vna cū sanguine leuātū atque sepultū est. Caput autē eius ab angelis de mane sublatū nauticule parue imponit: et duobus angelis in similitudinem duarū aquilarū nauticulā contra fluminis cursum sine remo gubernātibz ipsam ad habitaculū festi principis deduxerūt: quē sanctus antoninus ad fidē christi peruererat. Quōd festus per spiritū diuina reuelatione cognoscēs ad nauē descendit: caputque collegit atque habitationem suam a loco illo remouēs in domo propria caput deuote recondidit: domusque suā in ecclesiā commutauit. Passus est. iij. non. septēbris.

De sancto Dederico abbate. Cap. xxv.

Dedericus

abbas apud ednē

sem ciuitatem claruit. Hic ex ipsius ciuitatis pago nobili genere ortus. Cum esset annoz. xiiij. inuitis parentibus ad monasterij ipsius vrbis fugit: et monachus effectus penitētie mirabili operā dedit. Nā i hebdomada

vix solummodo cibum sumebat: et elicio asper-
rino carnē domabat. Successit abbati defun-
cto in regimine loci: multis miraculis pollens.
Nam monachus quendā libidine dīu grauitē
tentatum: et fere ad desperationē adductū tu-
nicam suā induens ex cūso ab illo demone etiā
corporealiter vlulante ad castitatē nīmā reuoca-
uit. Aliū etiā ante completū officii ecclesiam
egredientē diuq; correptum reliquis panis sui
cibauit: et repēte ad emēdationē reduxit. **¶** **C**e-
rū dum famā populū ad se confluētis effuge-
ret in vasta heremo se conclusit: sed de manda-
to episcopi ad monasterij regimen inuitus re-
dijt. Post modicū autem orationis gratia pari-
sius veniens in cellula sancti petri duobus an-
nis. et .xx. mensibus se includens discipulos cō-
uocauit et eisdem obitus sui die prenucciato in
pace quieuit. .iij. nonas septembris anno domi-
ni. cccc. ccc. lxx. iij. orthonis imperatoris tertij
anno primo: sepultus ibidē miraculis fulgēs.
¶ **De sancto Eosina confessore.** Cap. xxvi

Eosinas cō-
fessor: natione gre-
cus in insula cre-
tes. heremiticam
vitā duxit. Qui omnibus die-
bus vite sue telumq; et oratio-
nibus vacans in quodā antro
resedit. vbi et post laudalile vi-
tam in pace quieuit. .iij. non.
septembris. Luius corpus cui

aliquod tempore in eodem specu sepultū quies-
uisset ab incolis loci intra ciuitatē translatum
est vt honorificentius coleretur. Quod deo et
sancto displicuisse euidenti signo apparuit. Nā
maxima aeris siccitate superueniente arefacta
est terra et fames valida subsecuta: nec prius
illapsa de celo pluuia fertilitas abundauit: do-
nec sanctum corpus ad loci sui abdita reductū
est. Post annos .x. fere. cccc. corpus ipm a ve-
netis nauigantibus inde sublatum est: et vene-
tias translatum: atq; in monasterio sancti geor-
gij maioris reconditū: vbi ad presens quiescit.
¶ **De sancto Elpidio episcopo.** Cap. xxvii.

Elpidius
lugdunensis
episcopus fuit:
qui multa san-
ctitate flagra-
uit et doctria
et miraculis conuascuit. Qui
et pplm dei sibi commissum fe-
liciter cura gubernas apud pres-
fatam ciuitatem. .iij. non. se-
ptembris in pace quieuit. Sepultus in ecclesia
sanctorū. vij. machabeorū in qua scrii iusti eius
predecessoris epī mēbra tumulata requiescūt.

¶ **De sancto Elpidio abbate.** Cap. xxviii.

Elpidius ab-
bas genere cappa-
dor fuit. De q; scri-
bit heractides qui habitauit i
specu studio abstinentie cum
cros vincēs. Nam per annos
xxv. quos sibi vixit dñico tñi et
ionis diebus cibum sumebat:
alijs diebus nihil oīno gustas-
bar: ac per totam noctē stādo
et orando psallebar: quem innumera multitudo
fratrum sequebat. Dum autē Escopio illum nos-
cre quadā percussisset: ipse eo calcato ne standi
quidem spaciū in quo steterat mutauit intantū
dolorem cōtempit. **¶** **S**armentū vitis aridum
extra tempus debitū ab eo plantarū ad eo cre-
uit: vt vitis magna facta infra annū totā eccle-
siam operiret. Hic per ānos viginūq; nunq;
ad occidentē se vertit: nec solem declinantē cō-
spexit. Luius exemplo discipulus eius sifinnus
cum apud eum septem annis fuisset: in sepul-
chro se clausit: in quo stans per trīentiū semper
orauit: nunq; die vel nocte decambulans aut ses-
dens aut iacens. **¶** **E**lpidius igitur post ānos
predictos ad cappadociam regressus et presby-
ter factus fratres et sorores in vnum collegit: et
cenobio constructo in pace quieuit. Luj festus
agitur. .iij. non. septembris.

¶ **De sanctis Euphemia Dorothea Tecla
et Erasina virginibus et martyribus.** Cap. xxix.

Euphemia: do-
rothea: te-
cla: et erasina
virgines passe sunt in aquileia ci-
uitate tēpore neronis imperato-
ris sub seuasto pefide. Fuerunt
enī duo fratres nobiles et ditissi-
mi eiusdē vrbis. Quorū maior noie valētius pa-
ganus genuit euphemiā et dorothēā. Alter .x. mi-
nor: noie valentianus xpianus genuit teclā et
erasinā: qui tā filias suas q; neptes sepius ad
domū suā veniētes ad fidē xpi secreto erudies-
bar: q; sctis hermacoras epus in ipsa domo ca-
thetizauit. valētius autē iussit fieri turrim excel-
sam sup fluiū natissum: ita vt flumen p mediū
turris si ueret p arcus reuolucos: in q turri fle-
lias suas ppter earū nūmā pulchritudine collo-
carer: donec eas maritis traderet: duasq; fene-
stras tñi in ipsa turri fabricari pcepit. Sed cū
ad ciuitatē tergestinā perrexisset: euphemia et
dorothēa tertiā fenestrā ceteris ampliorē con-
strui fecerunt: vt in ipsa ad orōnē stare possent.
¶ **C**um autē die quadā descēdissent ad fluiū
vt ex more se lauarent supuenerunt et germane
ipsarū tecla et erasina: et orantibus hgnibus vt
aqua fluiū mundaret quatenus digne baptisa-
rent: natissus fluiuis retraxit vndulas et stetit.
Eadem hora supuēnit valentianus cum beato

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus. Fo. cccv.

hermacora: et viso miraculo gr̄as deo egerunt. Quas sanctus hermacoras continuo baptizavit et deo virgines dedicavit: easq; valentiano cōmendavit. Reversus autē valentius eodem die: et videns tertiam fenestram in turri constructam didicit a magistris: q̄ ad mandatum filiarum suarum eam fabricassent. Et interrogavit filias suas cur tertiam fenestram fieri iussissent. Que dixerunt: ut maius lumen ibi fulgeret nolentes ei indicare: q̄ causa orationis eam constructam dinassent. Post aliquot vero tempus cum valentius filias suas velleret utris tradere: eo q̄ a plurimis nobilibus in conjugium peterentur. Responderunt virgines se christum sp̄sum immortalem habere: cui virginitate suam perpetuo dedissent. Quod audiens valentius iratus arreptus pro gladio eas interficere voluit. Ille vero ad domum valentiani patris fugerunt. Quas valentianus in aculeo filiarum suarum in angulo domus abscondit. Et cum precessisset: ut hec sancto hermacore episcopo nunciaret. Valentianus cum servis suis venit ad domum fratris: et filias requirere cepit: et interrogans duos ex servis valentiani ubi essent: unus quidem eas celavit. Alter vero eas pro palavit: qui statim arreptus a demonio seipsum in nativo flumine necavit. Valentianus vero filias et neptes in angulo repertas christum adorantes apprehendit: et ad domum suam adduxit. Altera vero die ipsas quatuor senario presidii tanquam christianas puniendas tradidit: quas preses ante se iussit adduci: et cepit agere: ut sacrificarent. Et dum se christo domino sacrificare dicerent: iussit eas nudas virginis cedi: deinde veris pedibus suspendi: et malleis capita eorum contundi: usque dum per nares eorum sanguis distillaret in terram. Et cum hec omnia constanter tollerassent: et deo semper gratias agerent: preses fecit eas in carcerem recludi. Hanc autem facto mandavit iterum sibi virgines presentari: et videns eas sanas effectas ad deorum sacrificia exhorabatur: eo q̄ dominus eis compatientes earum vulnera curassent. Sed cum se a christo domino sanatas assererent: et non ab eius diis quos esse demones comprobabant. Iussit eas seivas in equuleo suspendi: et ad latera ipsarum lampades ardentes applicari. Deinde fecit illarum mammillas amputari: et canibus devorandas iactari: quas tamen canes intactas custodiebant. Iterumque eas preses mandavit in custodiam recipi. Nocte autem ipsa Valentianus mammillas virginum intactas: et sicut rosas splendentes invenit: quas hermacore episcopo pro reliquiis obtulit. Sequenti vero die mandavit preses virginem nudam per totam civitatem aquileie circumductam. Ante vero eum phemisa angelus domini operuit eas stola candida et corpora illarum restituit omnino illa: ita ut nec cicatrix in eis appareret. Et cum ille fuissent presidii presentate videns seivas ipsas: ut solis facie splendentes atque deos

omnes gentes confutantes: iussit illas capite truncari. Quas pater ac patruus earum valentius arreptus ad summam turris: quam fecerat traxit: et manibus eas propriis decollavit. Eorumque illarum cum capitibus ex alto in sinum pro fecit: et subito facto nimio tremore ignis de celo veniens: ipsum cum omnibus qui secum erant: et ipsam turrim usque ad fundamenta consumpsit. Eiusque noctu valentianus cum sancto hermacore presentem ad flumen ad corpora requirenda: dum essent iuxta portam valentianam: ecce venit navicula cum duobus viris splendens ad ripam fluminis: que dicitur clemētiana: in qua navicula corpora sanctarum cum capitibus posita erant: que illi duoviri sancto hermacore obrulerunt. Qui una cum clericis suis et valentiano gratias agens corpora virginum de navicula levavit: et in domo valentianam in monumentis marmoris sepelivit: ubi et altare construxit: et domum ipsam in honore sanctarum ecclesiam consecravit: valentianus quoque omnem facultatem suam ecclesie concessit. Pisse sunt autem sancte virgines. iij. non. septembris.

De sancta seraphia virgine et mar. Cap. xxx.

Seraphia

virgo passa est apud oppidum vendicium sub aedrino principe et preside byrillo. Hec genere antiochena veniens ad urbem declinavit ad domum beate sabine relicte nobilissimi valentini: quam sua predicatione ad christum converterit: ut dictum est supra in passioe sabine. iij. kal. septembris. Quod audiens byrillus preses misit ad virginem comprehendendam. Sabina vero virginem diligens: parato curru una secum ad portum perrexit. Preses autem ob nobilitatem sabine utriusque deferens eas cum pace dimisit. Sabina tamen quod magicis artibus demerata christiana fuisse effecta dure redarguit. Post tertium vero die preses seraphiam rapuit: eamque sibi presentari fecit: ipsamque ad deorum sacrificia inivitavit. Que cum se christo domino immaculatum sacrificium offerre diceret: seque ex perpetua virginitate: quam devoverat: replum deservit assereret: mandavit preses: ut violari deberet: quatenus amissa pudicitia templum dei esse desineret. Tradidit illam duobus iuvenibus lascivis egyptiis: ut ea per noctem integram uterentur: quam illi in cubiculum obscuriorum introduxerunt. Quate vero virgine cum circa primam noctis horam ad eam accedere vellent: facto magno sonitu cum horribilo tremore iuvenes tremefacti ceciderunt quasi exanimis in terra membris omnibus resolutis: quos mane missi presidii illuc destinati iacentes et omni corpore impotes inveniunt. Factoque con

cursu nimio virgo christi ad presidem adducit
 & quibus hoc maleficijs fecerit interrogatur.
 Illa autem non maleficijs diaboli: sed virtute
 p̄p̄hec miracula peracta fuisse narravit. Cui
 cum p̄ses dixisset: vt si nō hec magicis artib⁹ fe
 cisset illos in xp̄i sui nomine surgeret: & loqui
 faceret. Seraphia iuuenes ad se duci fecit: su
 per quos nec stare: nec se mouere: nec loqui va
 lentes orationem fudit: eosq; in xp̄i nomine cō
 tingens incolumis erexit: qui mox corā popu
 lo stantes & omnibus suis membris facti cōpo
 res loqui ceperunt: atq; presidē narrauerūt: q̄
 dum cōtra voluntatē eius virginem cōtingere
 voluissent iuuenis decorus stature procerrime
 vt sol splēdēs se interposuit: qui illos adeo suo
 lumine terruit: qui mox amissis sensibus defes
 erit eos apprehēdit. Quod audiēs p̄ses & ea
 magicibus artibus ascribēs iussit eā expoliari
 & eidē lampades applicari. Quib⁹ mox diuini
 tus extinctis ministri eas tenētēs lāpades cor
 ruerunt. P̄ses autē adhuc ip̄am porius male
 ficam existimans mandauit fustibus cedi. Gra
 timq; terre motus magnus factus est: & fractis
 fustibus astula vna de stipitibus oculū dextrū
 p̄sidis percussit: & post tridū ip̄m amisit. Tunc
 indignat⁹ p̄ses virginē capite cedi iussit. Que
 decollata est trās arcum faustini iuxta aeream
 vindiciant ducis: cuius corpus beara sabina in
 eodē loco sepeluit. iij. non. septembriis.

De sancta p̄bebe discipula. Cap. xxxi.

Phebe di
 scipula aposto
 loꝝ fuit: de q̄
 paulus aposto
 lus ad roma. vl
 timo ca. mētionē facit: quā et
 ip̄e fratrib⁹ rome existētib⁹
 intime cōmēdauit: eo q̄ sibi
 & multis alijs discipulis i mi
 nisterio fideliter assistit. Que

& ipsa in vita sanctitate et honesta pudicitia in
 xp̄o pausauit. iij. non. septembriis. Sepulta ro
 me: vt scribit Hieronymus.

De sancto Antidio episcopo et
 martyre. Cap. xxxii.

Antidius
 episcop⁹ & mar
 ty: ap̄d turonez
 passus est tēpo
 re hono:ij impe
 rarozis sub persecutione van
 dalica. Hic ep̄s turoneñ. fuit.
 Qui tēpore quodā feria. iij.
 hebdomade sancte: dum pon
 tem dñi fluminis trāfirer: vt

dit principem demonū in throno sedentem: et
 agnien ministroꝝum vnuqueq; sua mala gesta

suo principi referentem. Inter quos ethiops
 teterrimus rettulit q̄ romanum presulem 303⁹
 mum seprēno de lapsu carnis impugnatum do
 minica palmarum preterita ad crimē cōmitren
 dum cum virginē quadā induxit: in cuius testi
 monium vnum et sandalijs ei surreptū in iudic
 cio presentauit. Quē princeps demonū super
 cunctos plurimū honoraui. Tunc ep̄s eundem
 demonē ad se vocās in virtute dñice passionis
 ei mandauit: vt eadem virtute qua roma ve
 nerat illuc se incolumen deferret. Et sic in dño
 confusus super demonē ascendit & sepius versi
 culū illum. Deus in adiutorij meū intende. re
 perens incolumis ab illo vectus in cenā dñice
 hora celebranda officij: romā peruenit. Demo
 nem autē āre forēs ecclesie lateranē. expecta
 re iussit sandaliū ei rapuit: et ad papā accessit.
 Quē alloquēs sercero rem sibi vlsam & oīa ge
 sta rettulit: negantēq; sandaliū quē amisserat: &
 quem adhuc se misisse non aduerterat ostēdit.
 Sicq; ip̄m ad p̄niam puocauit. Missa quoq; vt
 ce etus ea die celebrauit: parē christinatis a se
 cōfecti sumpsit: missaq; celebrata p̄rifici vale
 facies: demonē pre forib⁹ expectatē inuenit su
 per quē reascēdens eosq; ip̄m reuocātē in sab
 bato sc̄to hora celebrādī officij ad ecclesia suā
 sospes rediit: deuoq; statim euauit: & antidi
 us celebrās & carbecuminos baptisās vbi fue
 rat: & quare mirātī pp̄lo enarrauit. Deinde san
 ctus marty: persecutione vādaloꝝū tētus & p̄p̄
 cōfessione in faciem cesus & varijs scribis cru
 ciatus: multisq; vulnerib⁹ in mēbris oibus cor
 poris attritus: tandem gladio capite cesus est:
 turonēq; sepultus. iij. non. septembriis.

De sc̄tis antonino & aristeo mar. Cap. xxxiii.

Antoninus puer &
 aristeus martyres apud vrbem
 cāpanē capuā passi sunt. Qui
 antoninus cum esset annoz. x:
 aristēū ad fidē conuertit. Euz
 quo postmodum tentus & va
 rijs supplicij cruciatus tandem ambo cedere
 gladio martyrij palinam consecuti sunt tertio
 nonas septembriis.

De sancto Moyse duce & pro
 pheta. Cap. xxxiiii.

Moyse pro
 pheta & dux popul
 israel q̄ ter patres
 sc̄tōs antiquos nō
 solum ecclesiastice. xlv. capl.
 sed etiam in multis locis diu
 ne pagine: tam in nouo q̄ in
 veteri testamento conscribitur:
 et plurimum commenda
 tur filius fuit Amram et Jo
 chaber⁹ eius vxoris de tribu Leui gentus in

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus Fo. cccvi.

egypto. Cuius admirāda opera in quattuor libris pentateuchi vltimis prolucis descripta hic cōpendio se recolligunt. ¶ Cū em̄ hebreo rū populū a iacob descendēs in egypto multiplicat̄ innumerabiliter excreuisset. Pharaon rex egypti noīe amenophis sciens prophētā filiū ex hebreis nasciturū qui regnū egypti hūmiliaret: mandauit omnē hebreoꝝ masculinū nascētē in fluuio necari. Eo igit̄ tpe cū amrā vxorem nollet cognoscere malens libertis careꝝ re q̄ neci filios procreare: dominus enim per somnū astitit dicens ne tūneret ad coniugem accedere: qz puer quē timebāt egypti ex ea nasciturus erat. Natus ergo moyses per tres mēses a matre absconditus est: cū vltius celare nō posset: exposuit eū in fiscella stupea in fluuio nilo. Quē thamar filia pharaonis: que descendebat vt lauaretur vagientē videns suscepit: et matri proprie ad lactandū tradidit atq; ablactatū in filiū adoptauit quē vocauit moysen: eo q̄ ipsum ex aqua tulisset. Egypti enim moys aquā is saluatū dicunt. Cuius venustē et elegantia videns rex coronā suam in qua erat dei ammonis imago capiti pueri iposuit: quā puer in terrā profecit imaginē fregit. Sacerdos autem heliopoleos a latere regis surgens dixit illū esse puerū de quo prophētā fuerat: q̄ regnū egypti hūmiliaret: et voluit eū irruere. Sed auxilio regis et persuasione cuiusdā sapientis liberatus est: qui per ignorantia hoc a puero factum asseruit. In cuius argumentū prius nas allatas puer or̄ apposuit: et lingue summitatē corripuit. Et ex hoc hebrei ipeditiois lingue illum fuisse autumant. Tanteq; pulchritudinis fuit: vt nullus adeo feuer? vel taz? arduis occupatus esset: qui eius aspectus non adhereret. ¶ Cum autē adoleuisset moyses: ethiopes egypti vastauerunt. Et habuerunt egypti responsum a dijs: vt adiutore hebreo vterentur. Atq; obtinuerunt a filia pharaonis: vt moyses iam iuuenē bellicosum effectum exercitū suo proficerent ducē qui fluminis itinere tanq̄ longe pretermisso per terrā durit̄ exercitū itinere breuissimo: vt iprouisos ethiopes preueniret. Sed per loca plena serpentib? iter faciēs: tulit in arcis papy: eis ciconias egyptias serpētib? naturaliter infestas: et quotidie castrametatus via vnus diei p̄mittebat eas: vt serpētes fugarent: ac depozarēt: et ita tut? per noctē trāsibat exercitus. Tandē preueniens ethiopes expugnansq; illos: fugientes in ciuitatē regiā noīe saba potenter obsedit. Tarmis nō filia regis ethiopum consecit oculos in eum: et ex condito tradidit ei ciuitatē: ipseq; eam accepit in vxorem. Inde est q̄ maria et aaron iurgati sunt aduersus moysen propter vxorem eius ethiopsam: obijcētes ei q̄ eam decepisset. Et cum redire vellet moyses nō acq̄euit vxor. ¶ Moyses autē astroꝝ perit? duos annos cōsimiles fecit:

in quoz gēntis imagines fabricauit: vt altera memoria: altera obliuionē cōferret. Et annulo quidē obliuionis vxor: tradito: ipse alterum amoris tulit. Sicq; mulier cepit et amoris obliuisci: et moysi in egyptum libere reuerti p̄misit. ¶ Fuit autē in terrā gessen ad fratres suos: vt dēns quēdam prefectū operis egyptioꝝ percutientem hebreū secreto occidit: et abscedit in sabbulo. Et cū die altero inuenisset duos hebreos ritantes: et iniuriatē argueret: ille ei homicidium egypti perpetratū obiecit. Quō audiens moyses timuit: et potissime qz rex hoc cōperto querebat interficere eū: fugitq; moyses in terram madian: et cū liberasset septē filias hieronīs sacerdotis a pastoribus eas violare volentibus filiam primogenitā ipsius sacerdotis sephorā nomine accepit in vxorē: et qua duos filios procreauit: scz gerson et eliezer. Dedit autē hiero curam gregum suoz alendorum moysi: qui oues eius pascens in deserto venit ad montes dei ozeb. Apparuitq; ei dñs in flāma ignis de medio rubi: qui ardens non comburebatur: precepitq; ei vt iret ad reges egypti et ad filios israel pro liberatione populū: et ostēdit ei signaque: faceret corā eis: et culantib; ei de impedito mento lingue: aaron fratrē eius eloquentissimū in solacium et auxilium loquendū dedit. Tulitq; moyses vxorē et liberos: et profectus est: cui oecurrēs angelus in via corripuit eū: eo q̄ filius minor: incircūcisus esset: vnde et vxor: territa cū liberis remansit: ne possent moysi esse impedito mento: ipse nō solus processit. ¶ Veniensq; in egyptum cum aaron fratre suo: congregauerūt seniores israel: narrātes eis verba domini: feceruntq; coram eis signa de virga: que vertebatur in colubrum: et de manu moysi etiam posita in sinu leprosa facta ē: et de aqua de nilo hausta et in sanguinē cōuersa. Quod vidēs seniores crediderunt: et simul cum eis ad regem ingressi mandatum dei vt populū dimitteret ei nūciauerunt. At ille deum et eos contēnens derisit: populūq; hebreoꝝ magis affisit. Erat autē tunc moyses annoꝝ. lxx. et aaron. lxxiij. qui ingressi iterū ad regem egypti signa coram eo fecerunt. Primo quidē virga moysi in colubrum versa deuorauit virgas magnoz: que similit̄ verse fuerant in serpētes. Indurato nō pharaone et incredulo permanēte: percussa est egyptus decem plagis his versibus cōprehēsis. Prima rubens vnda: ranarū plaga secūda. Inde culex tristis: post musca nocentior istis. Quarta pec? strauit: vesicas sexta creauit. Post sequit̄ grandis: post bruchus dente nephando. Nona regit solem: primā necat vltima prolem. Per hanc vltimā plagam eduxit domin? populū ex egypto. Transiit enī angelus domini per omnes domos egyptioꝝ interficiēs omnem primogenitū hominum et iumentozum. Quam plagam vt euaderent filiū israel mādas

to dei fase celebrarunt agnum assum cum azi-
 mis panibus comedentes et de sanguine eius
 posses domus linentes: quod perpetuis tem-
 poribus dominus celebrari constituit in memoriam
 eorum liberationis et in figuram dominice passio-
 nis. Spoliaueruntque egyptios hebrei diuino iu-
 dicio pro mercedis sue recopensatione: quod scilicet
 gratis et diu cum magno eis labore seruierant:
 nec quicquam mercedis perceperant: ideo etiam tu-
 lerunt ab eis aurum et argentum: ut inde fieret
 tabernaculum. Erant autem in populo tunc quasi
 cccc. milia virorum absque parulis et mulieri-
 bus. Et ascenderunt ex egypto quincunq; progentie
 a iacob. Dominus autem precedebat eos per colu-
 nam nubis in die contra feruorem solis: et ignis
 per noctem contra caliginem: quibus coar-
 tatis inter mare rubrum et aspera montium: cum
 persequeretur eos pharaon cum cccc. curribus
 et l. milibus equitum penitens quod eos abire di-
 misisset: prebente ducatu eis moyses: ipse iuben-
 te domino mare rubrum ractu virge in. xij. diuisio-
 nes diuisit: et israel siccis vestigijs mare transiit
 quo ceteris tribubus primogenitis intrare post
 moysen dubitantibus iudas primus intrauit:
 vnde et ibi propter fidem et obedientiam regnum
 promeruit. Ingresso igitur post eos pharaone
 cum curribus et equitibus suis medium sicci ma-
 ris: subito reuersa est super eum a tergo omnis
 moles aque: et obruptus est ibi cum vniuerso
 agmine suo: vnde adhuc existunt in eodem litto-
 re tractus roarum et vestigia equitum ac pedi-
 tum que ibidem et in profundo adhuc cernunt:
 que si casu vel studiose turbantur mox diuisit
 in formam pristinam reparatur. ¶ Submerso
 igitur rege egypti moyses carmen eximetrui:
 scilicet *Antemus domino decantauit: ut dictum est*
supra in gestis marie prophetisse. kalen. iulij.
 ¶ Veniensque cum populo in marath: aquas im-
 porabiles immisso ligno dulcorauit. ¶ Deficiente
 tribus etiam victualibus dum populus murmu-
 rarere pristinas delicias in memoriam reuocans
 orante moyse dominus eis coturnices et manna
 de celo misit: quod contra dei preceptum in cra-
 stinum reseruatim computauit. De isto autem ma-
 na filij israel annis. xl. in deserto susceperunt
 quod habebat omne delectamentum et saporis
 suauitatem: et voluntati cuiuscumque deseruissentque
 ad quod quisque volebat in eius saporem conuer-
 tabatur. ¶ Iterum moyses in raphidim populo
 murmurare propter defectum aque petram ore
 virga percussit aqua eduxit. Iterum mittens
 iosue ad pugnandum contra amalech et ipse in mo-
 te orans eleuatis manibus usque ad solis occa-
 sum ei victoriam impetrauit. ¶ Oense. no. iij.
 egressione de egypto. s. iunio prima die mese
 venerunt filij israel ad montem sinai: que fuit a
 fase dies. xlvj. Et tunc sanctificato prius po-
 pulo die tertia post: scilicet quinquagesimum
 diem: acceperunt legem a domino in decalogo

mandatorum. Post datam vero legem et populo re-
 citatam moyses in monte sinai iuxta domini prece-
 ptum ascendit. Qui ei domum saphirini coloris
 in exemplar tabernaculi faciendi ostendit cum ve-
 stibus suis: vbi moyses. xl. diebus et xl. nocti-
 bus absque cibo et potu cum domino permanens
 caligine qua mons operiebatur circumiectus audi-
 uit eum iubente de tabernaculo construendo: de
 arca: de mensa: de altare: de candelabro. de vesti-
 bus sacerdotum et orbibus alijs ad sacrificia perti-
 nentibus: que in exodo plenius tractantur. Ipo
 autem in monte moram faciente populus impatiens
 ab aaron et hur deos petiit: qui et vitulum consi-
 ritem eis dedit: cuiusque populus adorauit: de quo
 supra actum est in gestis aaron kalen. iulij. Moyses
 autem descendens de monte cum hoc vidisset
 indignatus tabulas legis dei sibi datas cofre-
 git: vitulum combussit: et viginti quatuor milia de
 populo interfecit: ut supra ibidem dictum est.
 Deinde ventam quam petebat populo suo obrinens
 posteriore dei. i. tergum eius in humana effigie
 traeserunt vidit. Duas quoque tabulas istar pito-
 rum prescidentes decem legis precepta in eis descri-
 psit. Teruntque. xl. dies in ieiunio cum domino
 facies splendida facie et radijs oculis inuen-
 tum reuerberantibus descendit. Ideoque loquens
 populo faciem velauit. ¶ Tertio iterum ut tradit
 hebrei et ad imperrandam venie certitudinem ascen-
 dit. Completoque cum domino tertio ieiunio quadra-
 genario nona die septembris rediit. Reuersus
 quoque iuxta dei mandatum tabernaculum et omnia
 ad id pertinentia fabricauit: prima die secundum an-
 ni in deserto erexit: et gloria domini illud operuit
 per diem incubans super illud in nube et per noctem
 in igne. Ad cuius eleuationem deinceps filij israel
 castra mouebant: ea vero stante et ipsi stabant. Vnde
 dominus moysen vocauit: etque sacrificiorum legem
 dedit. Cum autem eleuante se nube filij israel de
 monte sinai recederet: viam trium dierum iussit:
 ut irent ad terram promissionis murmurauerunt
 pro dolore. Dissisique exploratoribus ad ipsam
 terram ipsique post dies. xl. reuersis terre sibi pro-
 misse detraherunt: vnde et iuxta numerum dierum
 quibus exploratores eandem terram considerauerunt
 xl. annis impediri per desertum circueuerunt:
 donec omnes a viginti annis supra mortui sunt:
 preter caleph et iosue qui pro parte domini steterunt:
 de quibus dictum est supra in eorum gestis kalen.
 septembris. Post annos vero. xl. locutus est dominus
 ad moysen de diuisione terre. pmisse et de substi-
 tutione iosue: quod populum introduceret: etque ter-
 ram diuideret. Et numerauit moyses populum a
 xx. annis supra. Inter quos nullus eorum quod primo
 numerati fuerat cum egressi essent ex egypto su-
 perstes erat preter caleph et iosue. ¶ Post hec
 mortua est maria soror aaron in cades vbi mur-
 murate populo propter penuriam aque: de mada
 dato domini moyses virga percussit petram: et aque
 largissime egressa sunt. Et quod moyses et aaron

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus Fo. cxxvij.

diffidenter egerunt: cum autē fiducia liter egissent gloriam videlicet miraculū sibi attribuētes et non domino increpati sunt a deo: et ex hoc terrā promissionis intrare non meruerūt. Eodem anno mortuus est aaron in mōte or: cui filius eius eleazar in pontificatu successit. Deinde cum venisset populus in salmona et propter labores itineris murmuraret: immisit ei dominus serpentes ignitos a quorum leione per aspectum serpentis enei super stipte lignum iubente deo per moysen eleuat: post modum sanati sunt. Et inde profecti ad torentem sared quem siccis pedibus sicur mare rubrum transierunt: et iuxta arnon castramentati pugnauerunt contra seon regem in amoreozū: et egregem basan et terras eorum ac ciuitates obtinuerūt. Quas moyses tribubus rubē et gad: et dimidie tribus manasse citra iordanem in sortem cōcessit. Deinde moyses anno. xl. vidēs diem mortis sibi imminere omnem populum ad iordanem conuocauit. Ibiq; deuteronomium condidit: quod latine dicitur secunda lex: non q̄ sit alia a prima: sed eadem secundo repetita. Mortuus quoq; ad instar iacob patriarche populo benedixit. Tandem iuxta preceptū domini montē abarin ascendit: et inde ad montes nebo vsq; ad verticem ipsius que dicitur phasga: et inde contemplatus est terram promissionis: vbi et iubente domino annorum. cxx. mortuus est pridie nonas septēbris. Et non cognouit homo sepulchrum eius vsq; in presentē diem: quod ideo iudei diuinitus factum dicūt: ne ipm mortuū populus p deo coleret: eo q̄ ad idolatriā pni essent. Hec ex libris exodi: leuitici: nūmeri: deuteronomii: et ex chronico iosephi: hieronymi: petri comestoris et guilelmi.

De sancto Duseo presbytero.
Cap. xxv.

Masius filius ecclesie presbyter vir sanctitate conspicuus et in scripturis diuinis doctus: et in earū sensibus subtilissima exercitatio ne limatus fuit. Dic perutilia ecclesie plura digessit: ex ceteris p̄fir enim ex sanctis libris lectiones totius anni festiuis aptas diebus. Responsoria etiā psalmodum cōgruentia temporis et lectionibus etiā respondentia composuit. Scripsit et ad eustasium episcopi sacramentorum librum egregium et cōpendiosum. Domestias etiā declamauit. Et plenus virtutibus humanitatis apud massiliam debitū soluit: vbi et tumulatus intra culis viuit. Hec geminatus.

De sancto Marino confessoro.
Cap. xxxvi.

Marinus cōfessor in

ciuitate ariminesi. claruit tpe dnoeletiani et maximiani imperatorū. Qui dum ex omni parte diuersarū artū magistrōs et operarios cōgregassent ad reedificationē ariminesi. ciuitatis q̄ circa annos dñi. cxx. reparari cepit: contigit vt ex dalmatie partibus duo magistrī dolandoz lapidū aduentrent: videlicet marinus et leo qui ex arbesi. ciuitate orūndi xpiani ab infantia dño seruiebant: de labore manū suarum pauperibus eleemosynas tribuētes. Et ad predictē ariminesi. ciuitatis reedificationem venientes: viderunt plures xpianos sua de prouincia per prefectos operum in odium xpiane fidei iussu principis iniustus ponderibus aggruari: et ceperūt eos in suis laboribus adiuuare. Post aliquot dies marinus a sellū emit: quatenus illius ad miniculo fratribus suis in portadīs lapidibus subueniret. Deinde ad montē titanū accedentes ad sara excidēda ibidē cum alijs operarijs triennisi peregerūt. Post annos hō tres leo cū paucis comitibus perrexit ad mōtē felicitan: qui mōs feretri nūcupatur: vbi sibi cellam cōstituit: et deo seruire cepit: anachoriticā vitā ducēs. Marinus hō cum alijs xpianis ad ciuitatem ariminesi. reparandam remansit: vbi vsq; ad operis perfectionem perseuerant christianos in laboribus adiuuās et eis vt poterat charitatiue ministrans. Nec propter laborem corporeum orationes pretermittēbat: aut ieiunium: sed quanto plus carne affligebatur: tanto in laboribus fortior videbatur. Et completo hō ciuitatis edificio ipse ciuitatē aliā non manufactam in celis edificare cupiens: predicationis officio diligenter instare cepit: multosq; gentiliū etiam ex ipis idolorū sacerdotibus ad xpm conuertit. Interea dum antiquus hostis eum perturbare a diuino opere moliretur: quandam mulierē a deo dementauit: vt effecta insana de partibus dalmatie ariminiū vsq; veniret: marinum vti virū suū legitimū requirēdo. Quem vt inuenit ipm importunus precibus vt se eius coniugem suscipere flagitauit. Quam vbi marinus admiratus despectit: illa insana presidem adijt marinum vti virū suū expetijt: et de christianitate accusauit. Quod cum vir dei cognouisset: ad radices montis titan nocte latēter au fugit: et ibidem in antro se artissimo colouit: vbi anno integro manens faciem hominis non vidit: solis agrestibus herbis et aqua de rupe liquante post nonā quotidie refectus. Tunc diabolus vt eum terreret: omne ferarum genus et diuersa monstra ei vultantia preterdebat: sed vir domini fixus in sancto proposito persistebat. Post annum a bubulcis greges in monte pascentibus inuentus et agnitus est.

famaq; eius ciuitatem deleta multo illa vesana ad locum accessit: et marinum agrestia in hortulo ferentem inuenit: ipsumq; vt sibi adhereret instanter impetere cepit. Qui signo crucis contra eam edito: ostium cellule in faciem eius clausit: et diebus sex continuis nullum suum mens cibum in oratione perseverauit: post quos mulier ab immundo spiritu liberata: delusiones diabolicas cognoscens veniam petijt: et ad urbem rediens omnia nefanda que commiserat a diabolo delusa publice reserauit. **C**um autem fama viri dei crescente a multis frequentaretur: edificauit ecclesiam in honore beati petri apostoli. Et dum quidam ex ciuibus ad eum accederet: vt eum ex inuoluntate tanquam magnum inde repelleret: orate marino subito omnibus membris corporis destitutus: etiam ipsa lingua obmutuit: ita vt nec se posset mouere: nec verbum proferre. Quod mater eius per nutum intelligens ad marinum accessit: et filio suo gratias et sanitatem precibus impetrauit. Quos cum gentiles essent: marinus ad christum conuertit: ipsosq; et omnem eorum familiam numero quinquagintatres baptizauit. Eodem autem tempore gaudentius episcopus ariminensis directus ad ipsam urbem a romano pontifice audita fama sanctorum leonis et marini: eos ad se per litteras accersit: et leonem in presbyterum marinum vero in diaconum ordinauit. Dum autem redirent: et versus asinum marini deuorasset: ipse versus capistro alligauit: et vt ipsum ad locum suum deferret vicem asini supplens imperauit: quod versus cum omni mansuetudine profecit. **E**xora vero heresi a martiano presbytero ariminensi. que miro modo ecclesiam perturbauit: cum christianos iterum heretici persequeretur: et gaudentius episcopus cum pluribusq; auferret: marinus in cella sua perseverauit: nullosq; fugientium christianorum timore perterritus inderemoueri potuit. Sed vsq; ad finem vite indefinenter in vite sanctitate persistens anno domini. cclvij. pridie nonas septembris quiescit in pace. Sepultusq; est in cellula sua in titano monte: qui vocatur pena sancti marini.

De sancto Marcello martyre. Cap. xxxvij.

Martyr passus est in ciuitate cabilonensis sub persecutione antonini imperatoris. Cum enim sanctus phorinus episcopus cum alijs. xlvij. apud lugdun. comprehensus esset et in vno carcere. i. christiani inclusi essent. Et his omnibus marcellus et valerianus nocte ab angelis vocati pariter ac soluti dimissi sunt. Et marcellus quidem sequanorum: valerianus vero eduorum prouincias petierunt. Itaq; marcellus cabilonem deueniens: dum a preside prisco ad prophanum idolorum conuulsum fuisset inuitatus: et huiusmodi epulas execrans: omnes qui aderant idolis seruientes libera increpatione corripere: ab eodem preside in arbore vinculis per ramos astrictus omnibusq; corporis membris totus dentiq; flagellis cecus: deinde depositus tormentis pluribus afflictus est. Et dum christum in omnibus confiteretur constantissime: inaudita crudelitate iussu presidis crucis et vsq; ad cingulum terre defossus et obrutus est. Qui triduo in confessione domini perseverans spiritum deo dignum reddidit pridie nonas septembris. Sepultusq; est in eadem ciuitate. Eius sepulchrum a gunterano rege aureo ciborio exornatum est: valerianus vero passus est in educa. ciuitate: vt dicitur infra xvij. kalendas octobris.

De sancto Bertino abbate. Cap. xxxviii.

Bertinus abbas ex ciuitate constantia oriundus claruit. Qui cum numolinus: et ebertraminus propriam patriam relinquentes ad sanctum audomarum episcopum morinensium venerunt. A quo ad predicandum missi officium legationis fidenter impleuerunt. Cum autem adoaldus predictus filium non haberet: de consilio sancti andomari christo placere cupiens maximam partem facultatum suarum predictis tribus sanctis contulit ad monasterium in honorem beati petri apostoli construendum. Quod et factum est. Dum autem sanctus bertinus cum predictis in ipsa adhuc ciuitate resideret: decedente aetate eiusdem urbis episcopo: numolinus ad episcopatum prouehitur. Ebertraminus vero ab eodem facto episcopo monasterio sancti quintini presicitur. Sanctus vero bertinus apertum sibi deo seruendi locum requirens: de se dispositioni committens nauem ascendit. Et angelico ductu sine remo vel remige contra ictum fluminis vsq; ad locum a deo preuisum deuenit: ubi de bonis sibi collatis ab adoaldo monasterium nomine scythim in honorem apostolorum principis construxit. Ibiq; monachorum multitudinem congregauit: quibus et deo seruicium laudabiliter profuit. Et in christo quiescens miraculosam gloriam clarens ibidem sepulturam accepit. Eius festum colitur nonis septembris.

De sancto Victorino episcopo et martyre. Cap. xxxix.

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus Fo. cccxliij.

Victorin⁹ episcopus et mar-
tyr apud urbem
romā passus est
tpe nerue impa-
toris. Qui ex territorio ami-
ternine ciuitatis ortus: cum
post obitum parentū vna cum
seuerino fratre suo: omnia p
christo dispensassent seculicē

pedagogantes pariq; custodia mutuo seruientē-
tes nudī heremum petierūt: verum victorinus
ad altiora tendens relicto fratre artissime cel-
lule se reclusit: ibiq; duduz penitētie operibus
vacauit. Sed dū nocte quadam diabolus ei in
specie puelle vagantis et stentis ac hospitium
requerentis apparuisset: ille misericordiam
eius cam introduxit. Et dum eis tacētib; per
pedem tangeret: corde magis tactus et specie
prius atq; blanditijs allectus cū ea concubuit:
morq; demon vt fumus euauit. Ad se autem
rediens sanctus ad germanū accessit: et casum
deplorās penitentiā egit. Nam in arbore scissa
manus includens modico herbarū cibo et aqua
a fratre sustentatus per triennii peccatū suum
desiuit. Tandē ab episcopo ciuitatis uisitatū
monitus ac solutus in maxima sanctitate per-
seuerauit: miraculisq; radiauit. Deinde pmo-
tus est ad episcopatū amiternine ciuitatis: p p-
lo ipius ipsum eligēte. Inde postmodū sub ipe-
ratoris nerua cum euryce et marono ab aureliā
no iudice p christi uoimine relegant. It. ab urbe
militario via salaria. Postmodū aut in loco qui
cotilas dicit: ubi putentes et sulphuree emanāt
aque capite deorsum per tres horas suspensus
est. Et deinde p tridū in carcere clausus. No-
uissime gladio capite cesus uisigrant ad
christum non. septemb;is. Eius corpus et ues
amiterne. post duos dies rapientes in ipsa ci-
uitate honorifice condiderunt.

De sancto Victorino cōfessore. Cap. xl.

Victorin⁹ confessor

claruit rome tempore cōstantij
imperatoris. Hic carthaginēsi
rhetor in urbe roma florentissi-
me dum paganus esset rhetori-
cam docens in tratant foro sta-
tuam meruit: hieronymū presbyterū cardinale
inter alios insignes auditore habuit. In scene-
tra aut ad fidē christi uersus: aduersus arriū
libros adeo scripsit obscuros: vt nisi ab eruditē
intelligātur: cōmentarios etiā in apostolū edis-
dit: vt dicit hieronymus libro de illustrib;. De
hoc refert et augustinus libro confes. q dum vi-
ctorinus ad fidem peruenisset: et cū simpliciā
no viro dei sepius colloquiū habens christiānū
se diceret: et simpliciānus respōderet: q et hoc

nō crederet: nisi ipsum in ecclesia videret. Ille
iocando interrogauit: an parietes facerent ho-
minem christianus. Tandem dum ad ecclesiam
deuenisset: et tanq; verecūdo occulte liber: in
quo erat symbolū fidei: ad legendum datus
fuisse victorinus in altum ambonem ascendit:
et alta voce publice symbolū pronūciavit: et ex-
tunc q christianus esset cūctis innouit: qui vt
ta et doctrina clarus in urbe cum pace quiescit:
sepultus in pago vestiesi.

De sancto zacharia sacerdote. Cap. xli.

Zacharias

sacerdos filius so-
lade siue barachie
cuius sanctitas ab
ipso christo dño et rextu euā-
gelico cōmendatur Mat. 23.
c. claruit in iudea sub rē-
pote iouis regis iude. Qui et
patri summo sacerdoti defun-
cto in pōtificate successit: eis

dēq; in vite sanctitate p omnia similis fuit. Cū
em mortuo iofada sacerdote: qui iouis regē isrl
in legem domini seruandā direxerat. Iouis rex
a via mandator dei declinasset: et post idola do-
mus israel ambulasset: cuius exemplo etiā regni
optimates vitiatū sunt. zacharias sacerdos bo-
ni patris imitator publice redarguere nō dubi-
tabat. Unde indignatus rex fecit eū obrui lap-
idibus inter templū et altare. Qui et sepultus est
in ciuitate dauid i sepulchro paterno. In cu-
ius mortis uisione seu testimoniū duo notabilē
illa apparuerūt. Primum vt dicit Hiero. q san-
guis eius in saxis et lapidib; pavimēti ubi occi-
sus ē adeo fuit impressus: q inde nunq; delert
potuit. Sedm vt dicit epiphanius: q extunc
ppls in tēplo nō accepit manifeste responsū:
nec ex dabit: nec ex ephorb. Rex etiā iofas im-
pune nō transiuit: nam languore pessimā incur-
rens a duobus seruis suis interfectus est. Dec
et libro. ij. Paralip. c. xliij. et ex dictis hierony-
mi atq; ex hystoria scholastica. Huius scilicet passio-
nem: quia dies eius festi certus nō habet: in-
frascripto eiusdē nois pphete ppter equiuoca-
tionem uocabulū premittere decreuit.

De sancto zacharia ppheta. Cap. xliij.

Zacharias

propheta filius
barachie filij ad-
do post captiuita-
tem iudaei populū in āno se-
cūdo dario primi regis psarū
in hierl'm pphetauit: duobus
videlicet mēibus post aggeus
propheta: de quo supra dictū
est. iij. non. iulij. ppter quod
aggeus zacharie in ordine pphetarū pmittit.

D ij

Ziber

Prophetauit autē zacharias eadem occasione qua et aggeus. Et em̄ in anno primo cyri regis persarum: vt impleret sermo dñi ex ore hieremite: vt habet primo esdre in principio. data eet licentia populo israel redeūdi in iudeam. Et a sentio:ibus et populo templū domini in hierusalem reedificari cepisset: mortuo cyro rege persarum: et regnate cambyse: vicine gentes odio iudeorum instauracionē templi et ciuitatis impeditabant: vnde et opus intermissus est vsq; ad annum secundū darij regis persarū. Et tunc zorobabel olim darij prefati intinuit: cum ipsum regnare audiuisset: fiducialiter opus aggressus est: zacharias quoq; ppheta a deo missus tam ipsum zorobabel q̄ iesum filium iosedech sacerdotem magnū: de quibus supra dictum est idibus iulij. in ipso opere eos exhortari visus est: populus quoq; exhortacionē dīcroz pphetarū audietes eos adiuuare ceperūt. In lectione autē sua intēdit ppheta nō solum populum ad reedificacionē templi dñi cōfortare: sed etiam eos ad imitacionē paternoz criminū reuocare. Ideoq; iesum sordibus indutum se vidisse memorat: quod ad filios eius referendū est: q̄ viros alienigenas duxerūt: vel etiā ad pphētis sordidatū: quos ille cū esset pontifex nō arguebat. Mystica quoq; plura sacramēta de xpi aduentu et passione in eius lectione comprehensa sunt: que p singula explicare longū esset. Quis uir autē hic ppheta in pace in iudea annis pluribus reedificaco tēplo. viij. idus seprebris. Sepultus iuxta sacerdotū monumenta in hierlm. Et hic est numero. xij. pphetarum est: qui minores dicitur: qui in sanctorū patrum catalogo Ecclesiastici. xlij. ca. cōferuntur. Hec hieronymus et iosephus: et ex hystoria scolastica atq; conestoris sumpta habetur.

De sero Onestophoro discipulo. Cap. xliij.

Onestophorus discipulus pauli apostoli: de quo idem secūda epistola ad Timotheum mentionē facit eiusdē apostoli imitator: et peregrinationis eius comes pluribus annis fuit: et et in ministerio deseruauit. Et hic predicacionis officio fideliter peracto apud urbem romam post pauli passionē in pace quiescit octauo idus septembris: vt ait hieronymus.

De sanctis Donatiano: Presidite: et socijs martyribus. Cap. xliiij.

Donatus: presidite mansuetus: germanus: et fuscus episcopi persecutione vandolica apud apheica passi sunt: qui iussu

Octauus

hunerici regis arriant pro assertione veritatis catholice fustibus celi: et exilio dānati sunt tempore videlicet quo eugenius carthaginens. episcopus petebat: vt de vniuerso orbe ad disputandū catholici episcopi cōuenerēt: quia de fide communi agendum erat: vt dictū est supra i passione eugenij tertio idus iulij. Tunc em̄ predictus rex impius memoratos sanctos episcopos inauditos relegauit et ecclesias clauis: aliasq; innumeras persecuciones intulit christianis: vt scribit victor apheicanus. Inter alios autē lecti episcopum strenuū et doctissimum: post diuturnos carcerum squalores incendio concremauit. Eeteri nō prenominati pontifices fame et inopia in exilio defecerūt. Quorum omniū festum recollitur octauo idus septembris.

De sero Eleutherio abbate. Cap. xlv.

Eleutherius abbas clarus et apud spoletum et in urbe roma tempe beati gregorius pape. Qui monasterij sancti marci euāgeliste: qd in pomerijs urbis spolethane sitū est abbas fuit. De quo fertur inter cetera: qd oratio mortuū suscitauit.

Quadā die dñi iter caperet. sacrovespere ad monasterium virginū declinauit. In quo puer paruulus erat: quē malignus spūs omni nocte occupare cōsueuerat. Quē ea nocte sanctorum monumentales ad accēdū cū eleutherio posuerūt. Factoq; mane cū ille montales requisierit abbatem: an aliqd ipa nocte puero cōrigisset. Illeq; de tali interrogacione mirat: nisi ei contigisset rīderet: causā pueri viro dei innotuerūt: rogātes cū vt puerū secū ad monasteriū rolleret: quā sū decetero veracionē eius ipse videri nō possent. Ductus ergo ad abbatē cenobiū: cū dudū ibidē fuisset: nec ad eū demon accedere psumpsisset: animum viri dei de pueri salute imoderatē perlecia tacens est. Et die quā corā fratribus dixit. Quod diabolus cū illis sororibus iocabatur: vbi nō ad seruos dei ventū est: ad puerū accedere vltimū nō psumpsit. Post hec sba hora eadē ac momento corā cūctis fratribus puer a demone verari cepit. Statimq; vir dei se in lachrymas dedit fratribusq; oibus vt oraret pcepit. Proestans qd nullus eadē die panē gustaret: nisi prius dominus puerū liberaret. Et eo vsq; oratum est: donec puer a veracione sanaret. Ad quē decetero malignus spūs accedere non psumpsit. Hic sanctus dudū cū beato gregorio in urbe in suo monasterio cōuersus est: vt ipsemet refert. Et autē gregorius egritudine quā greci syncopim vocāt grauissime pateret: et nisi sepius cibo reficeretur vitalis sibi spūs intercidere videretur: pascebat dīc aduenire: cū sacratissimo sabo

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus Fo. ccc. xix.

baro resurrectionis: omnes etiam infantuli te-
iunarent: et gregorius amarissime fleret: quod se lu-
nare non posset: rogauit secreto eleutherium
abbatem: quatenus sua oratione a domino ei
tantam virtutem impetraret: quod ipse ieiunare
posset. Quod et factum est. Atque enim dominus in
orationem se posuit: tantamque subito virtutem
gregorii stomachus accepit: ut tante se fortitu-
dinis ad vesperum sentiret: quod si voluisset etiam
usque ad diem sequentem ieiunium transferre
poruisset. Ipse autem vir sanctus in eodem mo-
nasterio inter brachia gregorii spiritum feliciter
emissit octauo idus septembris. Hec ipse grego-
rius tertio dialogorum capitulo trigesimo tertio.
De sancto Iohanne martyre. Cap. xlvj.

Iohannes
nes martyr
apud nicome-
diam passus
est sub diocle-
tiano et maxi-
miano imperatoribus. Hic ex
nobilibus parentibus ortus
honoris et dignitate seculi illu-
stris: nimio calore fidei igni-

tus: ut vidit aduersus seruos dei in foro crude-
lis edicta pendere: publice spectante populo:
librum inique legis in quo aduersus christia-
nos decreta inscripta erant: infecta manu de-
trahit atque descripsit. Eumque hoc relatum esset
diocleriano augusto in eadem urbe constituto:
nimia in eum continuo crudelitate desensens:
omnia suppliciorum genera iussit expendi in
eum. Qui vir nobilissimus tanta alacritate vul-
tus ac spiritus ea pertulit: ut nec quidem tristis
pro his videri poruisset. Et cum viscera in sup-
plicis defecissent: spiritus letabatur in celo.
Ita ut ipse post tormēta vincēs quod ab eis vice-
tiam celo redderet gloriosam. vii. id. septem-
bris: ut habet. viii. ecclesiastice hystorie libro.

De sancta Regina virgine et
martyre. Cap. xlvij.

Regina virgo passa
est apud alisiam ciuitatem sub
olybrio prefecto. Que fuit fi-
lia clementis cuiusdam genti-
lis de alisiam ciuitate. Et cum
esset annoz. xv. ignorante pre-

latenter in christum credidit: et baptissimum sus-
cepit: atque virginitatem suam domino conse-
cravit. Dum autem olybrius prefectus transfret
de alisiam in massilia ciuitatem vidēs puellam:
et allectus eius pulchritudine ipsam sibi pre-
sentari fecit. Quam cum interrogatā christia-
nam cognouisset: in carcerem misit usque ad res-
ditum suum. Reuersus autem ad ciuitatem
alisiam: post immolationes dijs suis facias puel-

lam adductam et sacrificare nolentem: iussit in
equuleo leuari: et virgis diuersis cedi: et post
hec virgulis lacerari. Ita ut tam ipse quam asan-
tes horrentes sanguinem virginis defluentes
facies operirent. Que cum omnia superasset:
iterum carceri traditur: sed cruce aurea ad ce-
lum usque pertingente atque colūba celesti super
cruce stante: atque ad eam aduolante reficitur
et confortatur. Iterum quoque post duos dies edu-
ctur: et iterum suspenditur: ac candentibus la-
minis inflammat. Deinde manibus ac pedibus
vincita: in vase aque frigide demergitur: ut
et penarum contrarietate durius torqueretur:
Satisque tremore facto: vicula eius dirupta
sunt. Et columba prior de celo descendens: coro-
nam gemmatā capiti eius imposuit: et postquam diu-
nitus lapsa: eam ad celestia inuolauit. Quoviso
miraculo. cccc. gentes conuersi sunt. No-
uissime autem prefectus ipsam decollari fecit.
Eius animam cunctis videntibus ad celos
angeli portauerunt. Sepultaque est alisie. vii.
idus septembris.

De sancto Euiricio episcopo. Cap. xlvij.

Euiricio
aurelianensis
episcopus floruit te-
mpe constanti-
ni. Hic eccle-
siae romane
subdiaconus fuit. Cum autem
apud aurelianū post obitū san-
cti deuisiani episcopi de successore
ageretur: et hinc carnales ele-

ctione duo sub contentione electi fuissent: sedi-
tioque usque ad sanguinis effusionem orta esset.
Missus est porphyrius prefectus ad seditionē
sedandā. Ipse autem episcopus gallie conuoca-
uit ad diuinū auxiliū implorandū: quibus cum
clero et populo triduo ieiunantibus et orantibus.
Euircius ad duos fratres suos captiuos re-
quirendos veniens ad galliā: aurelianū ingres-
sus et apud quendam chue est hospitatus: a quo cum
de discedēde didicisset: mane ad ecclesiā ex cha-
ritate cum ceteris oraturus venit: et supra ianuā in-
cognitus stetit. Eunctis autem prostratis colū-
ba niuea de celo volitans: per fenestrā ingressa
singulos circueiens: et quasi dignū explorans su-
per caput euircij resedit: sed ab eo quasi eiecta
ad celos euolauit. Quod miraculum cuncti stu-
pentes: sed adhuc de persona dubitans: eo quod
aliqui super quē infederat dubitabant. Euir-
cū inter episcopos ducunt: et iterum ad deum orauer-
unt: secundo miraculo plenius edoceri. Iterum
sus legitur columba descendit: sanāque petens
euircium non inuenit: cunctosque per circuitum
ecclesie iustrans super caput eius tandem secun-
do resedit. Sicque ipse omnes in episcopos eleger-
unt. Ceterum dimidie anniuersariū sui ciuitas
D h

casu igne accensa esset: oratione sua mot igne
 cōpescuit ecclesiāq; iam semivstā ampliozē re
 parari mandauit. Eunctis autē ciuibus fabri
 ce sponte contribuētib; dū ad fundamēta lo
 canda fodissent: ollam auro plenā inuenerunt
 quā sanctus vti reipublice pertinentē ad im
 peratozē misit. Ipe autē miraculū audiens non
 solū thesaurū repertū remisit: sed tantūdem de
 suo publica: it p fabrica ecclie insignitū operā
 da. Insuper ⁊ septē calices aureos eidē dona
 uit. Eodē autē tēpore dum eps suacionis ad
 corpa martyū crispiū ⁊ crispiniani ozaret: vī
 dit peregrinos quosdam quos qui essent inrer
 rogans: a duobus ex eis audiuit: q; essent ger
 mani cuiusdā euurci ecclie romane subdia
 con: qui ab hostibus capti ⁊ vidue cuiusdā ven
 dit: dudū in seruitute detēti: ad ipsam urbē pro
 agendū dñe sue fuerāt missi. Quōd eps audis
 predicta euurcio denunciavit. Illeq; misso pre
 cio pro eozū redēptione fratres repetit quos
 liberatos duplicato gaudio aureliani susce
 pit. Ecclesia autē edificata est trib; annis ⁊. iij.
 noñ. manū dedicata: multis ibidē cōditis reli
 quīs ex diuersis p̄tib; recollectis. Dū autē ipse
 prim; in alteri dedicato celebrarēvisa ē ab ar
 deuo eius subdiacono ⁊ alijs duob;: manus ce
 lestis in hora cōsecrationis oblatā benediscen
 tis: quo miraculo. vij. milia paganozū conuer
 si sunt. Euurcius hō obitū suū ciuibus prenun
 ciavit: eosq; vt abbatē antanū sibi successorem
 eligerent cōfortauit. Cum autem ipse egrota
 ret: ⁊ de eligēdo pastore etiā iā discordia oza
 forer: ⁊ euurcius triū illozū nomina pro quib;
 seditō immittebat in cedulis sub altari pon
 fecisset: missoq; puero mane: qui vnā ex illis di
 uino nutu tolleret: vt per hoc a deo eligendū di
 scerent: puer priusq; cedulas acciperet: antanū
 ep̄m acclamauit. Sicq; euurci. vij. idus septē
 bris in christo quiescit: ⁊ prout ei a deo reucla
 tum fuerat antanus eidem successit.

De sc̄o Dunstano ep̄o ⁊ cōfesso. Cap. xlii.

Dunstan

archiep̄us can
 tuariē. floruit
 tpe eldestani re
 gis: q; ex anglie
 partibus parentibus genere
 ⁊ fide nobilibus. Cum adhuc
 infans ad ecclesiā dei genitri
 cis cū oblationibus delatus
 esset: illis in oratione pernoctātib; apparuit
 vtr etheri vultus: dicēs locū illū sublimandū
 puerum sibi deo relinquendū: ipm; per secula
 beatū predicandū. p̄t hec cū puer grauitē lan
 gueret repente noctis medio celitus sanat; ex
 domo procedit: quibusdā eū insequētib; ⁊ ob
 seruantiū ecclesiā adit: mediāq; via canes la
 trantes ei; iter impediētes: dum quoddā si
 mulacrū obstitens virga percussit: ipm; confri
 gens in frustra canes effugauit. Veniēs autē ad
 ecclesiā lanuas clausas inuenit: scālā qua rectū
 refartientes ascendebant conscēdit: ⁊ ab alia
 parte intra ecclesiā qua nullus descensus erat:
 angelicis manibus euertus descēdit: vbi aper
 ta lanua in ecclesia dormire repertus est lumie
 celesti perfusus. Puerilibus igit annis deo
 seruicis varijs artibus exercitatus musicis so
 nis instuduit. Factusq; iuuentis ab atelīo ep̄o
 cantuariē. regi eldestano cōmendatus in pa
 latio mansit vbi obrento a rege iudicis officio
 in oibus strenue se habebat: nunc iusticie red
 dende: nunc orationibus vacās. Rogatus a
 quadā marrona dū stolā sacerdotale pingeret
 aurifactorio opere figurandā: cirphā eius pa
 riteri appensio sine allicuius mouētis impulsu p
 seip̄m sonare cepit: ⁊ antiphonā Baudent in
 celis aie sanctor. in pp̄rio tono decāare. Dū
 autē ab emulis apud regē de quibusdā causare
 tur curiā deseruit: ⁊ cognatū suū elphēgū ep̄m
 ventanū adijt: a quo dudū pulsar; vt monach;
 fieret: diuq; resistēs. Postea febre corrept; de
 mum conualuit: subitoq; mutatus ⁊ monachus
 effectus: deinde p̄byter cōsecratus in ecclē
 sia dei genitricis mansit: apud quā cellā vel po
 tius antrum edificauit. Nam in engurlo quinq;
 pedū longitudinis ⁊ duozū pedū cū dimidto la
 titudinis se inclusit: in quo dudū cōtēplationi
 vacauit: multaq; diaboli tēramēta superauit.
 Eū die quadā demō ei in specie puellē appa
 ruisset: ad cui; p̄ces dunstan; qd fabricē face
 ret: demonq; ei operari quedā luxurie verba p
 poneret: vt ei; p̄positū inquinaret: ipse tenacu
 la ignita diaboli in facie percussit: q; mor vlu
 lando euauit. Succedente hō cadmūdo regi
 eldestano: dunstan; accepta potestate cepit ec
 clesiā ⁊ cenobiū construere s̄m exemplar quod
 ei angelus demōstrauerat in visione: vbi cōgre
 gationē instituit mōachozū spiritū p̄phete in
 multis habere vīsus est. Nā ⁊ mortē regis cad
 mundi. vij. diebus ante p̄dixit: ⁊ vt p̄dixerat sic
 euenit. Eū successor edredus dunstanū ad ep̄
 scopatū ventanū p̄moueri suadebat: s; ille om
 nino renuebat. Nocte hō quadā eidē apparue
 rūt sancti apli petrus ⁊ paulus ⁊ andreas: eū
 admonētes ne ep̄scopatū vltorius contēneret:
 sed dei se voluntari subijceret: p̄dixeruntq;
 ei q; post mortē dicti regis nonventanē. ecclē
 sie ep̄us: sed cantuariē. archiep̄scopus futu
 rus esset. Quod ⁊ sacrum est. Mortuo enim ed
 redo rege et succedente ei edgaro: de manda
 to ipsius dunstanus archiep̄scopus cantuariē
 est electus. Cuius ecclesie regimini adeo lau
 dabiliter p̄fuit: q; cunctis populis admirabi
 lis reuerentiē fuit. Cum autē clericozū quo
 rundā mores ⁊ actus reformaret: ⁊ quosdā re
 belles beneficis spoliasset: ad eozū suggestio

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus Fo. ccc.

nē rex conciliū celebrari fecit: in quo archiepiscopus se de multis sibi obiectis purgavit. Et dum rex peteret: ut priuatos ad ecclesias renouaret: audita est vox crucifixi depicti de cruce: hoc fieri prohibentis. Post aliquod tempus iterum dūstanus de p̄dictis causatur: et ad palatium vocat. Et tūc ipse se deo dūdicandū cōmitteret: pars solarij domus vbi eius emuli stabāt subito corruit: et ipsos simul ruētēs sub machina oppressit. alia hō parte firmiter pmanēte archiepiscopus et ceteri remanserunt illesi. Tandem post multos labores vir domini tā senex anno: m. lxxix. in domino feliciter obdormiuit septimo idus septēbris: sepultus in ecclesia sua miraculis clarus.

De sancto Clodoaldo presbytero. Cap. l.

Clodoaldus p̄sbyter floruit apud perusium ciuitate: tempore iustini senioris. hic filius regis colodomitis fratris suis a patre lothario exinctis: anno presati imperatoris quartū mundū deseruit: et in clericali gradu p̄eminuit: ut ait sigbertus. Qui omni suo patrimonio pauperibus erogato: visib? indurus: et carne cilicio domās: nudeq; terre decubās: penitēte operam dabat. Relicta igitur patria ciuitate: venit ad aliā prouinciam ignotus: deo cupiens liberus deseruire. Mira colorūq; glorie claruit. Nā et demones effugebat: mutis loquelam: cecis visum: surdis audire: claudis gressum tribuebat. Cum cuidam pauper ab elemosynam perenti quid daret nō haberet: cucullam eidē prebuit: pauper hō nocte in domo cuiusdā viri hospitatus est: cuculla vestit. In ipsa nocte vidit vir ille pauperē quasi clara luce indutum: quod et contingi sue ostendit. Factoq; mane cucullam ei datam a sancto clodoaldo didicit: et lucem quam viderat ipsius charitati attribuit. Sicq; viri dei fama percrebuit. Reuersus tandem parisiis: ab eusebio episcopo presbyter ordinatus: monasterium in loco quod dicitur nouigentii construxit: in quo in pace quē ut septimo idus septēbris: ibiq; sepultus miraculis viuit.

De natiuitate sancte Marie virginis. Cap. li.

Mariolose virginis Marie ex tribu iuda regis stirpe dauid duxit originem. Mattheus tamen et lucas non generationē marie: sed ioseph describunt: qui tamē a cōceptione xp̄i penitens alienus fuit: quia consuetudo

scripturarum erat: ut non mulieris: sed vtriusque generationis series referretur: verissime tamē virgo maria ex progenie dauid descendit: quod et hoc precipue patet: quoniam ut sepe scriptura testat: christus ex semine dauid duxit originē. Cum ergo christus ex solā virgine natus sit: manifestum est et ipsam ex dauid natam esse: et hoc et cathena nathan. David em̄ inter ceteros habuit duos filios: nathan scilicet et salomonem. Et cathena igitur nathan: ut ait damascenus: leui genuit melchī et pantherā. panthera genuit barpantherā: barpanthera genuit ioachim: ioachim vginē mariā. Et cathena autē salomonis mathā habuit vtrorē et quō genuit iacob. Defuncto autē mathā: melchī ex tribu nathan qui fuit filios leui: frater autē panthere: accepit vtrorē relicta nathan matrē autē iacob: et genuit ex ea heli. Et sic sunt facti fratres vtrorē iacob ex stirpe salomonis: heli autē ex tribu nathan. Defunctus est autē heli sine liberis: et accepit iacob frater eius vtrorē vtrorē et genuit ioseph: qui natura fuit filius iacob et descēssione salomonis: s̄m legē autē fuit filius heli et mathā descendētis. Nam filius qui nascebat taliter s̄m naturas: s̄m legē defuncti sine liberis filius reputabatur: hec damascenus. Hystoria autē natiuitatis beate virginis hieronymus ut in p̄logo dicit: adolescētulus in quodā libello legit: sed post multū tēporis ut se vidē legisse meminērat: rogatus chromatio et heliodoro ep̄iscopis transcripsit. Joachim nāq; ex galilea de ciuitate nazareth de tribu iuda sanctā annā filiam garisi de bethleem eiusdē tribus duxit vtrorē. Ambo autē iusti ante deum erāt: omnēq; substantiam suā tristate diuidebāt: vnā partē templo et eius seruitoribus: aliā peregrinis et pauperibus erogabāt: tertiā sibi et sue familie v̄sibus reservabāt. Et ita per annos viginti prole carētes: vouerūt domino: quod si eis sobolē p̄cederet: eam seruitō dñi māciparent. Cuius rei causa: cum in tribus festis precipuis hierl̄m frequenterent: in festo encensior ioachim cū cōtribulibus suis hierl̄m ascendit: et cū ceteris ad tēplū accedēs: oblationē suā ad altare domini offerre voluit. Quem isachar sacerdos cū indignatione reppulit: et cur ad altare domini accedere presumeret increpauit: asserens esse indignum maledictio legis obrosium: oblationē deo legis offerre: nec inter secundos infecundū: qui populū dei non auxisset astare. Joachim ergo confusus domum redire voluit: ne a contribulibus qui hec audierant: idem opprobrium sustineret: sed tristis ad pastores suos discessit: vbi post dies aliquot commorant: die quadam angelus domini cum immenso lumine astitit: qui cum ad eius visionem turbaretur: timorē eius angelus compescuit: dicens se esse angelus domini ad eum missum: ut annūciaret et preces suas exauditas a deo eē: et elemosynas suas in

Liber

conspetu altissimi ascendisse. Uiderat enim de pudorem eius et sterilitatis opprobrium non reete ei obiectum. Et quia deus peccati ultor est non nature: cum alieni uereri clauderetur: ad hoc faciebat ut mirabilis denuo aperiret: et non libidinis esse: sed diuini iuneris: quod nasceretur ostenderet. Quod quidem angelus per exempla plura suauit. Primo per saram gentis hebreorum primam: que usque ad nonaginta annos sterilitatis opprobrium pertulit: et tamen isaac cui repromissa fuit omni gentium benedictio genuit. Secundo per Rachel que dudum sterilis fuit: et tamen ioseph genuit: qui dominus egypti et saluator multorum fame periturae exiit. Tercio per sampsonem quo nullus fortior: et famelicus quo nullus sanctior: qui uirgines matres steriles habuerunt. Sicque probauit conceptus diu dilatatus: et sterilius partus mirabilis: esse solere. Nunciatque et angelus quod anna uxor sua filiam pareret: que uocaretur maria: que iuxta uorum parentum esset ab infantia domino consecranda: et adhuc ex utero matris spiritu sancto plena: semperque in templo domini muratura. Et sicut ipsa nascitura erat mirabiliter ex sterili matre: sic ipsa altissimi filium esse incomparabiliter generaret: qui iesus uocatus omnibus gentibus saluator foret futurus. Deditque et angelus signum ut cum perueniret ad auream hierosolyme portam uxor suam amaram obuiam haberet: que de sua retardatione sollicita: tunc in conspectu eius gauderet. Misitque dicitur angelus ab eo discessit. Anna autem cum amare fletet: et quoniam loco uir eius fuisset ignoraret: et quasi ad remedium pomerium suum intrasset: idem angelus ei apparuit: et eadem uerba que ioachim nuncianerat idem scilicet addidit: ut pro signo ad auream portam hierosolyme pergeret: et uirum suum rediret obuiam. Ambo ergo sibi sibi occurrerunt: et de mutua uisione letati: et de prole promissa securi: adorato domino domum redierunt: diuini promissum certi et hilares expectantes. Conceptit igitur anna et peperit filiam: et uocauit nomen eius maria. Et obpleto igitur triennio ablactationis tempore ad templum domini uirginem eam oblationibus adduxerunt. Erant autem circa templum iuxta quindecim graduum psalmos quindecim gradus ascensionis gradus. In quo: in infimo uirgo constituta cunctos sine ducentis et leuantis manu ita per seipsum consecravit: ac si iam perfecte etatis fuisset. Perfectaque oblatione filiam suam pariter cum alijs uirginibus in templo dimittentes ad propria reuersi sunt. uirgo autem quotidie in omni sanctitate proficiens ab angelis sepius uisitabatur: et uisione diuina continue fruebatur: a mane usque ad horam tertiam orationi insistebat: a tertia usque ad nonam operi manuum permanebat. in nona hora ab angelico celesti cibo reficiebatur: et quod ei dabatur in templo pauperibus largiebatur: a nona autem usque ad solis occasum: in lege domini et psalmis me-

Octauus

ditabatur. Crescente etate crescebat et sapientia et gratia apud deum et homines. Quarto decimo autem etatis sue anno pontifex publice denunciavit: ut omnes uirgines que in templo nutritae fuerant: domum reuerse uirgines sine legem coniungerentur. Cui mandato cum ceterae paruisissent: sola uirgo maria hoc facere non posse respondit: tum quia parentes sui eam domini seruitio mancipassent: tum quia ipsa uirginitatem suam deo uouisset. Anxiatu pontifex quia nec scripturam de uoto soluendo infringendas putaret: nec morem in israel inuictum introducere auderet: conuocatis senioribus iudeorum dominum super hac re consulendum decreuerunt. Quibus orantibus uox de loco oratorum cunctis audientibus insonuit: dicens ut quicumque de domo dauid nubiles coniugati non essent: singulis uirgas suos ad altare deferrent: et cuius uirga germinaret: ac in eius cacumine spiritus sanctus iuxta esale prophetiam in columba specie descenderet: illi procul dubio uirgo maria desponsari deberet. Erat inter ceteros ioseph de domo dauid qui senex iam erat: et uxor premortua filios ac nepotes et filios iam pronepotes habebat. Cui cum incongruum uideretur: quod uir mature etatis teneram uirginem duceret in uxor: ceteris uirgas suas afferentibus: solus ipse uirgulam suam subtraxit. Unde cum nihil miraculi appareret: pontifex iterato dominum consulendum putauit. Qui respondit quod solus ille uirgas suam non attulit: cui uirgo desponsari debebat. Productus itaque ioseph cum uirga attulisset: et ipsa ilico germinasset: et in eius cacumine columba de celo aduolans cecidisset. Et liquido omnibus patuit ei fore uirginem desponsandam. Desponsata autem uirgine ipse quidem in ciuitatem suam bethleem rediit: domum suam dispositurus. Uirgo autem maria cum quinque uirginibus coeuis suis: quas ob ostensionem miraculi a sacerdote acceperat in socias ad domum parentum in nazareth reuersa est. Nomina uirginum erant hec: Rachel: sephora: susanna: abigera: et agabel. quarum omnium maria etate minor erat: quibus data sunt ad operandum pro uestibus templi sericum: hyacinthus: coccinus: byssus: alinum: et purpura: ut quelibet ex uno horum uestem coteret. Cum ergo sacras sortibus: que ipsarum: quid horum operari deberet: et maria forte purpuram ad uelum templi domini accepisset: alie uirgines ei dixerunt admiratores: quod cum ipsa minor omnibus esset: purpuram que ad reginas operari pertinet: accepisset. Ideoque congruum erat quod ipsa regina uirginum uocaret. Et exinde quasi diuino instinctu cepit illam reginam uirginum appellare. In diebus autem illis eidem gabriel angelus oranti apparuit: et de ea nasciturum dei filium nunciavit: ut dictum est supra in eius annunciatione octauo capitulo. Hec hieronymus. Dicit autem natiuitatis bea-

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus. Fo. cccxi.

e marie aliquā to tempore fideles latuit. Eon-
igit aut vt refert iohannes beleth: q̄ quidam
sanctus vir cōtēplationi sedule vacās: singulis
annis. vi. idus septēbris secundissimos ange-
lorum cantus audiret. Qui dominum instanter
orauit: vt sibi reuelaret: cur ea die tm̄: et non
alia hec audiret. Deumq; respōsum accepit:
q̄ virgo maria. vi. idus septēbris nata fuit: de-
cūsus natiuitate celestis curia solennitarem fa-
cit: mandans vt hec filijs ecclesie manifestaret:
vt concordēs fierent in tali festo celesti curie.
Qui cum hec summo pontifici et alijs intimas-
set: illi scripturis et antiquitatum testimonijs
veritatem virginis extunc ipsa die celebrādam
vniuersaliter statuerūt: videlz. vi. idus septēb.

De sancto Adriano et socijs mar-
tyribus. Cap. liij.

Adrianus

martyr. cā. xxxiij.
in alijs apud ni-
comediam pas-
sus est sub impe-
ratore maximo. Qui cum
in p̄fata ciuitate degeret. In-
fuit omnes xp̄ianos comprehē-
dit: inter quos. xxxiij. sunt de-
tenti: et ante ipsum adducti.

Quos imperator: neruis crudis iussit cedi: et la-
pidibus ora eorum contundi: et annotato vnus-
cuiusq; nomine ferro vincitos in carcerē reclu-
dit fecit. Quorum cōstantiam et fidem videns
adrianus prior officij militaris: conuersus ad
xp̄m cum eorum nomina scriberentur fecit et se
cum ipsis annotari: dicens se christianum esse.
Quod audiens imperator ipsum sacrificare no-
lentem: cum ceteris similiter ferro vincitum in
carcerem poni mandauit. Natalia hō vxor eius
que christiana erat: audiens verum carceratum
et causam ignorans: p̄mum quidem dolēs si e-
re cepit: sed cum didicisset: q̄ propter xp̄i fidē
hoc pateret: gaudia ad carcerē cucurrit: et vin-
cula viri sui et aliorum osculari cepit: et virum su-
um multis sermonibus exhortari admonens vt
terrena sperneret: et omnes attinentes contem-
neret: et ad celestia semper intenderet. Adria-
nus hō eidem promissit: vt secreta iret: quia eaz
accerseret: vt finem suum per martyrium vide-
ret. Illa quoq; virum suum alijs sanctis recō-
mendans: vt eum hortaretur: ad domum suam
redire. Postmodum audiens adrianus diē sue
passionis adesse: dās munera custodibus: et san-
ctos qui cū eo erant p̄bēs fidei iussos: abijt
domum vocare nat̄iam: vt ei promisserat: vt eo-
rum passionibus p̄sens esset. Illa hō audies
per nuncium q̄ vir suus veniret non credebat:
donec famulus domus domini ei adesse nun-
ciauit. At ipsa putans q̄ martyrium refugisset:
et idcirco solutus esset: amarissime flere cepit:

et ostium domus cōtra eum clausit diris sermo-
nib; exprobrās et: q̄ xp̄m dominū abnegasset.
Quod audiens adrianus admirabatur: et gau-
debat: et ex hoc ad martyriū ardentior effectus
est. Et cum instaret precibus: vt ei sanuam ape-
risset: enarrans ei qualiter sanctos martyres p̄
se obfides dederat: et qualiter ad eam reuēsen-
dam venerat. Natalia eundem cum gaudio sus-
cepit: et seinuicem osculantes ad carcerem si-
mul abierunt: vbi natalia per. viij. dies sanctorū
vlcera exercebat. Statuta autē diē: maximia-
nus eos sibi p̄sentari fecit: qui resoluti penitē:
quia ambulare non poterāt: velut animalia por-
tabantur. Adrianus hō retro vinctis manibus
sequebatur: et natalia cum eo deambulans ipm
horabatur. Et cum sacrificare nollet: iussit im-
perator: a quattuor validissimis viris ipm gra-
uissime et diutius cedit: ita vt eius viscera effun-
derentur. Deinde ipm vna cum alijs in carcerē
trudit. Ad quem accedens natalia ipm lacrimem
et pene euisceratū dulciter rosonebat: cui ex-
plo et alie matrone christiane ceteris sanctis in-
tra carcerem ministrabant. Et cum hoc impe-
rator comperisset et mulieres carcerem ingredi
prohibuisset: omnes se toronderunt: et mutato
habitu vilibus vestibus indute: sanctos visita-
re non desiterunt. Quod audiens maximianus
precepit: vt omnes martyres fractis cruribus
interirent. Timens hō natalia ne vir suus alto-
rum supplicij expaueret: rogauit ministros:
vt ab eo inciperēt: abscisis ergo ab eo pedibus
curribusq; contractis: cum adhuc superueneret
rogatu natalie manum ei p̄sciderunt: vt alijs
qui plura passi fuerant compar esset. Quo fa-
cto ipm deo reddidit. Ceteri hō pedes vitro
proterētes: sic crurifrago ad dominū migra-
uerunt: ret autem corpora eorum cremari man-
dauit: sed natalia manum adrianū in sinu abscō-
dit: verum subito imbre vehementissimo erum-
pente: igneque extincto corpora martyrum illesa
seruata sunt: que a xp̄ianis rapta constantino-
polim sunt delata: ibiq; digno honore cumula-
ta: qui passi sunt. vi. idus septēbris circa an-
num domini. cccxx. Qualiter autem natalia in-
de processit: supra in eius hystoria actum est ka-
len. decembris.

De sancto Adriano papa et con-
fessore. Cap. liij.

Adrianus

papa huius no-
minis primus na-
tione romanus
ex parte Theos-
doro de regione vialata Ste-
phano tertio pontifici roma-
no in episcopatu successit: et
sedit annos. xxiij. menses de-
cem: dies. xvij. Die sancti

mus pontifex restaurauit monasterium sancti anastasi ad aquas salinas post incendium. Edificauitque turres et muros urbis rome propter hostes longobardorum quotidie irruentes. Hic portas ereas maiores dedit sancto petro apostolo. Ipsos quoque muros urbis: qui in plerisque locis usque ad fundamenta dirupti fuerant renouauit. Multas etiam ecclesias tam intra urbem quam extra suis sumptibus restaurauit. Hic etiam in monasterio sancti stephani: quod circa ecclesiam sancti petri situm est: congregatio nemi monachorum instituit: ut in ecclesia sancti petri cum tribus monasteriis: quos Gregorius tertius instituerat: laudes sedulas persoluerent. Fuit enim in reparandis ecclesiis et diuino cultu celebrando ad modum sollicitus. Huius precibus karolus magnus rex francorum Pipini filius ueniens ad italiam cum exercitu: ut ab infestatione longobardorum ecclesiam defenseret: obsedit longobardos in papa: ubi cepit desiderium regem et uxorem eius: quos captiuos duxit in franciam: et ueniens romam reddidit omnia pape: que pater suus Pipinus beato petro concesserat: adiuncto quoque ei ducatu spoletano: et beneuentano. Ob hoc ipse patricius rome effectus est. Huius tempore celebrata est septima synodus trecentorum episcoporum apud constantinopolim. Alia quoque synodus ipse Adrianus papa presente rege karolo rome celebrauit: in qua fuerunt centumquinguaquaginta quattuor episcopi religiosi: in qua adrianus papa et synodus dedit karolo ius eligendi romanum pontificem: et sedem apostolicam ordinandi. Item archiepiscopos ab ipso inuesturas accipere per prouincias singulas. Anathematizauitque omnes huic decreto rebelles: et bona eorum publicari iussit. Tuncque cessauit regnum longobardorum karolo in italia dominante. Adrianus quoque papa post multa laudabilia opera quietus in pace. Sepultusque est in ecclesia sancti petri in uaticano: et cessauit episcopatus dies tres.

De sancto Corbiniano episcopo.

Cap. lxxxiii.

Corbinianus episcopus

frisingensis. a papa gregorio primo factus fuit

tempore pipini grossi regis: qui uir sanctissime uite fuit: et miraculis claruit. Die quodam die apud

ecclesiam sancti Hermanni oraret: et propter multam fortitudinem spiritum a uere relectam sensisset: ne silentium frangeret: concussit: totaque nocte in oratione perseverans uictum adeo compepercit: ut nec de ipso: uel uicinitate manaret. Cum quidam fur mulam eius

abstulisset totaque nocte itinerando uagans esset: mane dorso animalis uinctus ad sanctum adductus furtum restituit: et penitentiam egit. Adalpertum quendam suspendio damnatum se inuocantem triduo illesum conseruauit: qui post liberatus deo deuote seruluit. Ursum quendam qui eius asinum deuorauerat: dum romam pergeret: diuina uirtute coegit: ut sarcinam usque romam animalis loco deferret. Unusquisque comes triduum admissarium sancti furto auferri fecerat ad equas operiendas: et infra dies modicos: et illi equos morbo elephantino amisit. Unde et dei iudicium cognoscens: equos duos cum admissario atque ec. solidos sancto restituit. Quadam uero festi die dum piscibus careret disposuit: per aquas pisces sibi diuinitus ministrandos. Et ecce aquila rostro a mari piscem detulit: qui tota die ad eum famile satifecit. Sequenti quoque sexta festi die ministram suam natantem iussit: ut in christi nomine piscem caperet: qui merulis piscem magnam manibus cepit: et ad littus usque perduxit. Apud oratorium sancti stephani: ubi aliqui orans lucem de celo fusam uiderat: uoces audierat angelo rum: cellam sibi construxit: ubi fontem et humo baculo percussa produxit. Deuotus uirginis gloriose die natiuitatis eius in pace quiescit: uidelicet: uisidus septembris. Et in eiusdem diei genitricis ecclesia sepultus est: miraculis clarus. Nam sanguis qui die .xl. ante obitum eius de ipsius naribus distillauit: terre suffusus post annos .xl. recens adeo inuentus est: ac si ea die fuisset effusus. Corpus quoque eius tunc temporis translatus est falinga: et uicium dicto sanguine in ecclesia sua sepultum est in marmoreo mausoleo.

De sanctis dorotheo et gorgonio martyribus. Cap. lxxxiiii.

Dorotheus et Gorgo-

nii martyres passi sunt apud nicomediam

uitatem sub diocletiano imperatore. Qui cum essent primi in palatio eiusdem militie renu-

ciantes: christianos se libera uoce confitebantur: quod Ec-

sar audiens moleste tulit: anxiebatumque perdere tales uiros: quos intra palatium suum nutritos mores et generis nobilitas decorabant. Cum ergo nec minis: nec blandimentis mouerentur in equuleo distenduntur: et si agris et uingulis toto corpore lanfantur: et deinde aceto et sale nudatis pene eorum uisceribus perfundunt. Et cum hec alacrius toleraret in craticula assans: ubi quasi in lecto florum iacere uidebant. Ad ultimum laqueo suspendi iubetur: et corpora eorum canibus exponunt: sed tamen intacta a fidelibusque collecta honorifice recodunt. Passi sunt autem .v.

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus Fo. cccxij.

Idus septembris: circa annos domini. cclxx.
Interfecto autem tēpore corpus sancti gorgonii inde leuatum et romā translātū est. **A**nno autem domini. ccccclxxij. episcopus mēterch. nepos pipini regis ipm ad gallias transtulit: et in gorgocesi. monasterio collocauit.

De sancto Dorotheo abbate. Cap. lvi.

Dorotheus abbas in egypti partibus claruit: hic genere thebeus inter patres egypti sanctitate nō minus quotidie a mari lapides colligens et annis singulis habitaculum vnum edificans: ipsum: edificare sibi cellas non volentibus cōcedebat. Noctibus nō sportulas operabatur: vt venderet: propter cibum pauperibus ministrādū. Cibus nō est? erat panis vnicē ser: et oleum mīnutozū: fasciculus modicus: aqua nō exigua in potu vtebatur. Nunq̄ visus est in lectulo soporatus: vel pedes: pro requie tetendisse: vel pro voluntate dormisse. Quieuit autē in pace. v. idus septembris. Hec inuitis patrū.

De sancto Sergio papa et confessore. Cap. lvij.

Sergio papa natione syro de ciuitate antiochie: ex parte iberio conon pontifex in episcopatu romano successit. Et sedit annos. lx. mēses. viij. dies. xxiij. Hic romam veniens sub deo dato pontifex: inter clericum romano

mane ecclesie connumeratus: quia studiosus erat in officio cantilene acolit? factus est. Qui per ordines ascendens a leone pontifice secundo: in titulo sancte susanne presbyter ordinatus est: qui impigre per cimiteria martyrum celebrabat. Defuncto nō conone papa populus vrbis rome in duas partes diuisus est. Et vna quidem pars elegit theodozum archiepiscopum: alia nō paschalem archidiaconum. Eumq̄ vnus alio locum non cederet: sed vterq̄ immansiter permaneret: vt vnus alium superaret: plurimāq̄ pars clerici et populi ad sacrum palatium perrexisset: vt tractaret quid fieri deberet deo annuente in personam denominari sergij venerabilis tunc presbyteri concordantes se contulerunt. Eumq̄ in lateranensi. episcopatu deducentes elegerunt. Hicq̄ in sede beati petri pontifex ordinatus est tempore iustini iunioris. Hic pontifex ecclesiam lateranensem, reparauit.

Et vt agnus dei ter cantaret intra missarū solēntia constituit. **H**ic etiā diuina ad eum reuelatione facta in sacrario sancti petri inuenit capsam argenteam in loco obscurissimo multe annositatis. Ita vt iam nō argentea videret: in qua sigillū erat expressum: quo ablato inuenit crucem gemmis ornata: et ineffabilem portionem crucis dominice intrus inclusam: que in die sancte crucis adoratur. Corpus quoq̄ palmi sancti leonis pape transtulit ipso reuelante: Qui etiam propter defensionem ecclesiastice libertatis a iustino imperatore in exilium relegatus: ac demū ab eo reuocatus est. Et post laudabilem vitam in pace quieuit. Et sepultus est apud sanctus petrum. Et cessauit episcopatus mensem vnum: et dies viginti.

De sancto Andomaro epō: Cap. lviii.

Andomarus episcopus claruit apud tamaneis. ciuitatem. Hic ex aurea valle non longe a constantia ciuitate: patre frivulfo religioso et nobilitate viro ortus est. Et vna cum codē patre suo oibus pro christo relictis ad cenobium

luzorien. quod a sancto colubano abbate in burgundia constructum fuerat: pergentes ambo sub abbate eustasio monachi facti sunt: vbi frivulfus in sanctitate perspicua vsq̄ ad finem vite perseverauit. Andomarus nō in episcopum tamaneis. electus per annos plusq̄ triginta ecclesiam suā feliciter gubernauit. Eius quoq̄ suos: qui post doctrinam: quā a sanctis suscipiāno et victorico perceperāt ad idolorum culturam reuerterant ad christum redire fecit. **C**um autē semel graui tetratione carnis vteretur: exemplo beati benedicti inter vepres et viticas se nudum volitās: ignē illū libidinis extinxit. **C**um apud villam torniacū sub arbore quiescisset: crucem domini de lignis factam arbori affixit: et sequenti nocte lux desuper celtica radiauit: multozq̄ ex ipsa cruce egritudines curabantur. **P**er annos plurimos ante obitū suū lumen oculorum amisit: ad eius lumen sancti raris augendum: nec tamē vnq̄ inde turbati vt sus fuit. Sed cū translationi corpori sancti veldasti episcopi apud atrebarens. vrbem sacre ab ausberto episcopo interesset: lumen sibi oculorum reddiditum est. **F**inita nō corporis translatione orauit ad dñm: et iterum vt petiit ad rotū suū rursus excecatus est. Quieuit in pace quito idus septembris. In cuius transitu mira fragrantia in domo eius respersa est: lampades quoq̄ ad eius tumultum dependentes oleū distillauit: quo egrī perūcti a languoribus sanabantur. Eius corpus in eius ecclesia tumulātū a

Liber

sancto bertino abbate translatum: sepultum est
in monasterio sancti cyrbini.

De sancto Hilario papa et
confessore. Cap. liij.

Flarius pa

pa natione sardus
et parte christino
leoni primo pontifi-
ci in episcopatu romano suc-
cessit. et sedit annos. vi. menses
tres: dies. x. Hic constituit ut
nullus pontifex successorē sibi
constitueret. Qui non solum in
elemosynis bandis pauperi-
bus quotidie studuit: verum etiam plerasque ba-
silicas auro argentoque insigniter decorauit. Et
fecit ad sanctum laurentium balneum et monas-
terium. Et hic plenus sanctitate et virtutibus
quiescit in pace. liij. idus septēbris: et sepultus
est ad sanctum laurentium in crypta iuxta corpus
beati sicuti episcopi: et cessauit episcopus dies. vi.

De sanctis Nemesiano et Felice
et socijs martyribus. Cap. li.

Nemesianus: felix: lu

clus: alij felix: lithicus: polianus:
victor: lador: datus episcopi: multi-
presbyteri et diacones apud apu-
liam martyrium passi sunt sub per-
secutione valeriani et galieni imperatorū: qui
exurgente persecutionis rabie ad primam confes-
sionis christi constantiam grauiter fustibus ce-
si: deinde compedibus vinciti: et ad fodiēda me-
talla deputati: gloriose confessionis agonē cō-
sumauerunt: quorū etiam exemplū secuta mul-
tiplex plebs. eorum portio cum eis pariter co-
ronata ē. Exerat epistola beati cypriani ad ipsos
et de ipsis scripta: quae passi sunt. liij. idus septēbris.

De sanctis Sosthene et Victore mar-
tyribus. Cap. lxi.

Sosthenes et victor

martyres apud calcedoniā pas-
si sunt sub proconsule prisco: qui
cum beatam euphemiam virginē
sub eodē proconsule decerrantē
vidissent immenso lumine circumdatā: et ange-
lorum et virginum chorus cōstitutam conuersi
sunt ad christum: ut dicitur infra in passione euphe-
mie. xvi. kal. octobris. vnde ipsi ambo a procon-
sule detenti: primos in carcerē trahi: indeque pro-
ducti ad stipites ligati sunt: vbi quoque ipsis ac-
leo ferocissimi latari fuerunt. Sed cum ab eis
in nullo lesi fuissent quin portus omni deposita
feritate pedes sanctorū lingerēt. proconsul il-
los in cuppa cremari mādauit: qui dato sibique
ulcem pacti osculo spiritum emisserunt quarto
idus septēbris.

Octauus

De sanctis Protho et hiacyntho
martyribus. Cap. lxiij.

Protho

et hiacyntho mar-
tyres rome pas-
si sunt sub galle-
no impatore. Hi
ambo fuerunt eunuchi domi-
celle: et in studio philosophie
socii eugenie reginis filie phi-
lippi nobilissimi romanozum
alexandrie prefecti: qui et ab
ipsa virgine vna cum patre et claudia eius ma-
tre ad christum conuersi sunt: ut supra in eius
passione actum est octauo kalendas ianuarii.
Sed postquam beata virgo eugenia passa est per-
tho et hiacynthus iussu impatoris tenti sunt:
et ad templum iouis adducti ut sacrificarent:
qui oratione sua simulacrum comminuerunt: et
cum sacrificare nolent: primo quidem fustibus
diurissime celi sunt: deinde captis obrucati
ne martyrium compleuerunt tertio idus septē-
bris circa annus domini ducentesimiquinquas-
gesimū sextum: et sepulti sunt via salaria vetere
in cimiterio piscille.

De sancto Delia abbate. Cap. lxiij.

Elias ab

bas in deserto
egypti in regio-
ne thebaide cla-
ruit. Qui deuot-
tarum virginum curam ha-
bens in gradū monasterio tre-
centas feminas collegerat:
earumque vitam et cōuersatio-
nem regularat: quod cum be-
nigno fecisset grauem tentationis carnem sen-
tiens adhuc iuuenis annorum triginta existēs
per similitudinem fugit: iugi biuano sesulto
ac triduo carne domas. Qui in somnis tres
angeli apparuerunt interrogantes cur deo dis-
lectas virginē reliquisset. Quibus respondit
quod vitium carnis incurrere formidabat. Quos
ab vno eorum visum est et genitalia nouacula pre-
scidi. Sicque securus redire monetur. Et perge-
factus vir domini genitalia quidem reperit: sed
tentationem abscessam omnino persensit. Sicque
ad cenobium reuersus quadraginta annis ibi-
dem vixit: asseuerans quod nunquam decerere in cor-
eius talis cogitatio ascendit. Fenestre quoque
ibidem constructe sedebat: sorores erudens:
cum nec ad eum ipse ascendere: nec ipse ad illas
descendere posset. Quicquid autem in domino
tertio idus septēbris: cui successit sanctus do-
rotheus qui in superiori monasterij cella conse-
nuit. Nec heraclides.

De sancto Delia alio abbate. Cap. lxiij.

De sanctis in mēse septēbris occurrētibz. Fo. cccxiiij.

Elias ali
us abas fuit in
finibus arinoe
ciuitatis: q̄ me
tropolis est the

baidis: fener in heremo anno
rum. c. quorum. lxx. annos in
solitudine trāsegit: fuitq̄ di
scipulus antonii: qui ope ma
nuū et orationibz tempus exe

gerat. **Q**uod cum hospitalitati intenderet: et ad
eum multitudo fratrum uenisset: quia publicus
illac transitus erat: et deficere sibi pane tristis
esset. Ingressus speluncā ex insperato tres pa
nes grandes et recentes subito repperit: ex qui
bus duos assumens uoluit inquit fratres ex eis
satiari. Tertio hō qui super fuit diebus. xxv.
eidem postmodum aduictum satis fuit. Hec in
uitis patrum.

De sancto Cenerio abbate.

Cap. lxxv.

Cenerius abbas et

presbyter apud insulam palma
riam claruit temporibus pho
ce imperatoris: et Gregorij pa
pe primi. Qui ex nobilibus or
tus parentibus prouincie lunē

sis sacrisq̄ litteris edoctus: relicto seculo dictas
insulam petiit terreuictam distantem a lunē.
ciuitate circa miliaribus. viij. in loco qui dicitur
tyrus maior: ubi asperrime penitētie operā da
bat: herbis agrestibus et pomis multo tempore
uescens. Ad quem accedens quidā agrestis no
mine reuelatione diuina premonitus ab eo fas
luris mādara suscepit: et rogatus ab eo sarculū
ad terram colēdā et hōrdeum ad seminādū uero
dei detulit. **C**um autē uenerit tempore quo iā
hōrdea meti ceperant semen delatū seminasset
hōrdeū subito natū et maturatū est: quod ipse ea
dem messui tēpestare. **E**t sic fama ipsius diffu
sa inter multos illum uisitantes: pauper quidā
domealis ad eum uenisset: et puerum in nauī iu
tra litus reliquisset: illeq̄ dormitans: latratu
cantis subito expauens: et euigilans in mari la
psus necatus fuisse: nauisq̄ per equora vaga
retur: audiens hec uenerius et homini misertus
oratione sua et lachrymis et nauē ad litū: et pue
rum reduxit ad uitā: unde ob eius sanctitatem
nimiam: tam phoca imperator: q̄ gregorius pa
pa primus ipsum plurimū reuerbantur. Dra
co ingens ppe ciuitatē lunē. habitabat: qui ca
rinas in mari sepius subuertebat. Ad instātiā
ergo lunē. epi sanctū uirū sup hoc p̄cibz tertio
pulsantis: post orationē et ieiunū triduanū: cū
archidiacono et pluribz descēdens ad rupē ubi
draco latebat uestigia sua in saxo acsi in cera im
pressa reliquit. Et dum draconē ex pte epi de re
cessu mandasset: illeq̄ nullatenus moueret: dein

de mandauit in nocte trinitatis: ut se in abyssum
demergeret: draco se statim in mare precipitans
nuscq̄ cōparuit. Post hec uenerit ut gloriā hōim
fugeret nauigauit ad insulā cyrē: ibiq̄ dieb
xi. cū bestiis demorat: est: coruo et quotidie di
midū panis calidi et frustū carnis bubale diu
nitus deferere. Qui etiā de abulans in terra litū
corpus hōis in mare necari: illiq̄ ab undis ele
ctū inuenit: et orās p eo angelis apparentibus
hōiem suscitauit. **E**t autē admonitione diuina
ad locū suū redire uellet: et nauas qui illuc ap
pulerent: et ad sardinā ire uolebāt instanter ro
gasset ut ipm ad suā insulā deferret: illiq̄ recu
sarent: orta in mari tēpestare: non prius inde se
monere potuerūt: donec sancti peritōnem ad
implere uolentes: facta subito serenitate eum
illuc detulerūt. Et cū ante recessum suū ipi nau
re in litore lapidibus luderent: unusq̄ illorū a
socio casu in tempore percussus expirasset oratio
ne sancti suscitatus: eū reuersus igif ad locū pri
stinum quieuit in pace. iij. idus septēbris: ma
nibus angelicis sepultus: in quo loco oleū ema
nans egritudines oēs sanabat. **P**ost hec luc
us eps lunēsis deo admonit⁹ ad insulā cum po
pulo uenit: oleum manans repperit: co: p̄usq̄
effodit: illud quoq̄ integrū inuenit: miro fra
grans odore: honorabiliter tumulauit: ecclesiā
q̄ desuper edificauit: ubi ad refectionē custodiū
sacri co: pozis de terra fons scaturit: vsq̄ in p̄
sens ibidē manās. **T**empore hō ludouici p̄i im
peratoris: cū saraceni insulas illas deuastaret:
apollinaris eps lunēsis: a sancto presbitero admo
nit⁹: corp⁹ eū inde trāstulit: et regiū detulit: ac
in ecclesia sc̄i psperi. iij. non. nouēbris deponit.
De sancto Cenerio alio abbe. Cap. lxxvi.

Cenerius alius abbas

tyburtine ciuitatis floruit tpe otho
nis iij. imperatoris. Qui primo in mo
nasterio sancti benedicti apud ipm oppidū de
gens: inde solitudine petens: sine abbas licē
tia discessit. Quo tpe cōtigit sanctū rōualdum
abbatē ad ciuitatē illā ab othone obsessas acce
dere: grā pacis interponēde. Qui audies de re
licto solitario ad eū abiit: et uita ipsius cōperta
ipm de inobedientia increpauit: et q̄ sine abba
tis sui licentia quicquid faceret inaniter labo
raret astruxit. Ille autē cōpunctus ad monaste
riūq̄ reuersus: licentia a suo abbate de uita soli
taria ducēda petiit: et ut petiit ipetrauit. Deide
saxum hōibz inaccessibile p̄scēdit: ubi. iij. annis
sine humano cibo permāsit: exceptis tribus pa
nibus quos secum prius a monasterio detulit.
Solāq̄ poma siluestria et radices edebat: aquā
hō quā estate bibebat: in concauo lapidis hys
me ex niuibz colligebat. Ad quos plurimū uirā
eius reuerētes accedebāt: et uite hōis necessa
ria deferebāt: que tñ oīa ipse pastoribus pecozū
et alijs indigētibz erogabat. **I**bidē quoq̄ ex:

hortante epi basilicam fieri et consecrari pmisit. In qua post aliqd tps discessit: et a quibusdā euz querētib? invētus est mortu? in cubitis et genibus quasi ad orationē incubans: vbi et sepult? est p quem deus plurima miracula ostēdit.

De translatione sc̄i hermacore. Cap. lxxij.

Translatio corpis sc̄i hermacore epi facta est post tps quo attila flagellū dei italia devastans: aquileiā funditus evertit. Eūq; secū candē puincia gorbōū rabies depopulata esset. iij. quoq; lōgobardoꝝ impetū: paulus tūc patriarcha aquileiesi. ferre nō posset ad gradense castrū supra mare sitū se trāstulit: et corpa quorūdā serōꝝ: ac thesauros ecclesie secū tulit: cui successit in patriarchatu pb̄in? et pb̄ino belias q̄ in gradēse ecclia synodū. et. epōꝝ celebrauit: et de mādato tūc pelagij pape sp̄am eccliam totū venetię et dalmatię metropolim eē p̄stituit: eo q̄ aquileia tūc fundit? esset euerfa. Post heliā successit egyptian? : quo mortuo fortunat? heretic? sedē inuasit: fult? audacia lōgobardoꝝ: q̄ spoliatis ecclesijs sedē tenebat in castro glemonē in p̄finio lōgobardoꝝ sito. Eodē autē tpe priogenit? a papa missus est patriarcha ad instātia epōꝝ catholicoꝝ p̄uicte venetoꝝ: vt dictā sedē catholice gubernaret. Quia p̄p̄lo gratat̄er exceptus et diuina dispositione cathedratus: adeoq; p̄ visum p̄monit? eū oī sua plebe aquileiā p̄xit: vt corpa hermacore: et fortunati adhuc in agro serē marrone alexandrie tumulata: inde ad castrū gradēse trāstulerēt. Quib? in sarco mausoleo repositis: dū ipsa inde asportare nō possent: inq̄rētes: ne forte q̄c q̄ de reliquijs eorū deficeret. Reuersi ad arcā reperit vñū ex calceis sc̄i hermacore et errore dimissum: quo suscepto corpa cū oī facilitate mouētes: manū iposita gradū tulerūt: eaq; ibi dē honorifice deposuerūt: p̄die idus sep̄temb. vbi et tumulata q̄escūt: loc? nō suspensionis nauis q̄ corpa tulit: vsq; hodie d̄r celsus. i. recessus sc̄i hermacore: q̄ sp̄ vīrētī germīe decorat.

De sancto huentio epo. Cap. lxxij.

Huentius ep̄s discipulus b̄i hermacore fuit. Cum idē b̄i hermacore: ras scrip̄i syri ep̄m ordinatus ad ciuitatē papiā mississet: vt verbū dñi p̄dicaret: huentium p̄discipulū eidē associant: vt dicitur est supra in legenda syri v. idus decemb̄is. Hic cū beato syro ep̄o in p̄dicationis officio iugiter laborauit: quē et ip̄m diaconū idē ep̄s ordinauit: ac successorē dimisit. Dū autē mortuo syro huentius ad sacerdotiū peteret: dūdū latuit: s; tādē pro duct? s; satis reuerētis p̄dicationū accepit: qui

grauissim? cleror? p̄p̄lo magistrivestigia sequēs gregē dñicū ep̄eplis et sermonib? pauit: et miraculis pollēs i pace quēit p̄die idus sep̄temb̄is.

De sancto huentio presbytero. Cap. lxxij.

Huentius presbyter

In hispania claruit sub tpe constantini imperatoris. Quivir sanctitate in signis et sapientia clar? rhetorico stilo copiosus: genere nobilissim?: quatuor euangelia heroico metro. iij. libris pene ad hū trāstulit: et apud hispanias claro sine in pace quēuit.

De sancto Niceta martyre. Cap. lxxij.

Niceta mar

ty: qui interpretat? victor: ap̄d nicomediam ciuitatē p̄asus est sub Maximiano rege ip̄ius martyris parēt. Hic ip̄ius ciuitatis or̄idus filius p̄sati maximitiani regis gētilis: in adolescentia bonis moribus imbutus p̄ revelationē

ad xpm conuersus est. Apparuit eū in somnis xps cum virgine in oratorio sancte marie: tenēs signum crucis in manu sua: et docuit eum vt crederet in eum: qui euigilās et de visione territus perquirebat quis esset: qui ei apparuisset: cui quedam xp̄iana noīe iuliana occulte imagines xpi ac maris eius et signū crucis ostēdit: quas ille ip̄sas esse figurās eorū: quos viderat recognouit. Ductus igitur a iuliana ad oratoriū virginis: a quodā presbytero xp̄iano in fide doct? et baptizatus est: indutusq; habitu despiciabilē a gabriele archangelo ei apparere in fide xp̄i confirmatus est. Cum autē puer quidā iulianus nicetam orantem in ecclesia reperisset: patri denuntiavit. Qui missis apparitoribus fecit eum detineri in ecclesia sancte dei genitricis orātē. Ductusq; ad patrē ab eodem ad sacrificia inuitatur. Ille autē sibi dari deos petiit: vt eis thura offerret: statuasq; idolorū argenteas in domū suā adductas contriuit: et pauperibus per frustra distribuit: quod cū patri ip̄emet postmodū retulisset: iussit eū cathenis ligari: et vncis suspendi: et a xxiiij. viris sibi vicissim succederēt? neruis taurinis aceto et felle intinctis crudeliter flagellari: cui apparēs angelus michael sp̄sum dulciter p̄fortauit: viditq; niceta manū de celo ei porrigere coronā gematā et colūnā igneam ad celū vsq; p̄tēsam. Cum autē hec oīa patienter tolerasset: fecit eū parer manib? et pedib? vincētis sup stratū pontis: et puellā spectosam adduci: vt ip̄m osculis et amplexibus alliciens ad deorū sacrificia puocaret. Qui dū se ab ea impudice tractari sentiret: et aliter illam repellere nō posset: linguā dentib? p̄cissam in facie eius

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus Fo. cccvii.

spuit: illaq; cōfusa discessit. Tūc fecit eū rex deponi super lectum gladijs acutissimis circumseptū: qui quattuor rotis agitabatur: sed orāte sancto gladij sicut fenū facti sunt: et ipse illesus permanfit. Quo vīso miraculo quingēti gentiliū crediderunt. Quante quoq; scō martyre christina et aqua de petra. p̄siliū: et ipse eos baptizavit. Satinq; ad regē intravit: quē ille vidēs incolumē quē mēbratis cōscisuz putabat: iussit eū hāmo p̄ labia suspēdi: et ferrū ignitū acutū auricule ipsius infigi: vt a dextera in sinistram pertrāsiret: aliud quoq; ferrū cordi eius immitit et tertium capiti imponi: qd̄ inde ipm̄ vsq; ad latus sinistrū transfoderet. Et dū hec cōstāter similit̄er superasset: iussit eū versis pedibus suspēdi: et fumo subterfacto fumigari: deinde capta p̄scē et palmitibus igne succenso sanctum cremari. Et cū in his etiā illesus permanfisset: manus eius trūcari: et ferris crura secari fecit. Deinde calciamēta ferrea ignita pedibus eius imponi. Et post hec in pfundissimā foueā sine aqua iactari. Qui oratione facta ab angelo mi-chaēle de foueā educit: et mēbra eius oīa restituitur. Angelus quoq; ipm̄ hortatus ei dixit: et quicunq; ipm̄ in omni necessitate inuocaret iuste postulata penitus obtineret: et si intulset peteret ad penitētiā perueniret. Post hec pater vocatis magis fecit ei mortiferū in calicē propinari: sed signo crucis edito: demones de calice viulantes euauerunt: et venenum in aquam conuersum est. Da qua marty: domini magos illos ad christum redeuntes baptizavit quos rex vna cum filio in carcerem trudi mandauit. Quante hō sancto diabolus in angelum lucis transfiguratus eidem apparuit: quem ille per spiritum cognoscens durius increpauit. Satinq; angelus bonus eidem assistit: et illum fore demonem declarauit: quē niceta ad terram prostrauit: et pedem super collum eius posuit: et quis esset interrogauit. Ille hō diu euilans dixit se esse spiritūz qui adā fecerat vt preuāricaret: et caim vt fratrem occideret: et populum iudeorum induxerat vt christum crucifigeret: veniente quoq; patre martiniano ad carcerem: profecit niceta demonem in vultu eius dicens ipsum esse deum quē adorabat: et deinde illū in sterquilino alligauit. Quis autē pater se in xpm̄ crediturū promitteret: si niceta vnum ex multis defunctis sub columna facentibus suscitaret: orante sancto omnes qui fuerant mortui surreperunt. Et cum in gentilitate mortui essent sanctus dñs eos baptizavit: et iterū vt dormirent ac se in paradīsum procederēt imperauit. Que omnia dum rex magie ascriberet: et filium iterū sustigari iussisset: veniens regina ipm̄ de crudelitate nimia redarguit: mox quoq; seditione suborta populus regē gladijs et lanceis trucidauit. Niceta hō omnē populuz in fide docuit et baptizavit: ecclesias plures cō-

struxit: et fidem domini multiplicauit. Deinum ad christum feliciter migravit die sabbati p̄ die idus septēbris: hora sexta sepultus a christiānis nicomedia ciuitate: iuxta corpora aliorum martyū ibidem pro christo passorum.

De sancta Bona virgine. Cap. lxxi.

Bonavir

go i partibus
egypti clarus
it. Hec apud
latinos bonar
apd suos egypti

ptos cordimū aduocata rega
li genere orta: patre zabul no
billi sarapa: matre zina: pul

chra facie: sed pulebrior fide: nōdum tamē baptizata: parentibus defunctis: multarum diuinitarum heres: sub cura p̄pinquorū fuit. Quam dum iuuenis nobilissimus in cōiugū pereret: multas ei pollicēs possessiones: illa osino matrimonio ei refurauit: dicēs xpm̄ se ab infantia desponsasse: virginiratēq; suam ei dedicasse. Propter quod a p̄pinquis dudū blanditijs et miris pulsata: timens sibi violēter sanctū p̄positum rūperetur: latenter fugam petijt: et ad cenobium virginū se contulit: ac se a santrice inromitti instātius postulauit. Dūq; illa virginē sine abbatisse licētia admittere recusaret. Abbatissa diuina reuelatione premonita: ipam inromitti fecit: et perentī habitū religionis tradidit. Requisita autē ab artinētibus: et inuenta dum ipsam inde nullatenus auellere possent: dicunt abbatisse puellā esse gentilem: vt eam tali occasione repelleret. Illa autē hoc confitēs: sed baptismū expetens a p̄sbytero monasterij baptizata: et. xij. annorum sacro suscepro velamine virgo domino consecrata. Que in multa perfeueravit sanctitate: et omni sacre regula disciplinē. Cum autē vnā ex sororibus haberet in sociam predilectam: et illam languentem oēs alie visitarent: sola bona remansit in ecclesia orans deum: vt quā illam mori cōspiceret: sibi in alio seculo comes fieret. Quod et voce de celo lapsa ei p̄missum est. Tūc bona sororē adiit: q̄ ei illud idē p̄nūciat: et mori spiritū emisit. Tertia hō nocte abbatissa vidit somniū: q̄ iuuenis splendens puellam ex eius capite auellebat: quam et scriptis abscondēbat. Et querēs cur hoc faceret: audiuit bonā ab ea eadē die auferendā. Quante autē dum abbatissa visionē sororibus retulisset bona presente: audita est vox angeli de celis ipsam ad patriam euocātis. Que continuo in choro sororum posita: oibus circum psallentibus et flentibus emisit spiritū p̄ die idus septēbris. Cuius corp⁹ mox lux de celis clara circūcedit: et ex ipso odor mirabilis refragant: donec officio completo sepulture traditum est.

De scō philippo episcopo et mar. Cap. lxxij.

Philippus episcopus et martyr passus est apud alexandriam sub severo imperatore. Hic illustrissimus prefectus alexandrie pater fuit sancte eugenie regis: et ab ea conversus ad christum: ut supra in eius passione actum est. vij. kalen. Januarij.

Qui relicta prefecture dignitate a christiano in episcopum alexandrie sublimatur. Ad cuius instantiam et informationem seuerus augustus libertatem christiano concessit: ut suis legibus in egypti partibus vterentur: eo quod ab eo ut olim prefecto suo informatus esset: christiano reipublice plurimum esse proficuos. Postmodum autem emulantibus paganis: seuerus edictum reuocauit: et misso illic perennis prefecto in successorem philippo mandauit eide: ut aut philippum deo sacrificare compelleret aut depositum omnem dignitatem et facultatem priuaret philippus aut infirmitatem simulauit: donec omnia sua pauperibus dispensauit. Quod audiens perennis dum ob timorem populi ipsum inuadere publice non auderet: latenter in ecclesia orantem gladiolus in gutture percussit. Qui tamen populum in timorem domini exhortans: per triduum superuixit. Sed in episcopatu menses. xv. miracula patrans. Et sic cum palma martyris ad christum migravit idibus septembris. Sepultus in monasterio filie sue.

De sancto Ligorio martyre. Cap. lxxiij.

Ligorius martyr in partibus grece passus est. Hic natione grecus: relicto seculo dum vaste solitudinis heremum coleret: hominibus incognitus esset: et gentilibus venatoribus inter vespres inuentus est. Et dum latro

putaretur: interrogatus quis esset: respondit se esse peccatorem christianum. Quem illi auditio christi nomine eius exolo mox gladiis interfecerunt. Cuius corpus a venetis de partibus greciarum transuectum in monasterio sancti laurentij positum est. Quorum dies eius passionis ignotus esset: cuiusdam puero languenti quasi in extremis posito: quidam sanctus apparuit: seque ligorium esse dixit: puerumque admonuit: ut abbati sancti laurentij dies sue passionis: xij. septembris celebrandum esse indicaret: quo videlicet die ipse pro christo passus fuisset: et eo nunciato sua eius meritis sanitatem perciperet: puer autem ad se rediens: hec que uiderat abbati nunciavit:

et continuo incolumis de lecto surrexit. Sicque dies passionis ligorii idibus septembris: esse exinde omnibus notum fuit.

De sancto Amato presbytero. Cap. lxxiij.

Amatus presbyter et abbas monasterii romerici fuit: uir quidem mire abstinentie et anachoriticę uire seclator: uirtutum et miraculorum gratia illustrem conuersationem ducens. Qui et migravit ad christum idibus septembris in ipso monasterio in pace tumulatus. Hec addo.

De sancto Maurilio episcopo. Cap. lxxv.

Maurilius episcopus apud andegauensem ciuitatem clarus: cuius et episcopus fuit. Hic natione mediolanensis claris parentibus ortus. Primo quidem sancti martini in suo monasterio turone si discipulus fuit: sed postmodum solitaria eligens de turone recessit: et andegauensem urbem adiit: ubi in uilla calourie plurimum antiquissimum idolorum reperit: statimque oratione fudit: et ignis de celo descendens ipsum consumpsit. Ibi ergo sanctus ecclesiam fundauit quam processu temporis sanctus martinus consecrauit: ubi et multo tempore maurilius in sanctitate uire moram traxit: multisque miraculis conuolauit.

Nam puerum a uipera percussum pene extinctum sanauit. In presbitero ubi erat collis idolorum demonibus cum multo exitu expulsis idola consumpsit: ibique cenobium construxit. Cuius quidam raptus a mercatoribus: ut precio venderet: ad eius presidium recursum habuit. Dum autem sanctus dominum illum ad redemptionem capti nullatenus inducere posset: raptor febribus inuafus subito exprostratus: quem sanctus maurilius sua oratione a mortuis suscitauit: statimque ille captiuam libere dimisit: quo etiam miraculo oes alios dicit raptoris cofoclos ad penitentiam reuocauit. Naure quidam in mari periclitantes eum invocabant. Quod sanctus per spiritum cognoscens: ad litus accessit: et signo crucis edito tempestatem sedauit. Cuius pro quidam qui eius asinum rapuerat: nocte tota circumuagans: mane cum furto ante fores eius monasterii inuenerat: et asello reddito penitentiam egit. Post hec de consilio beati martini archiepiscopi turoni. in episcopum andegauensem electus est. Qui dum in sede pontitur: et a martino eius metropolitano consecratus: columba de celo ueniens capiti eius insedit. Dum quidam matrone sterili filium a deo precibus impetrasset: illaque parum febricitante ad maurilium celebrantem in ecclesia sancti petri baptizandum adduxisset: dum missa praeberet: puer sine baptismo

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus Fo. cccxv.

expiravit. Ille hō quasi negligentie conscius acutus penitentiā ab ecclesia sua aufugit: et claves reliquiarū secū tulit. Que dñi per mare navigaret: casu in aquā ceciderūt. Episcopus autē quasi hoc diuine vitioni ascribēs: vouit se nūq̄ ad sedē suā reuerfurū: nisi claves ipas diuinit⁹ rehaberet. Sicq̄ in habitu peregrino trāsmiss⁹ so mare dñi cuiusdā ortū colere cepit. Requistus est vbiq̄ per septennū a cluē: sed minime inuentus. Dum autē quidā ex eis clericis ad eū querendū mare trāsire vellent scripturā ab angelo inueniūt lapidī sculptam continentem. **D**auriliū illac trāsire et asse: leti ergo dñi portū in nauicula transeūt: p̄scis ingens in nauē p̄siluit: quē exenterantes claves in ventre repererunt: quas bene recognoscunt. **D**auriliūq̄ cū clauibus in mari demersum putauerūt. Et duz eristes redire disponent: hospitari sero apud dñm cū quo ep̄s eorū morabatur: mauriliū vocari audierunt: eūq̄ recognoscentes: vt repatriaret: exorauerunt. Recusanti quoz et votū suū al leganti claves ostendunt: sicq̄ sanctū cū gloria ad sedem suā reducūt: qui statim iuxta sepulcrum pueri se prostrauit: nec ab oratione destitit quousq̄ puer reuirit: quē ip̄e baptizatū renatū vocauit: et in lege dñi eruditū successorem ep̄atus habuit. **Q**uendā die dñico securi ligna cedēre: cuius man⁹ cōtracta securi adheserat: post dies quinq̄ penitentiē sanū effect. **D**uz in portu lydi fluminis eū quibusdā transire vellet: nec nanē haberet. Nauicula quedā ab alia parte fluiū posite sine aliquo ductore ad eū p̄uenerunt: et ip̄e cum omnibus angelico ducatu transtuit. **D**uleuit in pace. xx. etatis sue anno: ep̄atus hō sui anno. xxx. idibus septēbris. Sepult⁹ in ecclesia andegauensi miraculis clarēs. **D**e exaltatione sancte crucis. Cap. lxxvi.

Exaltatio san

Crucis sub heracdio imperatore facta est. Cum enim venerabile crucis dominice lignū a beata helena inuentū esset: vt habetur supra in hystoria inuentiois crucis. v. nonas maij: ita per mediū ab ea sectum est vt ex eo crucem constantinopolim deferret: et crucē hierosolymis in thesauris argenteis suo loco reseruaret. **D**ultorum itaq̄ temporū: labente curriculo permittēte domino propter peccata suū populum flagellari. **C**osdroe rex persarum omnia regna terrarum orientis suo imperio subiugauit. **I**erusalem autem ventens a sepulchro domini territus fugit: partem tamen dominice crucis ibidem ab helena relictam asportauit. **T**olens autem ab omnibus vt solus deus coleretur: turrim ex auro et argento interlucētib⁹ gemmis fecit:

et ibidem solis et lune ac stellarum imagines collocauit: per subtiles etiam et occultos aque ductus quasi deus desuper aquā fluens pluebat: et subterraneo specu equos quadrigas trahentes habebat: vt quasi turrim mouerent: et contrarium simularent. **F**ilso quoq̄ suo regno tradito: ipse in turrim residebat: et iuxta se crucem dñi collocans: appellari se regem regum et dominū dominantū ab omnibus imperabat. **T**unc imperator heraclius christianissimus cum exercitu copioso iuxta flumen danubium cōtra cosdroe filium pugnaturus aduenit. **E**t ibidem vtriusq̄ principibus placuit: vt ipsi soli super pontem duello confingerent: et qui victor existeret sine damno alterius partis exercitus imperium obtineret. **E**t si quis ex vlla partium principē suū suuare presumeret cruribus et brachijs ex cassis in flumine mergeret. **H**eraclius igitur se deo et venerande cruci: pro qua pugnat: deuote cōmendans ambobus dudū in conspectu durantiū hō annuente victoria tantū de obtinuit: et cosdroe filiū interfecit. **S**tatimq̄ vniuersus eius exercitus quasi diuinitus tacitus se fidei xp̄iane subdidit: et sacū baptismi suscepit. **C**osdroe autē ignorabat exitū belli: quia ab oibus p̄pter eius superbiam haberetur exosus: nemo eidē indicare curauit: vnde heraclius vsq̄ ad turrim ascendens ad thronū eius ex improviso peruenit: et eum in throno aureo repperit: eiq̄ dixit: q̄ q̄ crucem dñi iuxta eius modulū honorasset si baptismū et fidē xp̄i suscipere veller: vitam et regnū ab imperio acceptis obsequijs obtineret. **S**inatē statim ip̄ius gladio interfecit. **E**ūq̄ hoc ille perfidus acquiescere nollet: heraclius eum profusus decollauit. **S**ed q̄ rex fuerat: et crucē dñi ex eius honora uerat ipsum sepeliri mandauit. **F**iliū hō eius anno: x. quē secus repperit baptizari fecit: et ip̄m de sacro fonte leuauit: ac regnū paternū ei dimisit. **T**urrim hō destrues argentū in p̄dā suis diuisit: aurū hō et gemmas ad reparandas ecclesias quas tyrannus destruxerat reseruauit. **S**acra igitur crucē dñi reperens hierosolymā reportauit. **C**um autē de monte oliueti descendēs per portā quā dñs passurus intrauerat: in equo regio et apparatu ip̄eriali ingredi veller: repente lapides porte descenderūt: et inuicē quasi paries se clauserūt. **A**ngelus quoq̄ dñi sup portā signū crucis tenens apparuit: et imperatorem de pompa increpauit: dicens: q̄ cum dñs ad passionē per ip̄am ianuā intrauit: nō cultu regio: sed humilitate residens a fello: hūilitatis exemplū dereliquit: et his dicitis angel⁹ disparuit. **T**unc imperator lachrymis infusus discalcatus et vsq̄ ad camisiā exutus crucē domini accipiens vsq̄ ad portam baiulauit. **S**tatimq̄ porta se surrigēs: liberū intrantibus patefecit ingressum. **O**rdo autē suauissimus qui eodē die quo crux de turri cosdroe fuit sublata

E

Liber

vsq; hierosolymam de persarū prouincia fue-
rat illapsus tunc rediit: oēsq; suauitate refecit.
Sicq; p̄ciosa crux suo loco restituit: et antiqua
miracula renouantur. Quoruū em̄ quidā su-
scitatur: paralytici. iij. curantur: leprosi. x. m̄
danf: ceci. xv. illuminant: a plurimis demones
effugantur: languoribusq; diuersis multi libe-
rantur. Et sic imperator ecclesijs reparatis: et
regis muneribus dotatis ad propria remeas-
uit. Facta est autem hec crucis exaltatio. xvij.
kalen. octobris. Circa annos dñi. ccccxxx.

De sancto cornelio papa et mar. Cap. lxxvij.

Cornelius

papa et martyr: na-
tione romanus et
patre castino Sa-
bianus pape in pontificatu
romano successit. Et sedit an-
nos tres menses. ij. dies. x.
Hic constituit ut sacerdotes
sivellent pro certa causa sua
re possent. Hic rogatus a qua-
dam lucina matrona: corpora apostolorum petri
et pauli de caracubis leuauit: ubi per annum sa-
cuerant: postquam ea greci furati fuerant: ut dictum
est supra in passione eorum. iij. kal. iulij. Et primum
quidem corpus beati pauli sepeliuit in predio
eiusdem lucine in via ostien. ad lat. ubi decollatus
est. Deinde corpus beati petri posuit iuxta locum
ubi crucifixus est. Inter corpora sanctorum epi-
scoporum: in templo apollinis in monte aureo vari-
cant palatii ueroniani. Hic beatus martyr a
decio cesare cum suis clericis in exilium relegatus
est centuncellis. Ibiq; a sancto cypriano epo-
scopo cartaginensi. epistolas confortationis accepit.
Tandem de exilio reductus decio presentatur: et
dum immobilis in fidei confessione permane-
ret. Iussit os eius plumbatis cedi: et deinde
ad templum martiris adduci: ut aut ibi sacrificia-
ret aut sententiam capitalem subiret. Cum ergo
illuc duceretur: miles quidam nomine cerealis
eius rogauit ut ad domum suam diuerneret: et pro
uore eius salustia: que per annos. v. paralyti-
ca iacebat oraret. Que dum ad orationem eius sa-
nata esset. xxi. milites cum ipsa et viro suo: domino cre-
dididerunt: et a cornelio baptizati sunt. Qui oēs
iubente decio ad templum martiris deducti et expue-
res in idolum una cum sancto cornelio decollati
sunt. Quorum omnium corpora a lucina prefata in
cimiterio calixti sepulta sunt. xvij. kalen. octo-
bris. Circa annum domini. cclij. Hic sanctus
papa ad fabianum antiochene ecclesie episcopum
scripsit epistolas de romana italica et apudricana
synodo. Item aliam de nouato et alijs qui lapsi
erant. Tertiam de his que in synodo gesta
sunt. Quartam admodum prolixam: nouatiane
hereses anathema continentem: et causas. Hec
hieronymus in libro de uiris illustribus.

Octauus

De sancto Cypriano episcopo
et martyre. Cap. lxxvij.

Cyprianus

Cartaginensis epi-
scopus et martyr
passus in ipsa ci-
uitate apudrica
na sub valeriano et gallieno im-
peratoribus galerio maximo p̄-
cōsule. Qui postquam multos chri-
stianos ad martyrium uerbis et
litteris confirmasset. Paterno
proconsuli presentatur. Et postquam a fide nullatenus
mutari posset: in exilium ab eodem missus
est in insulam cordubitanam. Post aliquot menses
inde reuocatus est a galerio maximo qui pater
no successerat. Et cum ad sacrificia deorum cogere-
tur: et sacrificare noller: sententiam ab eo capita-
lem accepit. Qua lecta per notarium cyprianus
disit: deo gratias. Quos ad locum cum spiculatorum
uenisset: precepit suis: ut eidem spiculatori pro
mercede. xxv. aureos darent. Accipiensq; in the-
saurum manu sua oculos tetigit et coronam suscepit. Refe-
runt etiam passi cum eo crescentianus victor: rosus
et generallis. xvij. kalen. octobris: circa annos
domini. cclvi. Quorum corpora a christianis sepulta
sunt in uia appallensi iuxta piscinam eiusdem car-
thaginensis ciuitatis. Hic beatus martyr: no-
dum ad fidem christi conuersus: primum gloriose rpe-
torica docuit: deinde christianam professus fide: et
cartaginensis episcopus constitutus: multa scripsit:
multaq; composuit. Nam ingenij huius superuacua
est indicere: cum sole clariora eius sint ope-
ra. Scripsisse dicitur de lapsis volumine egregium
contra nouatianos. Item sacramentorum librum est
miser. Item aliam de laude martyrum ad cornelium pa-
pam. Epistolas octo. Contra nonatum et nouatianum
diuersos tractatus et epistolas: in quibus eorum con-
demnant errores. Epistolarum volumine grade ad
diuersos scriptarum sonantia ualde ornatu eloquio.
Hec hieronymus libro de uiris illustribus.

De sancto Tobia iusto. Cap. lxxvij.

Tobias

uir sanctus cuius
pfectio scriptis et
ipso ipse spe-
ciali libro colligitur: a beato
hieronymo et a iosepho inter
patres sanctos testamētum ve-
teris numerat. Hic ex tribu et
ciuitate neptalim vnus fuit
ex captiuis filiis israel a salmanasar rege assy-
riorum in assyrios translatus: qui in captiuitate
posuit uiam ueritatis non deseruit: adeo ut con-
tribulibus suis eum ad orandum uirtutes aureas:
quos fecerat hicroboas rex isrl: iste solus iter in

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus Fo. cccxvi.

hlerusalem ad templum domini decimas et primitias suas fideliter offeredo. Sic accepto rorem anna de tribu sua: et qua filii genitrus suo nomine vocauit tobiam. Eaprus aut cum uxore et filio habitauit in ninive. Et quia deum timebat: obtinuit a rege gratiam perambulandi per omnes eius regiones: qui concaprios visitabat: et monita eis salutis prebebat. Deueniens autem in rages ciuitate medoz cuida gabello contri- buli suo egeri sub chirographo mutuauit decem talenta argenti que habebat et his: in quibus a rege fuerat honoratus. **Q**uotuo autem salma nasar cum filius eius tennacherib filios israel exosos haberet: tobias consolabatur eos: et ege- nis ministrabat. Cum vero reuersus esset semina- cherib a iudea fugiens manu domini: et iratus multos hebreoz faceret occidi: tobias sepelie- bar corpora eoz. Quod audiens rex tulit omnem substantiam eius: et eum occidi iussit. Qui cum uxore et filio fugiens nudus latuit. Post dies quadra- ginta quique occiderit regem filii eius: et tobias ad domum suam rediit: omnisque facultas eius resti- tuta est ei. Cum autem in quoda festo paratum esset conuuiuium in domo eius: et misisset filium suum ad vocandos amicos: reuersus ille nunciavit unum ex hebreis in platea iugulari iacere. Qui cor- pus tobias occulte tulit: et nocte postmodum la- ter sepeluit: propter quod a primis redargue- batur: eo quod huius rei causa vitæ mortis periculum euassisset. Sed ille timore domini omnibus ante- ponens sepulture occisoz sollicitus intedebat. **D**ie vero quada cum a sepultura fatigatus rediisset: et iuxta parietem obdormisset: et nido hircinidum calida stercoza eius oculis incidit: et cecus factus est: qui tamen in oibus patientia habuit. Et sicut olim iob dominus in oibus benedixit: cum tamen ab amicis irrideret. Anna vero uxor eius sibat ad extrinsecum opus: et de labore manuum sibi et familie sue victum procurabat. Et cum die quada he- dum ad domum adduxisset: tobiasque cum balatez audisset: uxorem admonuit: ut si forte furtiuus esset suo domino redderet. Ad que illa irata ce- pit eum verbis contumeliosis irritare: et elemo- synas suas in vanum factas obijcere. Ille vero cum lacrymis orauit ad dominum: ut suum in pace sus- ceiperet spiritum. Eodem die contigit: ut sara fili- lla raguclis in ciuitate medoz audiret impro- perium ab una ancillarum suarum quam increpabat obijciente et quod esset interfecitrix uiroz suozum. Fuerat enim nupta septem uiris: et demonum nomi- ne a sinodens occidebat eos: statim cum ad eam in- gressi essent. Que post ieiunium triduanum orauit ad deum: ut tali eam opprobrio liberaret. Tulus oratio una cum oratione tobie uno et eodem tempore sunt in conspectu domini exaudite. Tobias ergo cum putaret se exaudiri ut moreretur: filium suum vocauit: et eum de preceptis sanctis erudiuit: atque ad sperandum in domino confortauit: deinde pre- ceptis: ut uirum aliquem perquereret: qui eum in rages

medozum adduceret: ut debita sibi decem talenta argenti a gabello exigere posset. Egressus ergo tobias inuenit iuuenem precinctum quasi paratum ad ambulandum. Et cum ab eo accepisset: quod omnem regionem medoz et iter nouisset: et gabelum cognosceret: introduxit eum ad patrem suum: et audita narrauit. Qui et iuuenis: qui erat angelus raphas et filium suum sanum ducere et reducere permisit. Par- ratique oibus: que erant opus in via ambulaue- runt ambo finni: et canis secutus est eos. **Q**uater autem filium suum abeuntem amare sebat: sed eam tobias confortabat. **U**enientes igitur illi ad fluuium tigris: exiit tobias ut pedes lauaret: et egressus est piscis immans: ut denotaret eum: quem tobias iussu angelus manu apprehendit: et tra- xit ad lirtus: deinde ipsum exenterauit: et cor et fel eius ac secur reposuit: que et angelus ad me- dicinam uisita fore dixit: partemque piscis assam comederunt: partem saltram secum tulerunt. **Q**ui- bus pergeribus exposuit angelus robe: quod cor ac secur piscis super prunas positum: fumo suo ex- tricat omne genus demoniozum: fel vero ualet ad auferendam albuginem et cecitate oculorum: uene- runtque ad ciuitatem medoz in qua raguclis pro- prius robe morabatur. Ad cuius domum dum diuer- tere uellent: angelus robe dixit: quod filia illius uisita sibi in coniugem cum omni sua substantia de- bebatur. Et dum tobias propter ea que de puella audierat ipsam accipere dubitaret: angelus ipse edocuit: quod super perulatas et deum non timentes demonum potestate habebat. Sed cum illam acci- peret: tribus noctibus in oratione pernoctaret: et de lecore piscis incensum faceret: et sic demonem effugaret: quarta vero nocte puellas cognosceret amore procreande prolis: non appetitu libidinis. **I**ngressi ergo ad raguclis cum tobiam eius com- sanguineum cognouisset gratanter illos suscepit: et ad conuuiuium inuitauit. Qui tobias filiaz eius in uxorem petiit. Sed cum pater illam ei dare du- bitaret ne forte ei sicut et alijs contigerat: horra- te angelo ac diceret: hoc diuine uoluntatis esse: et propterea aliter eam non potuerat habere. **R**aguclis saram filiam suam robe desponsauit: et magnas nu- ptias preparauit. Nocte vero iuuenem ad puellam in- tromisit: qui secur piscis super prunas posuit. **Q**uod angelus demonum apprehensum in de- serto egypti super foris alligauit. **E**xhortante igitur tobiam ipse cum sara nocte illa in oratione perse- uerant. **S**ed cum circa pullos cantum raguclis fo- ueam parari iussisset: ut ante lucem generum sepelie- ret: misit ancillam ad explorandum quo modo se- beret. **Q**ue reuersa nunciavit ambo incolumes dormientes. **Q**ui deum ex corde benedixit: et foueam repleri mandauit. **F**actoque soleni iuuiuo uicinis et amicis adiurauit tobiam ut duas hebdomadas apud se maneret: et dedit ei medietatem ois que possidebat: et de reliquo post mortem suam ei relinquenda permisit. **I**nterea angelus qui iuuenis putabatur: ro- gatus a tobiam ad rages uide accessit: a gabello

mutuata pecuniam exegit: chirographa ei res-
 truit: eumque secum ad robiam reuendū addu-
 xit. **R**aguel igitur filiam suā tobie tradidit:
 et dimidiū substantie sue in seruis et pecudibus
 camelis et pecunia ei concessit: filiamque suam sa-
 luatib' monitis eruditam in pace dimisit. Qui
 recedentes cū peruenissent ad charram que est
 medio in itinere: raphael et tobias precesserūt:
 et saram cum seruis et pecudibus leto gradu ve-
 nire permiserūt: monuitque angelus robiam ut pe-
 nentes domū oculos patris felle piscis linteret
 et cōfestim visum recuperaret. Cum autē appo-
 pinguarent ad urbem. Anna mater eius que in
 supcillo montis quotidie sedebat: filium suum
 de longe vidit: et currens viro suo nūciauit. La-
 nis etiā qui eos secutus fuerat: cauda bladiēs
 precucurrit. Tobias ergo surgens duce puero:
 processit obuiā filio: et se mutuo osculantes fle-
 uerunt pre gaudio. Eūque tobias iunior felle pis-
 cis oculos patris delinisset: post mediā quasi
 horam egressa albugine: visum ante quattuor an-
 nos amissum recepit. Nam annorū. lvi. illū per-
 didit: et sexagenarius recupauit. Post dies ses-
 prem sara nurus eius applicuit: et cū gaudio a
 tobias et anna recepta fuit: omnia quoque que sibi
 acciderant iuuenis enarrauit. Deinde raphael
 eis quis esset aperuit: et relicta illis pace dispa-
 ruit. **T**obias hō in timore dñi perseverans
 annis adhuc. lxx. superuicit: et vidit filios nepo-
 tū suorum. Et post annos. cxxij. vite sue: in pace
 obdormiuit. Sepultusque est in niniue ciuitate.
Mortua quoque anna eius vxore: tobias cum sa-
 ra et filiis suis venit ad raguelē: et cum eo mā-
 sit vsque ad finem vite sue: omnēque substantiam
 eius possedit. Et post eius obitū: in sanctitate
 perseverauit annorū. cxxij. in pace quēuit. Hu-
 ius sancti et duarum sanctarū infrascriptarum
 hic gesta posui: quia dies eorū obitus sunt in-
 certi: et ipsorū hystorie hoc tēpore: videlicet ad
 mediū mensis septemb'ris ab ecclesia legunt.
 Hec ex libro tobie: et ex chronicis iosephi hie-
 ronymi et comestoris.

De sancta Iudith vidua. Cap. lxxx.

Adith vi-
 dua inter sanctas
 veteris testamen-
 ti matres: sancta
 que rubi regina a iosepho hie-
 ronymo cōscribitur. Quarum
 sanctitatis laudes in earū li-
 bris specialibus extolluntur.
 Fuit autē iudith de ciuitate
 bethulie orfida: filia merari

de tribu rubē: vxor nobilis manasse ab eo i mul-
 tis diuitiis relictā: que nimia pulchritudine in
 viduitate castissima dño seruebat. **E**t cū ergo
 cambyses filius cyri regis persarū: qui alio no-
 mine nabuchodonosor appellat: cui pater ad

huc vniuersū regnū assytorū concesserat anno. lxxij:
 regni sui: arpharath regem medozū in campo
 vicisset: et regnū eius obtinisset: in superbiam
 elatus misit ad oēs vrbes munitiones syrie et das-
 masci vsque ad hierl'm exigēs ab eis tributa lōge
 grauiora que patres sui. Qui oēs vno animo cō-
 tradixerūt. Et indignatus rex misit holofernē
 principē militie sue cū exercitu innumerabili ad
 regiones illas: mandās vt nulli hominū vel mu-
 nitionū parceret oculus eius. Qui cū vastasset
 ciliciam et mesopotamiā: et madianitas: et ciui-
 tates multas obrētas destruxisset: et deos earū
 exterminasset: peruenit ad terminos terre isrl':
 vt expugnaret eos. Timentes autē filij israel ne
 similia faceret hierl'm et templo domini: clausē-
 runt itinera montiū: et se corā domino ieiunij
 et orationibus humiliauerūt ad exhortationem
 heliachim sacerdotis magni. Eūque holofer-
 nes audisset que filij israel montiū itinera cōclu-
 sissent cōtra bethulā ciuitatem: vocauit duces
 moab et amō: et interrogauit eos: quis esset iste
 populus: aut que virtus eorū. Tunc achior dux
 filiorū amon: narrauit ei: quomodo venisset po-
 pulus ille de egypto in signis mirandis: et deo
 eorū sibi propitio terrā chanaā patribus suis
 pmissam admirabili potentia obtinissent. Et
 cum deus eorū placatus erat eis: nemo poterat
 illis resistere: cū hō ppter peccata sua exaspera-
 bant eū: flagellabat eos. Audiens hec holofer-
 nes iratus mādauit achior illi populo sociari:
 vt illis pereuntibus ipse pariter cū eis periret.
Sicque seruis suis adduxit iuxta bethulā ma-
 nibus et pedibus vincus ad arborē dimissus est.
 Egressi autē fundibularij de ciuitate eū soluē-
 tes adduxerūt ad populū: quia oīa coram pplo
 que sibi cōtingerāt enarrauit: quē pnceps ozias
 in domum suā suscepit. **A**ltera die holofer-
 nes ciuitatem bethulā porēter obsedit. Et ves-
 ntens aqueductus qui siuebāt in urbem abstu-
 lit eis aquā. Sed ciues bethulie noctibus egres-
 siebant ad quosdam fonticulos iuxta muros:
 quibus vrebant ad refocillandū: potius que ad
 bibendū. Quod holofernes compertiens: fons
 tibus custodes apposuit: ita vt aqua in ciuitate
 deficeret: post dies autem viginti venerūt duo
 sacerdotes de hierl'm ad populū exhortādum.
 Et cum populus siti deficiēs veller ciuitatem
 tradere holofernū: ad pces sacerdotū: adhuc
 quinq; diebus domini misericordiā expectare
 decreuit. **H**oc audiēs beata iudith: primum
 quidem eos redarguit: que terminū domino po-
 suissent: deinde eis imposuit: vt eos eodē sero
 ad portā ciuitatis expectarēt. Premissa quoque
 oratione lauit se et induit oēs vestes suas: com-
 ptas: et ornamenta tulit: et ancillā suam nomine
 abrahā secū duxit: portans secū cibos aliquos ad
 edendū. Veniensque ad portā ciuitatis iussit sa-
 cerdotibus et custodibus vt se vsque ad diem ter-
 tiū expectarēt. Eūque descēderet montē tenuit

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus Fo. cccxxvij.

runt eam exploratores: et duxerunt ad holofer-
nē: qui statim ppter eius nimium decorē captus
est i oculis suis. Cū autē ipm adorasset iudith:
interrogauit eā cur ad se venisset. Que rēdit:
q̄ idcirco venerat: vt saluaret aiam suam: eo q̄
populū suū ppter peccata ipsorū in manu holo-
fernis cognouerat esse tradendum. Addeus q̄
deus suus eā miserat vt ipsa sibi hec nunciarer:
suosq̄ vsus cōsilio ipm vsq̄ in hierusalē cū oī ex-
ercitu suo intromitteret: omnēq̄ populū sicut
oues sine pastore obstereret. Que cum holofer-
ni placuissent: iussit ei dare de conuulso suo. Il-
la autē non posse de cibis eorū comedere dixit
ne super se eueniret ira dei. Petiitq̄ sibi dari
copiā per triduum egrediēdi ad orādūz deū suū.
Et ita per tres dies noctibus exibat: et dñm p
suo populo exorabat. Quarto hō die holofer-
nes fecit cenā seruis suis: et iussit vagno eunu-
cho: vt iudith vocaret ad mensam. Cuius pul-
chritudine et ornamentis holofernes captus:
locū dīoz effectus bibit vniūq̄ extra oēm modū
et inebriat⁹ stat⁹ festinavit ad lectū. Vagno autē
iudith in eius cubiculū introduxit: vt concibe-
ret secum holofernes. Quē quoq̄ inebriat⁹ ad
hospitiā festinarunt. Holofernes autē iacebat
in lecto nimia ebrietate sopit⁹. Precepit ergo
iudith ancille: vt ad ostiū cubiculi obseruaret:
et oratiōe premissa cū lacrymis inuocato dño:
pugione holofernis: qui pendeat ad colūā
et oluit: et percutiēs bls in ceruicē eius: caput
ipm abscedit: et inuoluit illd canopeo suo: hoc
est serico reticulato: et tradidit ancille: q̄ misit
illud in perā suā. Et egressę sunt ambe p̄m cō-
suetudinē quasi ad orationē: transeuntēsq̄ ca-
stra venerūt ad portā ciuitat⁹: et vocauit iudith
custodes: apertaq̄ ianua ingressa est: cunctisq̄
cubibus cōcurrētibus ad eā: accensiq̄ lumina
ribus protulit caput holofernis: et oīa que sibi
deus fecerat enarrauit. Vocatusq̄ achior vi-
sōq̄ holofernis capite adorauit deum israel: et
appositus est ad populū dñi. Eunq̄ oīs pplus
laudasset deum: de mandato iudith caput holo-
fernis in muro suspenderunt: et diluculo in ho-
stes impetū fecerūt. Quō vidētes assyr̄i māda-
uerūt p̄ncipē suū vocari. Cū autē intrasset va-
gno: vt excitaret eū: vidit corp⁹ sine capite: nec
inuenit iudith. Quod assyr̄i audientes timore
ac stupore percussi: se in fugā dederūt. Quos
filij israel cedentes vsq̄ ad fines suos persecu-
ti sunt: et vix per .xxx. dies eorū spolia college-
runt. Aniuersa quoq̄ que fuerant holofernis
iudith donauerūt. Post hec ascendit iudith in
hierusalē: et deo grātiās egit. Vocatusq̄ est cā-
byses ab hebreis: secundus nabuchodonosor.
Rediensq̄ iudith berbūliā pseueravit in san-
cta viduitate oibus diebus vite sue: et dimittēs
abiā suā liberā q̄euit in pace annoz. cv. Sepul-
taq̄ est in monumēto manasse viri sui. Hec est
vbi iudith et alijs quibus supra.

De sancta hester regina.

Cap. lxxxi.

Hester regi-

na claruit in ciuitate
te susa: que postmo-
dūz edessa dicta est
tpe assueri siue artaxerxis re-
gis persarū: qui regnauit ab
india vsq̄ ad ethiopia supra
ccxxvij. puñcias. Qui tertio
anno imperij sui fecit grande
conuulū cunctis p̄ncipibus
et magnatibus puñciarū: quod durauit. clxx.
dieb⁹ in domo sua mirabili: cuius colūne erant
argenteę: rectum hō instar firmamenti habens
gēmas diuersi coloris: in figura syderū et signo-
rum dispositas. Post hos dies conuulū inuila-
uit omne populū qui erat in susis et discubues
rūt extra domum. vij. diebus in vestibulo horū
deliciarum: quod mira pulchritudine decoratū
erat. Vasti quoq̄ regina fecit conuulū femina-
rum in palatio vbi rex manere consueuerat.
Die autē. vij. precepit rex. vij. eunuchis: vt in-
roducerent reginā in apparatu suo: vt osten-
deret omnib⁹ pulchritudinē eius. Que ad im-
perium regis venire contempsit. Et iratus rex
de consilio. vij. sapientū qui sibi semper astabāt
mandauit: vt ultra vasti non ingrederetur ad
reges: sed altera melior regnaret pro ea: vt per
hoc discerent omnes mulieres nō parū pende-
re mandata maritorū suorum. Igitur ad sug-
gestionem puerozum regis: ceperunt inquiri
virgines in omni regno eius: et tradit aggeo eu-
nuchō ad custodiā: et acceperunt cultus et orna-
menta ad libitum suū: vt quecūq̄ oculis regis
placere ipsa regnaret pro vasti. Erat tunc in
susis iudeus nomine mardocheus de tribu ge-
mini: qui descēderat de transmigratiōe iechō-
nīe. Hic erat nutritius filie fratris edesse: que
alio nomine dicebatur hester: quā orbatā vtro-
q̄ parēte mardocheus adoptrauerat in filiā.
Hec inter ceteras puellas tradita est eunuchō:
que non indicauit populū suū sicut ei manda-
uerat mardocheus. Inuenitq̄ hester grātiā
in oculis eunuchī: et tradidit ei ornamenta pul-
chriora. et. vij. puellas que excolerent eam. Por-
ro virgines per ordinē ingrediebātur ad regē:
et que ab eo egressa fuerat: non poterat ad eum
redire nisi eam ex nōse vocaret. Mardocheus
autē versabatur circa domū regis curas habēs
salutis filie. Tandē ex ordine venit dies: quo
hester ad regē ingressa est in ornatu specioso.
Et inuenit grātiā apud regem: et fecit eam re-
gnare pro vasti. vij. anno regni eius et celebra-
uit nuptias integro mense: donaq̄ largitus est
occasione nuptiarū: iuxta eius magnificentiaz
regalem. Eodē tempore irati sunt duo eunu-
chi regis ianitores: et machinati sunt in mortē
eius: quod mardocheum non latuit. Qui iudis

E liij

caute hester et illa regi ex nomine mardochei: que situs est et inuentus: et appesus est rere in partibulo. Et traditus est scripture in annalibus strabant. Post hec assuerus exaltauit aman amalechitem de stirpe agag: fecitque eum post se primum in omni regno suo. Et adorabant eum omnes serui regis preter mardocheum: qui propter patrias leges coram eo genua non flectebat. Quod attendens aman indignatus est: et cognoscens cum esse hebreum: cogitauit omnes hebreos perdere qui erant in regno assueri: veteri motus odio: quia iudei perdiderant amalechitas. Duodecimo igitur anno assueri missa est fors in vnam coram aman: quo die et quo mense gens iudeorum interfici deberet. Et est uis fors. xliij. die mensis duodecimi. Aman autem suggerere regi: quod gens iudeorum nouis legibus uteretur et regis iussa contemneret: pacem regni turbaret: decreuit: rex ut gens illa omnino periret. Tunc aman promississet impendere decem milia talentorum argenti in gazophylacio regis et bonis iudeorum: concessit rex omne illud argentum aman: et quod de populo illo ageret ut sibi placeret. Tulitque rex anulum quo utebatur: et dedit aman: ut scriptas litteras ex nomine regis anulo suo signaret. Tunc scripsit aman nomine regis istas anulo regis signans: ut occiderentur iudei a paruulo usque ad senem et bona eorum diriperentur. xliij. die mensis. Statimque in iustis pependit edictum. Quod cum audissent iudei stuerunt. Hester quoque hoc audiens accersiuit mardocheum: qui omnia ei per eunuchum significauit: et exemplum edicti ei misit: mandans ut ad regem intraret et ei pro suo populo supplicaret. Et quibus hester iuxta legem regis non auderet ad eum ingredi nisi vocata sub pena mortis: tamen in domino confisa exposuit se periculo: et mandauit mardocheo: ut omnes iudei pro eum orarent et triduo ieiunarent. Die autem tertio premissa oratione indura regalibus: stetit in atriis contra basilicam regis cum duabus puellis. Qui cum respexisset eam toruo vultu: timens hester collapsa est. Quod cernens rex et ei compatiens: quod ipsam pre omnibus diligebat: surgens venit ad eam: et cepit hortari ne timeret: eo quod talis legi que pro subditis facta erat ipsa utpote regina non tenebatur. Illa vero surgens de angustia regem osculata: inuitauit eum et aman ea die secum ad prandium. Et cum secum ambo comedisent: obrulit rex hester ut peteret quicquid ab eo velleret. Que iterum eos duos videlicet regem et aman tantum pro die sequenti ad conuiuium inuitauit: et tunc ab eo peteret quod optabat. Egressus est itaque aman letens. Et videns mardocheum sibi non assurrexisse indignatus est: et vocatis amicis indicauit eis omnem gloriam suam: addens quod ipsum solum cum rege hester ad conuiuium inuitasset. Verumtamen nihil se habere putabat: dum viueret mardocheus. Sed

amicis consulentibus iussit trabem excelsam parari: ut regi suggereret: quatenus mardocheum in ipsa appenderet: et sic letus ad conuiuium intraret. Noctem illam rex duxit insomne: iussitque sibi deferri annales et legi. Et ventum est ad locum: ubi erat scriptum: quod mardocheus nunciasset ei facinus eunuchorum. Tunc rex interrogans audisset: quod ex hoc mardocheus nihil premissi consecutus fuerat: quesivit quis esset in atriis: et responderunt ei quod aman. Ipse enim intrauerat: ut regi suggereret de morte mardochei. Tunc vocatus intrasset: interrogauit eum rex: quid fieri deberet viro: quem rex desiderabat honorare. Qui cogitans pro se dictum: respondit: quod indutus regalibus et coronatus super equum regis per totam ciuitatem deberet circumducere: resnente habenas primo de principibus regis. Statimque iussit rex: ut quicquid aman dixerat: manes faceret mardocheo: nihil omnino pretermittens. Quod cum fecisset consternatus rediit domum. Et ecce nuntii regis conuulerunt eum ad conuiuium regine ventre. Finitoque conuulso dixit rex hester: ut peteret quicquid velleret. Que petiit sibi donari vitas et omni populo suo: cum per omnes prouincias ab aman mandati fuissent occidi. Quod aman audies timuit. Rexque iratus surrexit: et horum intravit: et cum post horam redisset: inuenit aman super lectum regine corruisse: in quo ipsa iacebat: ut ei pro anima sua supplicaret: putansque quod eam opprimere velleret exclamauit. Et cum ab eunuchis audisset: quod trabem ad suspendium mardochei parasset: iussit enim in ipsa immediate appendi: et dedit hester domum aman. Auditoque ab ea quod mardocheus patruus suus esset: dedit ei anulum suum quem receperat ab aman. Qui de mandato regis scripsit nouas litteras: regis anulo signatas prioribus contrarias ad principes prouinciarum: ne occiderent iudei: immo illos qui parati erant ad interfecionem ipsorum iudei interficerent: et manus principum esset cum eis. Et factum est nomen iudeorum celebre. Agitur precedenti die ante diem qua iudei occidi debebant: videlicet decimatertia die mensis duodecimi percusserunt iudei hostes suos plaga magna per omnes prouincias ad septuaginta quatuor milia. In iustis vero interfecerunt sexcentos viros. Die vero decimaquarta solennitate diste celebrantes conuiuia magna fecerunt. Deinde regis mandato suspensi sunt decem filii aman: et omnis eius progenies deleta est. Et constitutus est mardocheus loco aman princeps primum post regem. Hester quoque regina domino seruauit omnibus diebus: et genuit regi filium nomine artaxerxe: qui post regem assuerum in regno successit. Mortuo quoque assuero regina hester cum filio suo annis pluribus imperium tenuit. Et post hec in pace dormiuit. Sepulta in iustis in sepulchro regali. Hec ex libro hester: et alijs voluminibus quibus supra.

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus Fo. cccxxviii.

De sancto Nicomede presbytero et martyre. Cap. lxxxiiij.

Nicomedes presbyter et martyris passus est Rome sub Flacco comite. Hic discipulus beati petri apostoli eiusque predicatione adiutor in christi nomine miracula faciebat. Qui ut castissimo viro beatus

petrus ad passionem pergens petronillam suam filiam commendavit. Cum autem flaccus comes petronillam in suum collegium requisivisset et virginem ac matronas: ut ipsa requisivisset et misisset: ut eam ad domum ipsius associarent: ipsa quoque divinis sacramentis ab eodem nicomede presbytero percipere expressisset: ut supra in gestis petronille dicimus est pridie kalendas iunias. Turba mulierum que ad eius nuptias celebrandas venerat: et quas sancte virginis celebravit: quam beatus nicomedes sepelivit. Et dum postmodum verbum domini predicaret instantem: retus est a flacco comite tempore domitiani: pro eo potissime que felicula virginem ab eodem comite passam sepelisset: ut supra dictus est idibus iunias. Quae tentum dicitur comes fecit adduci ad sacrificandum. Quod cum facere recusaret: iubente flacco raptum plumbatis cesus est: donec spiritum exhalavit. Corpus autem eius in cyberim precipitatum est. xvij. kalendas octobris. Hec marcellus petri discipulus scripsit.

De sancto Valeriano martyre. Cap. lxxxv.

Valerianus martyr unus fuit ex numero illorum quinquaginta: qui temporibus antonini veri imperatoris apud ludunum in carcere missi fuerant cum sancto phortino episcopo.

Et quibus christianis ipse valerianus una cum marcello martyre patefactis sanis ab angelo dimissus est: ut haberetur supra in passione dicitur marcelli pridie nonas septembris. Quo quidem marcello pro martyris assumpto: dum ipse valerianus in cellula secretissima latitaret: et multos ad christi fidem converteret: puenit ad castrum renocium in territorio cablonensi: ubi sanctus marcellus passus fuerat: ubi est a militibus prescisi fidei captus: et cum sacrificare nolle stuprum appetitus: et graviter erungulatus: tandem in christi confessione persistens in eo loco: ubi nunc corpus eius sepultum colitur: gladio animadversus est. Qui in eius agone: ut olim prothomartyr stephanus vidit celos apertos: et spiritum eius coronam ostendere preparatam. Passus est autem xvij. kalendas octobris.

De sancta Euphemia virgine et martyre. Cap. lxxxviij.

Euphemia virgo filia senatoris philophrontis in civitate calcedonia passa est tempore dionocleriani imperatoris sub proconsule prisco. Qui primo in ipsa civitate. xliij. christianos iuvenes detentorum una cum euphemia

virgine cum nolent deo marti sacrificare pro diebus viginti in carcere maceravit. Deinde ipsos eductos alapis in faciem cecidit: deinde graviter flagellari fecit: ipsosque vincos iterum in carcere imperatori puniendos reservavit. De quibus dicitur infra. vij. kalendas octobris. Quos beata euphemia cum eis pariter detenta viriliter hortabatur. Propter quod ante proconsule adducta: cum sacrificare nollet alapis diu cesa est: deinde in carcere remissa. Quam tunc secutus et libidine opprimere voluit: sed subito manus eius extaruit. Qui se incantatum putans: prepositum domus sue ad eam direxit: ut eam faceret consentire. Sed ille carcere clausum: nec clavibus aperire: aut securibus frangere potuit: neca demonio arreptus seipsum dilanians vis evasit. Deinde educta posita est super rotam: cuius vestes carbonibus plenti erant: et artifex intra rotam signum trahentibus dederat: ut quando sonum faceret simul traheret: et sic exire igne: vestes corpus virginis dissiparet. Sed nutu dei ferrum quo rota temperabatur: manu decidens sonum fecit: et continuo trahentibus illis rota artificem comminuit: et euphemia illam servavit. Tunc pariter artificis supposito igne ipsam rote alligatam: simul cum rota comburere voluerunt. Angelus autem domini de celo descendit: et rota combusta euphemia intactam eduxit: ministros quoque oes paralyti percussit. Tunc iussit eam proconsul in fornace ardentes mitti: cuius ignis latitudo. xlv. cubitis extendebatur. Sed signo crucis edito: inde illa educit: et in loco excelso stare conspicitur. Apelelius autem proconsulis assessor eidem consuluit: ut eam decollari faceret: dicens virtutem christianorum non nisi ferrovinci posse. Erectis ergo scalis cum solibenes et victor ad eam ferendam missi essent: videntes eam angelorum et virginum chorus circumdatam: et immenso lumine circumfusam conversi sunt ad christum: et reuersi eam percutere noluerunt: ut supra in eorum passione actum est quarto idus septembris. Post hec passus eas per capillos suspendi fecit: sed immobile permanens: negato cibo iterum diebus septem in custodia maceravit. Illa vero ab angelo quotidie refecta septimo die educta subter arborum magnos lapides posita est: quem sicut oliua confringeretur.

Et iij

Ad cuius oratione lapides vt puluis cominuti sunt. Quod cernens pascus ipsam in pfunda fouea profici iussit: vbi tres erant bestie immatissime que omne homine deuorarent. Que statim virgini blanditeres iunctis caudis: ei quasi cathedra ad sedendum fecerunt: virginem illesam de fouea eduxerunt. Pascus cofusus vt eaz vt dolo occideret: fecit gladios et palos acutos configi et obscure ac terra modica operiri: vt illa ex improffo in ipsos incidens morderet. Gladiis vero et palis ab angelis alibi transpositis: eum pphemia veniens ad locum nulli lesionis pertulit: ministri vero incidentes interfecti sunt. Que omnia dum pascus magie attribueret: iussit eam virginis cedi. Et cum nec sic superari posset: mandauit eam ferris membratim diuidi: et in sartagine membra torreri: verum angelus domini ferras confregerunt: et ignem sartaginis extinxerunt: videns apuleius procofulum angustari: iussit virginem in arenario mitti: et bestias ei laxari. Et laxati sunt ei duo leones et due vife. Et cum bestie ei proidentes: vestes eius oscularent: orauit eum pphemia vt de ea tali martyrio dignaretur assumere. Sicque vna est vifis cursum arripies: morsus corporis eius solummodo infixit: liuore tamen nullum ei fecit. Sicque voce celica ipsam vocante spiritum emisit. Cuius corpus pareres rapuerunt: et militario vno a ciuitate calcedonia sepeluerunt. xvi. kalen. octobris. Cuius meritis omnes iudei et gentiles eiusdem vrbis in domino crediderunt.

De sanctis Lucia et Beminiano martyribus. Cap. lxxxv.

Lucia vidua

et geminianus martyres passi sunt in ciuitate mendula in puincia sicillie postea re poze diocletiani et maximiani imperatorum. Fuit autem beata lucia nobilis iu:be roma: que annis. xxxvi. mase: rat vidua: et annis. lxxv. pman sit in hac vira. Quam filius eius euprepus diocletiano accusauit: quod esset xpiana. Quam imperator detentam: et ante se adductam cum non posset inducere ad sacrificandum: iussit in carcerem recludi. Subitoque fundamenta carceris comota sunt: et odor suauissimus frax grauit: voxque de celo lapsa ipsam in domino confortauit. Deinde xps ei in somnis apparuit: et celestia regna pmisit. Post dies quatuor: cyberis fluuus inundauit: et pars maxima muro: vrbis corruit. Palatium quoque diocletiani impetus aque funditus euertit. Imperator vero qui vbe tunc exiuerat hoc audito rediit: veniens ad carcerem vbi lucia detinebatur: ipsam apertum inuenit: et lucem in sinu irradiante aspexit. Educra ergo: sanctam extra vrbem et deos adorare recusante: nodosis fustibus cedi fecit. Et ecce qui eam ce-

debat: factus est lapideus: manus vero carnea remansit vsque in presens: vnde et locus ad manuum carneam vocat. Imperator vero pene totus aridus factus est. Sed orari pro eo sancta sanitati est restitutus. Et cum ad templum iouis accederet: ad gratias domini exoluendas subito templum corruit: et omnia idola cominuta sunt. Tunc iratus diocletianus iussit ollam cream adduci et picem: plumbum ac resinam in eam liquefieri: et luciam nudam in olla deponi: et per triduum ignem subter ministrari. Quarto vero die lucia a ministris ex olla egressa: ac oino illesa inuera est. Quod audiens imperator iratus mandauit ipsam ferro et plumbo oneratam per rotam ciuitate ducti: et deinde in equuleo torqueri. Que dum duceret: peruenit ante domum hominis potentis nomine geminiani: in cuius domum. cccxx. simulacra erant. Et ecce subito columba niuea de celo descendit: et super caput geminiani tertio cruce figurans resedit. Qui respiciens vidit celum apertum: et sedes desolatas. Et statim relicto oibus cucurrit ad locum vbi laz sancta dei torquebat: et pstratus pedibus eius se christianum asseruit et baptisum experit. Qui statim detentus vna cum lucia carceri macipatus est. Sacerdos autem quidam ppha sius nomine per noctem ab angelo monitus ad carcerem accessit: et apertis ostiis: lucem de celo profusa: ac odore aromatatum refragrate: fonte quoque de terra erumpente: geminianum baptisum: quem lucia de sacro fonte suscepit. Post tertium diem ambo de custodia educunt: et iterum penitus afficiunt: sed ab angelo coronis de celo sibi impositis laureant. Cum autem eos imperator iterum in carcere reclusisset: et extra vrbem equitaret: dum peruenisset ad pontem gallarum: iudicio dei pons cecidit: et multis in fluuio necatis ipse vix cum paucis euasit. Cuius prefectus nomine pyropogon pampylus natione luciam et geminianum nolentes diis immolare: crucibus contudi fecit. Et statim facto nimio terremoto camera fori corruit: et prefectum cum quadraginta ex ministris oppressit. Lucia vero cum Beminiano illesa permansit: quos tumultus populii ereptos liberauit. Post annum vero sancti martyres ab angelis in sicilian insulam perducunt: et in monte tauromento dimittuntur: indeque venerunt ad predium alestinum: vbi filliam cuiusdam eucarpionis a spiritu immundo decennio vexatam liberauerunt. Altera vero die perueniunt ad fluuium psumphum: et cum nimium inundaret: oratione facta aqua stetit: et sancti super vndas siccis pedibus transierunt: et perueniunt ad mendulam ciuitatem: vbi multos infirmos curabant: et demonia clamantia eiciebant: eosque omnes ad christum conueriebant. Quod audiens iudex nomine aprophasius iussit omnes qui conuersi fuerant decollari numero septuaginta quatuor: quos vt domum redibat ex equo colapsus et mortuus

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus. Fo. cccxix.

est. Tunc magister iudeus hoc comperto a syracusana ciuitate venit mandulam: vt sanctos interficeret. Quante hō Lucia mons crepuit: et sancto suscipiens triduo occultauit: deinde scientibus illis fontis aqua scaturit: eosq; res fecit. Quauitq; lucia ad dominum: vt eius in pace susciperet spiritū: et statim in domino obdormiuit. Semintanus hō post duos dies egressus vt corpus eius sepeliret: a carnifice inuentus gladio percussus est. Et cum odo: martinus de mōre fragraret: christiana quedā ad odoris sensum montē intrauit: et in sepulchris marmoreis ibidem ab angelis preparatis sanctorū corpora reperia sepeluit: atq; in montis vertice ecclesiam eorum nominib; fabricauit. Qui passi sunt decimo sexto kalen. octobris:

De sancto lamberto episcopo et martyre. Cap. lxxxvi.

Lambert⁹ epi

scopus et martyr passus est tempore pipini francoꝝ regis. hic eiu⁹ genere nobilitis ex oppido traiectensi oriundus ab annis puerilibus sacris litteris erudit⁹: diotardi epi

scopi discipulus fuit a quo et ecclesiasticos ordines usq; ad diaconatum accepit. Qui pro sui sanctitate adeo ab omnibus amabatur: vt mortuo diotardo magistro suo traiectensi ecclesie in episcopum ab omni populo mereretur. pmoueri. Quem hydricus rex pte omnibus episcopis suis charius diligebat. Quo mortuo inuidorum malitia ciues eius impij ipsum sine causa de episcopatu elegerunt: et feramundum in eadē cathedra statuerunt. At lambertus ad monasterium: quod dicitur scabolum declinauit: et per septem annos ibidem in penitentia et optima conuersatione stetit. Quadam hō nocte ad orationem surgens in pavimento per ignorantiam casu sonitum fecit. Quod audiens abbas mandauit: vt quisquis esset ille: qui sonitum illum fecisset: statim ad crucem: que erat in campo sub dno usq; post maturinum moraturus accederet. Credēs q; aliquis ex fratribus strepitum studiose fecisset. Tunc lambertus illico nudis pedibus et cilicio indutus ad crucem currat: ac si tali obediēte vii vii⁹ ex monachis esset astrictus: ibiq; usq; post maturinum perseuerauit: donec abbas in matutino omnibus vltis fratribus: episcopum deesse cognouit: et auditū q; ille fuisset qui ad crucem iussit: eum introduci fecit: quem totum capite cum hēmis esset horrida: niue persusum et pene frigore extinctū aspexit: et ab eo cum monachis veniam postulauit. Post. vii. autem annos iubente pipino rege feramundus expellitur: et lambertus

in sedem suam reducitur. Et cum ipse sicut prius verbo et exemplo polleret duo germani fratres maligni insurgentes in eum grauer persequi ceperunt. Quos quidam amici episcopi eo inscio occiderunt. Eodemq; tempore labertus pipinum de quadam eius concubina plurimum increpauit. Dodo autē consanguineus occisorum et frater ipsius meretricis aule regie domesticus: occasione accepta congregauit exercitum: et domū episcopi: que erat in vico leodio nocte circumdedit: volens occisorum necē in sanctum vindicare lambertum. Quod cum vir domini puero nunciante didicisset: gladium quem tenebat abiecit: suosq; constanter admo-nuit: vt peccata sua confiterentur: et patienter mortem sustinentes in domino confortarētur. Eum autem hostes domum eius vndiq; inflammassent in sanctum martyrem irruerunt: et ipsum orantem iaculis et gladijs peremerūt. Quibus abeuntibus: quidam ex episcopi famulis euadentes: corpus eius ad ecclesiam suam nauigio perduxerunt: quod traiectensi cum multa ciuitatis mestitia sepulture dederūt: passus est. xv. kal. octobris circa annū dñi. cccccc.

De sancto tharrasi confessor. Cap. lxxxvii.

Tharrasis

confessor: grecia: vt creditur: oriūdu⁹ eo q; de vita ipsius nihil certū habetur: cōfessioe xpi et pnia clara apd constantinopolim heremi incola angelicā vitā duxit: vbi in pace quiescit. Corpus autē ei⁹ in spelunca repositū est: i qua et pnia egisse pntat: cū titulo in tabula scripto. Hic requiescit corp⁹ sc̄i tharrasis confessoris. Qd inde leuatiū tpe alexij imperatoris: intra vrbis regie ambitū honorifice sepulture traditū est. Processu hō rpi inde translatū fuit venetias: ab ipsius patrie ciuibus: atq; in monasterio sancti zacharie depositū quiescit. Litus trāstatio facta est. xv. kalē. octob. Nā et de eo quo tpe floruit: quove die ad xpm migravit aliter rep̄iri nō valuit.

De sanctis Emiliano et Hieremia martyribus. Cap. lxxxviii.

Emilian⁹

diaconus et hieremias: martyres apd cordubā byspanie ciuitate passi sūt. Qui p cōfessioe fidei hspanie detēti: et diuersa afflictū supplicij: tandē gladio decollati sunt: xv. kal. octobris. hec ado in martylogio.

De sanctis Victore et Stephana martyribus. Cap. lxxxix.

Victor et stephana

martyres apd siciliā passi sunt: sub persecutione antonini imperatoris ageme duce sebastiano. Qui milite victore captum: horrabat: vt dijs sacrificaret. Quod dum recusaret iussit dux confringi digi-

torum eius articulos: donec ossa de corio segre garentur. Et cum in his gratias ageret: iussit eum mitti in caminum ignis ardentis. Oravit autem victor ad dominum: et ignis eum non tetigit: sed post tri dum dux ipse inlesum invenit. Tunc mandavit venena preparari: et ea in carne iniecit ei dari. Et continuo manducavit: nec aliquid mali sensit: venenarius autem acriores venenorum stimulos porrexit. Et cum comedisset iterum sanus stabat. Statimque magnus ille conversus: omnes codices suos combussit: et fide christi suscepit. Post hec iussit dux nervos corporis eius diripi: et oleum decoqui: et partibus occultioribus corporis infundi. Ac demum in equuleo suspensus et lapades ei ardentes applicavit. Que cum omnia confortata a domino superasset: fecit acetum et calcem in os eius infundit: deinde ipsum excruciat: et sic versus pedibus suspensus: donec ex eius naribus sanguis distillaret. Dimisso igitur eo tri duo in illo suspendiculo: carnifices eum mortuum existimantes accesserunt ut viderent: et statim excecari sunt. Sed orate victore: tamen ipse quod illi visum perceperunt. Fratrum autem sebastianus hoc audito mandavit eum decorari. Tunc proventus militis nomine stephana annorum circiter. christi exclamatione cepit: et sanctum martyrem beatificare: viditque duas coronas ab angelis de celo deferri: et maiorem victori: minorem vero sibi dari. Et cum hec omnia coram cunctis enarrasset: et christum dominum confessa fuisset. Iussit dux arbores duas palmarum ad se inclinari: ita ut se tangerent: et in vitrisque ligari manibus ac pedibus beatam stephanam: et simul arbores ad naturalem erectionem revertentes dimitti: sicque dirupta est stephana in duas partes: et a christianis occulte sepulta. Sanctum autem victorem iussit dux decollari. Percussusque illo est eius corpe sanguis et lac emanavit. Cuius corpus a christianis sepultum est in sarcomphago quod ipse sibi speraverat in civitate sua. Passi sunt autem sancti martyres. xiiii. kal. octob.

De sancto methodio episcopo et martire. Cap. xc.

Methodius

martyr presbiter olympi lyce episcopus et post modum Thracie fuit. quod nuntiis compositis sermonis aduersus porphyrium libros luculentos composuit. Item symposium. x. virginum. Item de resurrectione origene opus egregium. Et aduersus eundem de phironissa: et de arte georgiorum. In genium quoque et in cetera ceterorum commentarios edidit. Et multa alia que vulgo leguntur: qui ad extremum nouissime persecutionis sub diocletiano: vel ut alij affirmant sub decio et valeriano in calcide grece martyrio vitam finivit. Cui in carcere existeret facta est revelatio plurimorum de tempore aduentus antichristi: que sanctus martyr scribere commendavit. passus est. xiiii. kal. octob. Decipheronimus de viris illustribus.

De sancto fereolo martyre. Cap. xci.

Fereolus martyr et iulianus

lianus eius comes in aluerna natali deo in militari habitu seruiebant: ut dictum est supra in passione iuliani martyris. v. kal. septembriis. Cuius autem persecutores sanctum iulianum apud aluerna decollassent: et caput eius viene ad fereolum detulissent: a crispieno consulari tali conditione missi: ut aut fereolus sacrificaret: aut similem sententiam acciperet: cum eis assentire noller: confestim in christi confessione capite cecus est. Cuius corpus una cum capite sancti iuliani in ipsa ciuitate in eodem tumulo sepultum est. xiiii. kal. octobris. Post multos autem annos cum mamertus episcopus viennensis. corpus sancti fereoli transferre velleret: inuenit caput sancti iuliani inter manus fereoli: et vtriusque ipsoz ita integrum et illesum: ac si ea die fuisset sepultum.

De sancto flocello martyre. Cap. xcii.

Flocellus

martyr puer decem annos passus est apud viennam angustudunum. tempore antonini imperatoris sub valeriano preside. Cum enim preses audisset: quod Flocellus sanctos martyres in eorum passionibus confortaret: iussit eum teneri: et suspensum in equuleo diutius flagellari. Deinde carceri una cum leone recludi: ut ab eo deuoraretur. Quare vero puer leo subito moritur. Statimque septem lucernae cum cadelabris ei presentantur: quarum lumine tenebre carceris repelluntur. Quod audiens gentilis quidam filium suum: cecum: surdum: et mutum: ei obtulit: cui sanctus martyr confestim visum: auditum: et loquelam restituit: et ipsum cum patre ad christum conuertit. Que dum preses audisset ipse in ignem maximum extra urbem mitti fecit. Sed puer ab angelo sibi a deo patris assistere hortatus ignem ingressus est. Et continuo repestare et ibi valido ingruente ignis extinctus est. Que preses iussit lingua et palmis clauis perfigi. Et dum nihilominus christum confiteretur: stola induit: linea feris in platea exponit: et ab eis discerptus martyrio coronatur. xiiii. kal. octobris.

De sanctis ianuario episcopo et so. mar. Cap. xciii.

Ianuarius

episcopus socii eius. scilicet socii et pcellus diaconi: defideri lector: ac tunc et euryches passi sunt apud ciuitatem puteolanam sub persecutione diocletiani agente preside Timotheo. Qui preses missus a cesare ad

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus So. cccxx.

ciuitatem nolanā campanie ad xpianos exte-
minandos. Sofius ecclesie messenatē. et pro-
culū puteolane ecclesie diaconus et eurychete
et acaciū ciues nolane vrbis laicos xpianos in
carcere clausit. Ianuariū hō ep̄m beneuenti ei
de xpianitate delatum teneret: et sibi presentari
mandauit. Quem cū ad deorum sacrificia nec
blanditijs: nec minis inclinare posset. Iussit
caminū ignis per triduum incendi: et ianuariū
interim custodisse detentū inter flammās immit-
ti: qui oratione fusa cū angelis decantēs in me-
dio ignis deābulabat illesus. Qd̄ dū milites rī
morheo presidī nū classent: iussit caminū ignis
aperiri. Et erūpens flāma plurimos paganorū
circūstantes peremit. Ianuarius autē cū cami-
no p̄siliit: ita vt nec capillū eius: nec vestimēta
exusta in aliquo apparerēt. Qd̄ dū p̄ses magi-
cis aribus attribuisse: iussit eū in custodia de-
tineri. Die hō sequenti ante se adduci: et nervos
de corpore ipsius separari: deinde iterū in car-
cere recipi: vt interim noua supplicia excogita-
ret. Ad quē venientes festus diaconus et deside-
rius lector beneuentane ciuitatis: et eius sup-
plicis condolentes: iussu eiusdē presidis deti-
nentur: et vna cum ianuario vinculis mancipan-
tur. Post hec dum timotheus ad ciuitatē pus-
teolanā transire veller iussit oēs martyres pre-
fatos carpenis vincos ante currū suū protra-
hi ad exemplū xpianorum: ipsosq; cunctos in
amphitheatrū eiusdē vrbis introduci: et vros
eisdē laxari. Sed mansuefacte fere quasi oues
ad pedes martyriū procidebāt. Quod cernens
preses dictata sententiā iussit eos oēs capite ce-
di. Stratimq; lecta sententiā: cū scī ad decolla-
tionē ducerentur: cecus effectus est preses. Ia-
nuariū quoq; mox reuocari rogauit: vt pro se
ad deum suū oraret. Et cū pro illo orasset con-
festim lumē oculorū recuperauit. Quo viso mi-
raculo fere quinq; milia gentiliū cōuerā sunt.
Preses hō in malum obstinatus hec videns: ia-
nuariū ad martyriū vna cū ceteris remisit: quē
senex quidā rogauit: vt vestibus suis aliquid p̄
reliquis: acciperet. Cui ep̄us post decollatio-
nem suam orarium suum ei se daturū promisit.
Decollati sunt ergo sancti martyres: scz ianua-
rius ep̄scopus festus et proculus diacon: desi-
derius lector: et acacius et euryches. Sofius hō
diaconus qui inter alios p̄dptorū apparuerat
in carcere est seruatus: donec postmodū ab eo-
dē preside passus est: vt dicef infra in eius pas-
sione. lx. kalen. octobris. Ianuarius autē post
martyriū suum seni apparuit: et orariū suū san-
guine perfusum quo decollandus oculos tere-
rar: eidē tradidit. Quē senex militibus ab eoz
occisione redeuntibus: in testimoniū miraculi
ostendit. Eadē autē hora qua sancti capite cesi
sunt: timotheus a demone arreptus diuq; ve-
ratus infeliciter exp̄trauit. Mater hō sancti ia-
nuarii in ipsa hora in vrbē beneuetana somniū vi-

dit: q̄ filius eius p̄ aera ad celū volaret. Et die
et hora notās inuenit ip̄m tunc palmā martyriū
suscepisse. ¶ Eū hō martyriū dñi decollaretur: et
orariū aī oculos teneret: digitū eī vna cū capite
re abscisus excidit. Sed dū xpianū corp⁹ ipsius
et ceteroz martyriū nocte sepelire vellent: appa-
ruit eis ianuariū: eos admonēs vt digitū simul
cū capite p̄scissum req̄rerēt. Qd̄ illi facere cura-
uerūt: et sc̄d̄z olim corpa honorabilr iuxta ciui-
tatē sepelirūt. Qui passi sunt. xiiij. kal. octob.
¶ De sancto Boderico ep̄o. Cap. xciiij.

Bodericus
ep̄s claruit apud
meresem ciuitatē
repe theodeberti
regis frācorū. Qui aquitania
etorū: p̄mo qd̄ miles egre-
gius cū multas cōtra barba-
ros victorias obrinisset: et
corā deo et hoībus famosus
esset: oculorū cecitatē incurrit: nunq̄ tñ ip̄m pas-
tiētia deseruit. Eodē autē tpe sc̄tus arnulphus
meresi ecclie p̄sidebat. Bodericus autē ab āgelo
mont⁹ ad ciuitatē meresem venit: et ibidem in
ecclia sc̄ti stephani p̄homartyris vt monitus
fuerat ad deū deuote orauit: et lumen quod du-
dum amiserat recuperauit. Arnulphus autē et
carne p̄p̄inquus ip̄m in domū suā suscepit: et di-
uina iussione p̄sb̄m ordinauit. Deinde solitariā
vitā eligens ep̄arū resignauit: et successorē sibi
godericū reliquit et heremū petiit: vt supra in ei⁹
gestis dictū est. xvij. kal. sep̄tēbris. Bodericus
autē ecclie meresi: etēplis et doctrinis laudabilr
liter p̄sue. ¶ Eū autē corp⁹ sc̄ti arnulphi defun-
cti ad eccliam suā cū ciuibus deferret: denegit
ad villā hoīs ip̄i: vt illac transitū haberet: quē
videlz sc̄tus arnulph⁹ sept̄is in vita sua mont⁹
rū: nō potuerat a scelerib⁹ reuocare: dūq; velle
appropiūqrēt oēs imobiles facti: vltra p̄cedes
re non volebāt: eo q̄ sc̄ti corpus illac transire
nolebat: sed dū oēs p̄pter hoc hēstarent: et sol-
tā occasus festinarer: occurrit eis vir fidelis: q̄
eos ad villā suā aliā inuitauit. Ad quam cūcti
cū tāta celeritate venerūt: vt volasse potius q̄
measse putarent: vbi dū vinū non reperiretur:
modicū ceruicie sc̄d̄ ep̄o oblat: adeo multipli-
carū est: vt nocte illa cunctis ad poculum abun-
daret. Qui cuit autē i pace vir dñi. xiiij. kal. octo-
bris: et tumulat⁹ iacet in ecclesia merensi.

¶ De sanctis Peleo et Nilo ep̄iscopis et
martyribus. Cap. xcvi.

Dens et Nilus ep̄i
scopi apud palestina martyrio cla-
ruerūt. Qui tēpore p̄secutionis i
christianos seuenris: p̄ cōfessio-
ne gloriofī nominis christiani: cū
plurimis clericis detenti: et ignib⁹ consumpti:

Immortalē a dño coronā percipere meruerunt
xij. kalen. octobris: vt ait ado in martylogio.

De sanctis Felice et constantia
martyribus. Cap. lxxvi.

Felix presbyter et constantia mar-
tyres tpe persecutionis. Ne-
ronis imperatoris apud nuceria ci-
uitate passi sunt. Qui rabe dicti ces-
saris in xpianos crescere: dum xpm
cōfiteri nō dubitassent: gladio capite celi mar-
tyriū cōsumauerūt. xij. kal. octobris. hec ado.

De sanctis Fausta et euulasio
martyribus. Cap. lxxvii.

Fausta virgo
et euulasio marty-
res apud cysiciū ci-
uitatem passi sunt:
sub maximiano imperatore.

Luz emi fausta esset infantula
annoꝝ. xij. filia gemelli pre-
crois ciuitatis: parentibꝰ am-
bobus ozbara: xpm dñi clara
cōfitebatur voce. Missus est igit euulasio pre-
ses annoꝝ. xl. a maximiano augusto ad cysiciū
ciuitatē. Qui puellā detēta fecit radi: et ad tur-
pitudinē decaluari. Sicqꝫ in equuleo suspendi
et torqueri. Satimqꝫ conuiscationibus factis:
multi ministrorum occisi sunt. Deinde in locu-
lis missa: dum ab hora prima diet vsqꝫ ad sextā
ferra ferrea secaretur: nec in aliquo ledi posset:
predicante virgine gloriā christi: euulasio
preses conuersus ipsam dimisit: et baptismum
suscepit. Deinde maximianus hoc audito misit
alium presidem nomine cracum: quem iurare
fecit ne vnqꝫ crederet in christum. Qui euul-
sium et faustam inuissit comprehendit: et euul-
sium in equuleo suspendi et torqueri. Faustam ho si-
cut crepidas capite: fronte: facie: pectore: toto
qꝫ corpore clauis configi. Cum autē illesa per-
mansisset: mandauit eam cum euulasio in sartas
ginem mitti: et plumbo bulliēte ollam repleti.
Quibus orantibus et psallentibus: plumbum
sicut aqua tepida refrigerarum est. Sancti ho
quasi in balneo iacentes: voce ipsos de celo vo-
cante spiritum emisserunt. xij. kalen. octobris.

De sancto Priuato episcopo et
martyre. Cap. lxxviii.

Priuatus
epus et martyr
passus est in ter-
ritorio Bava-
ltane ciuitatis
temporibus valeriani et galle-
ni imperatorum: sub persecu-
tione allemanorum: qui ab oc-
cidente aduersus republicā
cū rege ipoz herode couentē

tes: transmissio regno gallias infestabant. Ue-
neruntqꝫ ad montem gedronem in solo gualiti-
tane ciuitatis positum: ad quam gualitanti cis-
nes quasi in presidium confugerant: quem ipsi
hostes per biennium obsiderunt. Sed beatus
episcopus cum populo suo in ipso monte non
erat: eo qꝫ in alio sibi monte cellam construxer-
at: in qua lectioni et orationi insistebat. Cum
igitur hostes episcopum ibidem esse comperis-
sunt: ad eum accedunt: et sperantes per hoc po-
pulum obsessum flectere: priuatum capiunt: et
vt suos ciues ad se tradendum hostibus indu-
cat compellunt. Recusantem ho hoc facere: fu-
stibus grauissime cedunt: et ducentes illum ad
gualitanam quam ceperant ciuitatem: cū nec
ipsum ad immolandum idolis compellere pos-
sent: in ignem miserunt. Sed cum inde illesus
eualisset: lanceis et cultris pluribus ipsum pla-
gis confoderunt. Redētes autem ad gedro-
nem montē: populo libertatem egrediendi con-
cedunt: illisqꝫ exētibꝰ et ad episcopum suum
seminecem recurrentibus: germani oppidum
capiunt: et totaliter vastauerūt. Sanctus autē
martyr: vulneribus persecutorum attritus: in-
ter ouū suarum manus post dies modicos emi-
sit spiritum duodecimo kalen. octobris. Sepul-
tusqꝫ est in subterranea crypta propter persecu-
tionem paganorum: qui nec sanctorum cadau-
ribus indulgebant.

De sancto Eulogio presbyte-
ro. Cap. lxxix.

Eulogius
presbyter: vt in
vitis patrum ha-
betur: i heremo
de scythet egypti
ptioꝝ claruit. Qui cogita-
tiones hominū cognoscens:
cum quosdam aliquādo indi-
gne uelle communicare uides-
ret: singulos remouebat: et eor-
um cogitationes detegebat: donec omnes per
penitentiam purgabant: et sic illos ad cōmunio-
nem admittebat. Quenit aut in heremo de scy-
thi duodecimo kalen. octobris.

De sancto Mattheo apostolo et
euangelista. Cap. c.

Mattheus
apostolus et euā-
gelista ex tribu
leui progenitus
a qua et im no-
men assumpsit: ex publico autē
tem thelonario opere publi-
canus appellatus ex publica-
nis a dño ad penitentia voca-
tus: et in apstariū trāstatus est:

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus. Fo. cccxxi.

Hic prim⁹ in iudea patria lingua. i. hebrea scri-
psit euāgelium; quod quī postmodum in grecū
transulerit: non satis clarer. In quo quidē euā-
gelio: ut h̄tero. asserit. Ubicunq; euāgelista ve-
teris scripture testimoniis vitur: non sequitur
septuaginta interpretū auctoritatē: sed hebrai-
cam veritatem. Qui post ascensionē dñi primū
in egypto predicauit: deinde ad ethiopiā trās-
fuit: et veniens in ciuitatem eorum regiam: que
dicitur naraober: i. qua rex egippus regnabat:
inuenit ibi duos magos nomine zaronen et ar-
phasab qui ita homines suis artibus demen-
tabant: ut quoscunq; vellēt sensū: ac membro-
rum officio i sanitate priuare viderentur: vnde
et se quasi deos ab hominib⁹ adorari faciebāt.
Mattheus autem apostolus in eandem ciuita-
tem ingressus et apud candidas eunuchū regi-
ne: que philippus diaconus baptizauerat hos
spicitatus. Ita magorū prestigia detegebat: ut
quicquid faciebant hoībus in perniciem: ipse
conuerteret in salutē. Omnes quoq; infirmos
ad se delatos quacūq; infirmitate curabat. Eu-
nuchus autem apostolū interrogante: quomodo
tot linguas loqueretur: et intelligeret. Expo-
suit ei mattheus: quomodo in mundi principio
vntica lingua hominū per supbia turrim baby-
lonis edificare volentium confusa in. lxxij. lin-
guas diuisa fuit. Et quō spiritus sancto descēde-
te oīm linguarū sciētia recepissent: ut sicut illi
qui p turrim factā vsq; ad celū edificare vole-
bant: pze confusione linguarū ab edificio cessa-
uerūt: sic apostoli per oīm linguarū noticiā tur-
rim: non de lapidibus: sed de virtutibus consti-
tuerent: per quā credentes celum ascenderent.
¶ Tunc superuenit: qui diceret magos illos cū
singulis aduenire draconibus: qui ignem sul-
phureum ex ore et naribus euomētes: homines
occidebant. Apostolus autē signo crucis se mu-
niens ad eos securus exiit candace per fene-
stram cū plurib⁹ spectāte: quē mox dracones
viderunt ante pedes eius obdormierunt. Cum
autem instante mattheo: ut eos magi excita-
rent: et ipi eos suis artib⁹ excitare non possent.
Dixit apostolus eis: q; nisi xpm rogasset: dra-
cones omnes furorē suū in magos exacuisset. Et
cum populus cōuenisset: precepit illis aposto-
lus: ut in noīe iesu nullum ledentes abirent. Et
cōtinuo sine cuiusq; lesione mānuetissime p por-
tam vrbis egressi sunt. ¶ Lepit autē apostolus
de gloria paradisi terrestris magnū sermonem
cōtere: asserēs illū cūctis montib⁹ eminare:
et proximū celo fore: spinas vel tribulos ibi nō
esse: lilia nec rosas ei⁹ macere: senectutē nō eue-
nire: angelorū ibidē organa resonare: aues ad-
uocatas continuo obedire. De hoc autē paradiso
terrestris dixit hominē eieciū ppter peccatū
fuisse: sed p xpi iustitiatē et passionē ad para-
disum celestē meliorē reuocari ascēdere. Et cū
hec populo loqueret: ecce subito tumult⁹ exo-

ritur: in quo regis filius euyphon mortu⁹ plan-
gebatur. Quē cū magi illi funeri aduocari susci-
tare nō possent: suaserūt regi q; i deoz psoz iū-
raptus esset: idēq; illi simulacrū et templū cō-
strui oporteret. Predic⁹ autē eunuchus magos
custodiri factēs: instāte regina euyphenissa nō-
mine apostolū aduocauit. Qui oratione sua in-
uenem protinus suscitauit. Quod cernens rex
egip⁹ p vniuersas puincias suas edictū mis-
sit: ut omnes ad eū conuenirēt: et deū in effigie
hoīs latentē viderent: venerūt autē cum coronis
aureis ei sacrificare volentes. Quos matthe⁹
compescuit: seq; non deū: sed xpi seruū compio-
bavit: et sua predicatione plusq; lx. milia homi-
num ad xpm conuertit. Regem quoq; cū vxore
et filio suscitato: et oī familiā baptizauit: et iphi-
gentiam eius filiā virginē sacro velamine cōse-
crauit: eāq; plusq; ducētis virginibus prefecit.
¶ Populus autē de auro et argēto apostolo obla-
to: ipso iubente ecclesiam fabricauit: quā infra
dies. xxx. perfectam: apostolus in nōmine res-
urrectionis xpi sancte dedecauit. Totāq; egyptum
et ethiopiā ad fidē xpi perduxit. Ipse au-
tem in ecclesia constructa annis. xxxij. sedit et
multos presbyteros et diacones ordinauit. De-
functo autē rege egypto: hyrac⁹ rex crudeliss-
simus regnū violēter accepit: et euyphonē egip-
ti filium eiecit. Obrenō autē regno: iphi gentiam
virginē cōcupiscēs: dimidiū regni sui apostolo
promisit: si eam in suū cōiugium faceret cōsens-
tite. Cui apostolus dixit: ut intra morē pdes
cessoris sui die dñico ad ecclesiam cōueniret: et
pntē iphi gentia cū suis virginitib⁹: q; bona sint
iusta cōiugta ab eodē audiret. Quo rex cū gau-
dio festinauit: putans mattheū velle iphi gentie
cōiugium suadere. Apostolus autē virib⁹ et oī po-
pulo cōgregatis: de bono matrimoniū dñi locu-
tus: a rege plurimū est laudat⁹: credere q; hoc
ideo diceret: ut cōsensum virginis ad cōiugium
inclinaret. Deinde imperato siterio sermonem
repetit dicens: q; si regis sponsam aliquis ser-
uorū vsurpare presumeret: nō solū regis offen-
sam: sed mortē incurreret: nō q; vxorē duxisset:
sed q; sponsam dñi sui cōtra matrimonij federa-
violasset. Ita et rex hyrac⁹ sciēs iphi gentiā re-
gis eterni spōsam effectā: et sacro velamine cō-
secratā nō poterat potētioris sui spōsam tolle-
re: et suo cōiugio copulare. Quod audiens rex
admodū pze ira infansēs: furibūdnus abcessit.
Apostolus autē oēs ad parietā et cōstāriā cōfor-
tauit et iphi gentiā corā se timore pstratā: cū ces-
teris virginib⁹ benedixit. ¶ Post missarū autē
solēntia rex spicularozē misit: qui apostolū iuxta
altare stantem vbi corp⁹ xpi ab eo cōsecrū fue-
rat: expāssis manibus orantē a tergo misso gla-
dio interfecit: et martyre dño cōsecrauit. xi. ka-
len. octobris. Quod pplus vidēs ad palatū re-
gis incendēdum pperabat: sed a presbyteris et
diaconibus vix detent⁹: apostolū martyriū cele-

beant. Corpusq; eius in montibus parthoru
honorifice condiderunt. Quod processu tempo
ris inde translatum apud salernu digna venera
tione quiescit. zaroes autem et arphasab ex ea
die qua mattheus regis filium suscitavit in pe
sidam fugerunt: sed eos apostoli symon et iudas
ibidem vicerunt: vt dicitur infra in eorum pas
sione. v. kal. nouemb. is.

De sancta Iphigenia virgine. Cap. ci.

Iphige
nia virgo filia
fuit regi egip
ti: et discipula
beati matthei
apostoli. Quam

idem apostolus baptizauit: et
ipsi virgine sacroclamine co
secrauit. Cum autem hyracus
rex apostolum occidi mandasset: vt supra in e
prouina passione actum est: iphigenia virgine
cepit de suo coniugio appellare: et per matro
nas missas: ac magorum prestigia propulsare.
Et cum eius animu nullatenus immutare pos
set: totam domu eius igne copioso vallauit: vt
eam cum ceteris virginibus concremaret. Apo
stolus autem cum angelo eidem apparens: om
nem ignem ab eius domo excussit. Et erumpes
flamma regis palatium inuasi: et vic solo rege
cum filio euadente: cuncta consumpsit. Statimq;
filius regis a demonio arreptus patris crimi
na pro palans: ad sepulchrum apostoli propera
uit. Rex autem turpis leprosus effectus: cum
curari non posset se manu propria interemit: po
pulus autem enphyronem ab apostolo baptizatu:
regem constituit: qui annis septuaginta regna
uit: et christi cultum ampliauit: totamq; et hio
piam ecclesie repleuit. Iphigenia autem du
centarum et amplius virginum mater existens
in sancto proposito perseuerans in pace quies
uit. Eius hystoria merito magistris sui passio
ne subicit: qz dies dormitionis eius ignorat.

De sanctis Alexandro epo et her
culano martyribus. Cap. cii.

Alexander episcopus

et martyr cum herculano martyre
rome passus est sub antonino im
peratore. Qui dum clareret mira
culis inter cetera lucetum quedam
gentilem moru suscitauit. Illeq; surgens pa
rentibus enarrauit qualiter in carcere obscu
rissimo positus erat: quidam ho iuuenis splen
didissimus ad eum accesserat: dicens q alexan
der episcopus ipsum vocabat: vnde statim ipse
ad corpus redierat. Quapropter tam ipse lu
cetius q parentes cum alijs. cxxv. ad dominum
conuersi sunt: et ab alexandro episcopo bap
tizati. Hoc audiens antoninus alexandrum per

cornellum presidem fecit teneri: et vincum h
mam adduci: quem crescentius presbyter et bo
nifacius: ac vitalis diacones secuti sunt. Et
dum imperatori presentatus christum confites
retur primo fustibus cedit: deinde carcere man
cipatur: datus ei quatuor dierum inducijs ad
respicendum. Cum autem presbyter Crescen
tius comes eius ipsam sub arboze desereret: nu
ciatur ei ab angelo alexandrum de carcere fuis
se solum: quod ille ita factum esse comperit.
Et cum christum iterum predicaret: et signis
clareret. Iterum captus et imperatore antoni
no subente in equuleo suspensus est: vngulisq;
toto corpore laceratus: atq; lapidibus ad late
ra appositis adustus. Deinde ad templum apol
linis adductus est: vt sacrificaret. Sed cu pars
templi eius oratione corruisset: bestijs expon
tur: sed intactus permanens in fornacem mit
titur: moxq; diuina virtute ignis extringitur:
et herculanus miles hoc viso ad christum couer
titur: statimq; ambo ipsi ab impatore decollari
subetur. Cu aut alexander ad martyriu ducere
quedam vidua ei petenti oratu comodauit: qd
ipse se ei remissuru pmisit. Quod audietes mi
lites vidue illudebant: et orarium amissum dice
bant. Sanctus autem martyr via claudia vige
mo ab vrbe miliario ductus est: qui orariofocu
los tetit: sicq; gladium cu prefato herculano
suscepit: et continuo facto terromotu vicus et
therme corruerunt. Orarium autem p angelu
vidue restitutu est: qd ipa militibus redentib;
ostedit. Crescentius aut presbyter et alij qui eu
fuerant secuti corpus ipsius sepelierunt in lo
co: vbi igne fornacis extrinxit. xi. kal. octobris:
Sed postmodu papa damasus cryptam fabrica
cauit: et ibide ipsum deposuit.

De sanctis mauritio socijs ml
litibus martyribus. Cap. ciiij.

Mauritius dux

sacratissime legio
nis thebeorum cu
socijs suis exupe
rio: candido: innocetio: victo
re: vitali: et constantio signifes
ris: ac reliquis eiusde legio
nis sanctis militibus sex mill
bus sexcentis et sexaginta
passi sunt sub maximiano im
peratore in galijs ciuitate sedunensi in loco qui
dicitur auganum. Hi thebei dicti sunt a ciuita
te eorum: que thebea nucupatur: que est in par
tibus orientis ultra fines arabie. Cu em diode
tianus et maximianus imperatoribus fide xpi
cupietes penit extirpare: episkolas ad diuers
sas mundi partes direxissent: vt xpiani sacrifici
re cogere: aut diuersis penis perimeretur:
pluresq; ciuitates in quibus sa xpiani domina
bantur nuncios vacuos remississent. Imperatores

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus Fo. cccxxij.

ira commoti per omnes prouincias mandauerunt: vt omnes bellis armis apti romā uenerent: vt oēs rebelles romano imperio subiugarent. Littere autē ad populū thebeorū delate sunt: qui electā legionē sex milia sexcentorū sexaginta sex ad imperatores miserunt: vt eos in bellis iustis iuuarent: non autē contra xpianos pugnant. Huic sacre legionī dux erat inclit⁹ beatus mauritius. Diocletianus autē maximsimū cōtra gallias cum infinito exercitu misit: ei⁹ legionem thebeorum sociauit. Hi a sancto marcellino papa exhortati sunt: vt ante gladijs interirēt q̄ fide quā acceperant violarēt. Eū ergo vnuersus exercitus alpes transmeasit: et orhodorū aduenissent: subter imperatores oēs: qui secū uenerant idolis immolaret cōtra xpianos vnanimiter conitūre. Quod audientes sancti milites seprē militibus ab exercitu discesserunt: et in loco ameno: qui dicitur auganum circa rhodanum cōsederunt. Quibus maximsianus missis militibus mādauit: vt ad deorum sacrificia cum alijs festinarent. Quod illi se non posse facere responderunt: vt pote quia fidem xpi haberent. Tunc cesar ira succensus missis militibus iussit: vt aut eos dijs sacrificare compellerent: aut decimum quēq; eorum quē fors contingeret: ad ceterorum exemplum p̄tinus decollarent. Sancti igitur cū gaudio vnus ante alterum festinabant: et ad martyriū peruenire certabāt. Quos sanctus mauritius dux eorum assurgens sacra conuisione confortabat. Nuncijs quoq; imperatoris dixit: q̄ iam xpi mandatum adimplere parati erant: qui p̄tro dixerat: vt mitteret gladiū in uaginā. Nam pro xpo mori omnes parati erāt: nullūq; vt pote xpi milites defensionem facere cupiebant: eo q̄ ad defensionem reipublice t̄m arma susceperant. Cum hec imperator audisset: iussit vt iterum decimum quēlibet trucidarent. Quo facto exuperius signifer accinctus inter commilitiones stans: eos ad passionem gloriosa locutione exhortatur: et vt omnes arma proiciāt suadet: et uirtutibus solis arment. Dixitq; nuncijs augusti: vt hec imperatori referret: q̄ licet milites essent sui serui: tamen potius erāt christi. Cesari debebant militiam: sed christo innocentiam: ab imperatore laboris stipendium acceperant: a christo uite eterne premium preoptabāt. Tunc imperator insaniens iussit omnē suum exercitum totam legionem circundare: ita vt nec vnus posset euadere. Vallantur ergo sancti milites christi a militibus diaboli: nefandis manibus trucidantur: pedibus equorum conculcantur: et christo preciosi martyres consecrantur. Deī autem plures euaserunt: vt ad regiones alias uententes christum p̄dicarent: et in locis alijs gloriosius triumpharent. Ex quibus fuisse dicitur Solutor: Auentor: et octauius apud taurinū; Alexander apud

bergomum. Secundus apud uincimiliū constantinus victor: et uisus et alij plures. Cum ergo carnifices p̄dā diuisissent et infimul conuinauerent: quendā iuuenē nomine uicorem illac casu transeuntem: ad secū cōuincendum inuitauerunt. Ille autē eorū crudelitatem detestans requirere cepit: quomodo inter tot milia occisorū possent cū gaudio epulari. Eūq; audisset q̄ p̄ fide xpi mortui essent: susprensus ille beatum se dixit si cū illis fuisset occisus. Cum autē illi comperissent q̄ christian⁹ esset: ipm̄ p̄tinus trucidarūt. Quorū martyrum corpora a xpianis in ipso loco sepulta sunt: et ecclesia eorū nomine fabricata. Sed post aliquod tēpus: corpus innocentis martyris in uida rhodani immersum: inundatione ipsius fluminis ad terrā euectū est: et ab eiusdē loci episcopo cū alijs in ecclesia sepultū. In dedicatione autē ipsius ecclesie faber quidā gentilis die dominico opus suū exercebat: qui a sanctorū exercitu rapit: cedente: et die dominico laboraret redarguit. Sed correctus ad ecclesiam cucurrit: et christiani se fieri postulauit. Passi sunt autē sancti martyres decimo kal. octobris: circa annos dñi. cccxx.

De sancto Siluano epō.

Cap. ciiij.

Siluanus

episcopus nazarenus claruit tēpore honoriū imperatoris. Qui beati hieronymi auditor fuit: et eidē tanta dilectione cōiunctus: eiusdēq; moribus et sanctitate uite adeo imbutus: vt post eius obitū a cunctis hieronymus nouus dicebatur. Cum autē post obitū hieronymi quidā sabian⁹ hereticus surrexisset: qui duas in xpo diuersas uolūtates assereret: et in sua secta plurimos congregasset: et ad cōprobandā eī falsam opinionē libellus cōplasset: quem hieronymo intitulauerat predictā heresim comprobantem eiusq; eloquentiā et stitum habentem. Siluanus sabianū ad disputādū requisit. Statutaq; die siluanus cū cyrillo episcopo hierosolymitano: et catholicis ex parte vna. Sabianus quoq; cū hereticis suis altera ad ecclesiam cōuenerūt. Ibiq; cum fuisset diutius disputatū: hereticus opusculū a se compositū sui erroris fomentum prouulit: quod a hieronymo compositū asseruerat. Quod ecōtra siluanus constanter negauit: et heresiarchā de falso cōpilato opere duriter increpauit. Tandē inter se in hoc conuenerūt: vt si vsq; ad horā nonā diei sequētis opus illō falso compositū hieronym⁹ miraculo quā ostēderet: hereticus capite puniret: sin autē archieps. Catholicis ergo rota nocte in oratione persistētibus: die sequēti horā pene nonā: sabianus ad ecclesiam cū suis aduenit: vt dei ser

uā perimeret: eo q̄ nihil miraculū apparuisset. Nam hieronymus aures clauserat: mirabilior appareret. Hora autem debita siluanus iuxta oblationem: letus quasi ad nuptias pergens ad supplicium ductus est. Qui inuocato hieronymo: ne fides catholica deperiret: spiculatori collum prebuit: et ut se feriret rogauit. Eū autē ille ensem leuasset: adest subito hieronymus cū cū cernentibus: extensa manu: spiculatoris ensem tenuit: et siluanoyr exurgeret imperauit. Deinde hereticum increpauit: scripturā illam falso compositam astruit: etq̄ mirarus terribiliter iudicium mortis disparuit. Confestim ergo caput sabinsani a corpore detruncatū terrā percutit: ac si spiculatoris ense amputatum fuisset. Quo miraculo discipuli heresiarche ad fidem catholicam redierunt. Post hec diabolus siluanū sanctitati inuidens: ut ipius famā lederet: in eius speciem se mutauit: et cuiusdā nobilitis matrone noctu intrans: thalamū: eam in lecto sam postitam de concubitu requisit. Illaq̄ clamante hominē in eius camerā introisse: accurrentibus famula et vicinis: diabolus ad fidem illorū cōfirmandā sub thoro latitauit. Quē illi inuenientes: accensis luminib⁹ intrantes. Siluanum archiepiscopū crediderunt. Et propter ipsius opinionem stupefacti interrogauerunt: cur tantā nequitiā presumpserit. Qui ut mai⁹ contra sanctum odium incitaret: cepit horrenda loqui: et astruere q̄ ipm ad hoc mulier inuississet: illa autem ipm aperto ore dementiens: multas ab eo contumelias audiuit: q̄ illi hec sustinere non valentes: iniurijs et verberibus ipm de domo expulerunt. Que cum diuulgata fuisset: tota ciuitas contra illum cōmota: siluanum hypocritam incendio dignum acclamabat: ut autem vir domini audiuit: hec patienter tulit: et deo gratias egit. Et ad cedendū furorē se ad berthelem ad locum: videlicet magistri hieronymi: ad tempus mansurum transiit. Cuius luto autē anno cum in ecclesia berthelem ad sepulchrum hieronymi die quodā solus ozaret: vir quidā malignus ingrediens siluanū hypocritam et adulterū acclamans: gladium educēs ipm in eius guttur demerere voluit. Sed episcopo hieronymū inuocante manu illius retro uersa: gladio proprio seipm peremit: superueniens alter nequissimus existimansq̄ hominē illum per siluanum interemptū: illū similiter occidere conabatur. Sed q̄ primo acciderat: et huic euenit. Subsequenter duo alij intrauerunt: duosq̄ occisos videntes signari diuini iudicij: scelus illud factū ab homine dei putauerūt. Quorum unus in eum insiluit ense nudato. Sed episcopo hieronymū inuocante vir ille ut duo priores se proprio ense et manu iugulauit. Quod socius magie ascribens: ante fores ecclesie clamat siluanum adulterum et maleficū: ac hominū occisorem: concurrunt populi episcopū dignū incē

dio acclamātes. Episcopus innocens: ut ad supplicium pertrahatur. Ex illis accurrens ipm libera re nitit: sed magis populus concitat. Cum autē extra ecclesiam duceret: hieronymus visibiliter de sepulchro exiens: cūctis splendens apparuit qui siluanū dextera tenēs: de medio populi furentis eduxit. Inter hec demoniaca vinculis ferreis alligata ad tumulū eius liberāda deferretur. Sed hieronym⁹ demoni mādaui ut exiens cūctis publice: que in siluanū cōmiserat appareret. Quā a femina illa diabolus discessit in forma et habitu siluanū cunctis apparuit: ita ut ab eo nullaten⁹ discerni posset. Sicq̄ comō cuncta que cōtra virū dei cōmiserat enarrauit et cōtinuo nusq̄ disparuit. Hieronymus autem siluanū adhuc tenēs dextera: si aliud a deo vellet interrogauit: quid se de hoc seculo sumēdum postulauit: et quod perierat impetrasse audiuit: Statimq̄ disparuit hieronym⁹: et post hoc spaciū in pace exspirauit siluanus. Dies quoq̄ post pul ad eius pedes prociidunt: et de in eū commissis uentem petunt: corpusq̄ ipsius ad nazareth tollentes: in eius ecclesia honorifice cōdiderūt: quicquid in pace. x. kal. octobris.

De sancto Siluano abbate. Cap. cv.

Siluan⁹ abbas in deserto de scythia claruit: de q̄ legit i viris

patrū: q̄ in exra mentis raptus ad se rediēs: postmodū flere cepit: dixitq̄ se uidisse quosdā ex fratrib⁹ suis ad inferna trahi. Dū autē ad monasteriū quoddā cū zacharia ei⁹ discipulo uenisset: et cū fratrib⁹ aliquantulū comedisset: reuertēs discipulū aquā i uia bibētē redarguit: eo q̄ ipius diei ieiunij solueret. Qui dū ei rēdit: quōd ieiunij fuerat: q̄ eo die cū fratrib⁹ comedissent: audiuit ab abbate q̄ illud fuerat cōuiuiū charitatis. Aliqñ dū quidam pegrinus frater ad eū uenisset: et frēs eius manibus operātes uidisset: redarguit illos dicens: q̄ maria optima pte elegit: que abbas in cella locatū hora nona cū ceteris ad mēsam nō uocauit. Ille autē post cibū abbatē cur se nō uocasset interrogauit. Qui ille rēdit q̄ hō spiritalis erat et esca opus nō hēbat. Hoc audies frater penitentiā egit: a siluanoyr audiuit q̄ etiā maria marthe ministerio indigebat. Nec in uitis parum:

De sancto Jone presbytero et mar-
tyre. Cap. cvi.

Non presbyter et martyr apud castresium pagū passus est. Hic ex partibus athenarū ueniens scdō carauitio martyri uisq̄ romā sociatus cū beato dionysio

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus So. cccxxiij.

epo ex urbe egressus cum eodē galliā adiit: et ab ipso presbyter ordinatus: caesariū pagū pro perans: euageliū predicauit: herbis uiribus et aqua frigida sustentatus. Ad quē predicantē tres lictores a iuliano p̄fecto parisijs missi sunt: ut eū tenerent: et occiderent. Qui eū prope parisijs inuentū nullo timore territum nec minis turbatū: nec ullatenus a doctrina desistētem: uerberibus cesum decollauerūt. p̄. kalen. octobris. Lulus corpus truncū caput manib⁹ tollens vsq; ad locū ubi sanctus martyr sibi sepulturam elegerat quasi militari ovno procedēs ibidē occubuit: sepultrūq; ibidē miro fragrans odore in loco: qui dicitur mons sancti ionis.

De sancto Florentio presbytero. Cap. cvij.

Florentio presbyter floruit tpe constantini imperatoris: qui sancto floriano martyri sociatus: de quo supra dictū est in eius passione. lxx. nonas maij post eius excessum et martyriū sub diocletiano peractū ab angelo montius ad gallias uenit: et ad portū fluminis rhodani: qui dicitur lugdunum applicuit: ubi cum esset dies dominicus: ut missam audiret: nauem contractam sine gubernatore reper tam ascendit: et angelo duce transiit: ibiq; demontaciū inuentū ab oppressione inmundi spiritus liberauit: et in ipsa via plurima alia miracula fecit. Quem sanctus martinus ep̄s turorensi. per uisum angelo monitus sacerdotē consecrauit. A quo dimissus uenit ad locum p̄p̄tergerin: cui nomē erat gloriana: in quo erat spelunca serpētibus plena: quos ille sua oratione fugauit: et ibidē se iunq; et orationib⁹ quotidie uacās mansionē elegit. Singulis quoq; annis orationis gratia turorensi. ueniebat. Eū autē peruenisset ad locū: q̄ dicitur cōdata iuxta fluiū multire cecā si ante amarissime reppit: et ab ea filius eius atq; ductorē in flumine necari audiuit: et mox oratione p̄missa in loco ei ostenso ab angelo piscatores rheria lactare fecit: et filiū mulieris de flumine uiuū extractū ei restituit: et ipas isup a cecitate sanauit. Uixit autē a tpe quo a serō floriano fuerat separatus annis. lxxij. et annorum cxxij. migravit ad xpm. p̄. kalen. octobris. sepultus apud lugdunū miraculis clarus.

De sancto Sanctino episcopo et confessoze. Cap. cvij.

Sanctin⁹ ep̄s apud melderū. cluſtraſtem claruit tempore domitiani et nerue imperatorū qui a beato dionysio ep̄s ordinatus: missus est carnotū ad predicandum: et postmodū ab eodem melderū ubi in pontificicē p̄feceris est: cui antonin⁹ num iuniorē in sociū et p̄sby

terum cōcessit: mandans eis: ut post martyriū ipsius dionysii quod se pro xpo passurum didicerat: omnia que circa se contigissent: romano pontifici et fidelibus rome intimare curarent. Itaq; postq; dionysius passus est sanctinus et antoninus romā pergebant iussa implerūt: uentibusq; illis in italiā sanctinus sociū febricitantē diebus pluribus expectauit. Ne tandē iter retardaret: antoninū hospiti cum encensis et lintib⁹ cōmendauit: ut si cōualesceret: inde ei ministraret: si decederet: illū inde sepeliret. Et sic a loco discessit. Antoninusq; post modū cum decessit. Quē princeps ille omnibus sibi relictis: in stabulo iumentorū in sterquilino sepeluit. Quod dum sanctinus qui tā fines uerbis tetigerat per spiritum cognouisset: retrocedēs ab hospite de socio requisit. Ille autem eum obisse: corpusq; se honeste sepelisse affirmauit. Quem sanctinus dementēs: ac redarguēs ad locum accessit: et oratione p̄missa sociū de fossa euocans suscitauit. Quod princeps ille cernens cōfusus uentam petiit: et fidem christi suscepit. Tunc ambo celebrata missa romā uenerunt: et anacleto pape actus et gesta sancti dionysii: necnon et que sibi contigerant narrauerunt. Perfectoq; negotio ad urbem melderensem redierūt: predicationi instantes. Post que sanctinus dormiuit in Christo decimo kalendas octobris. Cui et antoninus in ep̄ata successit: et consumatus ipse in sanctitate ad christum migravit. Quorū ambo corpora in vno tumulo collocata requiescunt.

De sancto Lino papa et martyze. Cap. cix.

Linus papa et martyr natus in urbe italie de regione tuscie: p̄ter herculano beato petro apostolo in pontificatu romano successit. Seditq; annos. xi. mēses. iij. dies. xij. Hic ex p̄cepto beati petri apostoli constituit: ut mulieres in ecclesia uelato capite introirent. Dicunt quidam: q̄ linus et cletus petri successores: nō sederūt ut pontifices: sed ut petri coadiutores: quibus beatus petrus in uita sua credidit ecclesiasticarum rerum dispositionē. Ipse hō tūm predicationi et orationi uacabat: propter quod tanta auctoritate dotari meruerunt: ut in catalogo pontificū ponerentur. Elementē hō ipse beatus petrus sibi successorem constituit: licet autem hec ueritate nitantur: tamē ut ait hieronymus: beatus clemēs spiritu sancto plenus: timens ne apostolica ordinatio posteris temporibus transiret in uicium: ut quidā munus hereditarium putantes: minus de dei cogitarent electione: linū et cletum ante se coegit pontifis

carl. Et sic clemens primus fuit per petri elec-
tionem: territus ho per gradu. **C**hic beatus
eps cu demones effugaret: mortuos suscitaret:
et alia miracula faceret: multosq; conuersos ba-
ptizaret: filia etia saturnini consulis a demonio
liberasset: et ad xpm conuertisset. Saturnin? co-
sul credens hoc magicis artib? fieri: ipm diuer-
sis penis afflictu decollauit. Imperate neroe
st. kal. octobris. Et lz corpus ei? prio fuerit in
vaticano sepultu: postea in a gregorio ostiensis
epo ostia translatu est: et in ecclesia maiori sancti
laurentij recoditu. Hic fecit ordinationes duas
per mensem septembri: et ordinauit epos. xv.
presbyteros. xij. Et cessauit epus dies tres.
De sancta Tecla uirgine et martyre. Ep. ct.

Tecla uirgo
et marty? passa est
apud iconiu ciui-
tate imperate ne-
rone. Que ipsius uirbis pclaro
genere orta beati pauli apli
predicatioe conuersa: atq; uir-
ginitate pfecta: cu sponsum
haberet nuptijs renuciauit. Quod mater eius
sentiens: filia iudici tanq; xpianam accusauit.
Tuc pconsul alexader tecla detenta iudicauit
igni cremada. Et cu i medio ignis esset posita
in nullo tamen crusta est: imberq; de celo uelut
mentissimus cadens rogu extinguit. Sicq; uirgo
liberata: ad domu ubi paulus hospitabat adue-
nit: ubi multos discipulos inuenit: qui se pro ea
orantes. vi. diebus afflicerat. Post aliquod
tps syrus alexander tecla detenta iudici iteru
obtulit: et de xpianitate derulit. Qua inde be-
trix exponi iussit: sed interim ea tryphene ma-
trone nobili impatoris ppinque custodiendam
tradidit. Die ho statuta tecla in arena ducit:
et leone supra dorsum colligat. Sed leena ho
capite uirginis pedes labebat. Sicq; puella de
arenario educit illesa: et in die sequenti reser-
uatur iteru feris subicienda: trypheneq; com-
medat custodienda. Sequenti iteru die tecla p-
ducitur: et spolata in amphitheatru mittitur: et
leones et uhi ad eam dimittuntur. Ad cuius pe-
des leena prociat: uisamq; ad uirginem curren-
tes lacerant. Leone ho ferocissimu eade leena
complexa cum ipso dimiscant: et cum eo pariter
morta corruit: et sic uirginem defensauit. Deinde
in fossam aque serpentibus plena inicitur: sed
protinus serpentes nube ignis oppressi mo-
runt. Dehinc tauris ferocissimis pedibus alligatur.
Et lamina candentes inter alia animaliu
mittunt: ut saltu rapido cito discerperent uin-
cran. Sed ferrum candens cobussit funes: et
solutis uinculis uirgo liberaf: discurrentibus
tauris pre incendis dolore. Lamantibus aut
populis cu tryphena magnu deu xpianoru: pro
consul tam miraculi stupore q; populi timore:

teclam suis uestibus indura matronis liberam
dimisit. Qua tryphena in domu sua suscepit: et
adoprans in filia fidem xpi percepit. Multos
etia gentiles uirgo dñi ad fides perduxit. De-
inde seleucia abiit: et in uirginitate sanctitate
uirtute persequens: somno pacis dulciter requie-
uit nono kalen. octobris ibide sepulta.

De sancto Constantio confessor. Ep. cxi.

Constantio
confessor: apud
ancona claruit:
q; in ecclesia bea-
ti stephani pro-
thomartyris mansionarij fun-
ctus officio seruebat: fundi-
tusq; terrena despiciens ro-
ta mente ad sola celestia flas-
grabat. Quadam ho die die eius
in eade ecclesia oleu defecisset: et dei famulus
unde lampades accendere non haberet. Lam-
pades omnes aqua repleuit: atq; ex more in me-
dio papyrus posuit: quos allato igne accedit:
sicq; aqua in lampadibus acti oleu tora die ac-
nocte arsit. Cuius sanctitatis opinione crescens
te multi ad eum uidentium ex diuersis locis ue-
nuebant. Die ho quadam ex longinquo loco
ad eum uidentiu rusticus uenit. eadem ho hora
contigit: ut uir domini stans in lignis gradus
bus rescindendis lampadibus deseruiret. Cuius-
q; is qui ad eum uidentiu uenerat: quisna esset
inquireret: et ostensum sibi ex illi forma: et pusilla
statura conspiceret despectit: cu atq; in corde
suo derisit: dicens se grande homine uiderere
dididisse: ille ho nihil habebat de homine. Quod
ut constantius per spiritum agnouit lampades reit-
quit: concitatusq; descendens in amplexus uisit:
et deosculas eu gras egit: q; de se talia cogita-
ser: eo q; ipse solus ex hostibus in eu cognoscedu
oculos apertos habuisset. Cuius humilitate et
spiritu ppheticu rusticus consideras: et ueniam
ab eo petijt: et deinceps in reuerentia assumpit.
Quicquid aut in pace uir dñi. st. kal. octobris se-
pultus ancone. Hec gregorius prio dialo. cap.
v. Corpus aut huius sancti pcessu repositis uer-
nitas translatu: et in ecclesia sancti basilij col-
locatum est. iij. idus. iulij.

De sancto Constantio episcopo. Ep. cxii.

Constantio
epus aquine ci-
uitatis fuit: et
iohannis pape
primi repositus
claruit. Qui uirra nimia san-
ctitatis fama: qua apud mul-
tos innotuit: ipu pphetio do-
tar? est. Tu em in die ei? obi-
tus a circumstantib? ciuibus:

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus Fo. cccxxiij.

vt pote tā amabilis pater discessurus amarissimē plangeretur: quesitū est ab eo: quem post se pontificem haberent. Quibus prophētico spiritu respondit: q̄ post constātiū mulionem: post mulionē fullonem: post fullonē neminē. Quib⁹ edictis vite spiritum exhalauit. ¶ Defuncto hō sancto eius ecclesie pastorālē curā suscepit andreas diaconus illius: qui quōdam in stabulis itineris cursum seruauerat equoz. Illo quoq̄ ex hac luce subtracto: episcopatus ordinē iouinus sortitus est: qui in eadem vrbē exiret rat. Quo adhuc supstitit in cuncti habitatores ciuitatis illis ⁊ barbaroz gladijs ⁊ pestilentie vastitate deleti sunt: vt post mortē eius: nec qui epus fieret: nec a quibus fieret inueniri posset. Sicq̄ cōpleta est virtū dei sentētia: quaten⁹ post excessum duoz epoz se sequentiū: ei⁹ aquinēsi. ecclesia pastore minime haberet. Hec gregorij sū. dialogozum cap. viij.

De sancto Sofio martyre. Cap. cxliij.

Sotus maritus: passus ē apud ciuitatē puteolanā tempore diocletiani impatoris sub timotheo prefide: qui cū esset diaconus messenatē ciuitatis antonoz triginta post passionē sancti ianuarij beneuolenti episcopi passus est. Cum autē quodam

tempore presente ipso episcopo euangelium in ecclesia legeret: vidit episcopus de capite eius flammā exurgere: quā nemo alius vidit: ⁊ p̄nūciavit eū martyre futurū: nō post multos dies ianuaris episcopus tētus ⁊ in carcere missus est: ad quē visitandū cū venisset sofius cum diacono festo ⁊ lectore desiderio: ⁊ ipsi simul cū eo detenti sunt. Et postq̄ ianuaris cum alijs eius socijs passus eēt: vt dictū est supra i eoz passio ne. xij. kalen. octobris: ⁊ ipse sofius ab eodē p̄fide pro christi nominis confessione gladio cecus est nono kalen. octobris.

De sancta Salaberga abbatissa. Cap. cxliij.

Salaberga abbatissa in territorio lugdunensi claruit tempore sancti suspiti episcopi bituricensis. ⁊ dagoberti regis francorum. Hec in suburbano leucorum oppido territorij lingonensium parentibus claris ⁊ religiosis exorta est: a natiuitate

ceca. Cum autē sanctus eustasius abbas colūbant successor in domū gūdonij patris puelle hospitatus esset: duosq̄ filios viri sibi oblatos benedixisset. Salabergā cecā eidem adducitaz post

triduanū ieiunij illuminauit: et spiritualibus disciplinis informauit. Quā pariter cuidā generoso viro licet dudū renitentē inuitam in coniugē tradiderūt. Quo istra duos mēses defuncto: iterum inuita maritaz alduino comiti regis dagoberti: ex quo quinq̄ filios p̄creauit. Tandemq̄ virum ad castitatē conuertit: eiusq̄ obtentā licentiā cum consilio valberti successoris eustasij abbatē in suburbano lingonensī: in paterna hereditate cenobij puellarum cōstruxit: verū ciuili bello inter reges francorum exorto: inde cū sancto valberto discessit: ⁊ lugdunū veniens monasteriū aliud fabricauit: vbi plus q̄ trecentarū puellarū ancillaz xp̄i mater exstitit. ¶ Quodā tpe sancti valberti p̄tolare aduentum: ⁊ vinū ad sufficientiā nō haberet: sua oratione v̄nū inuegere multiplicauit: ⁊ que semina vacua erant plena repperit. ¶ Ante sue instāte termino per visionē vidit tabernaculum mirē claritatis de celo descendere: in quo recepta in prato ameno summe pulchritudinis transfata est. Quē sibi locū a deo paratū intellexit. Fidē etiā dormiātū cingulū a rhēnibus solutū est: qd nūq̄ comparuit: dictum est ei ipam die centesimo a corpore migraturā: quibus diebus continue psalteriū legit: ⁊ die sibi statuta videlicet ij. kalen. octobris in pace quieuit.

De conceptione sancti Iohannis baptiste. Cap. cxv.

Conceptio sancti iohannis baptiste in martylogio hieronimo. viij. kalen. octobris scribitur: ⁊ in quibusdam ecclesijs celebratur. Et q̄ die vsq̄ ad ei⁹ natiuitatē nouē menses integraliter numerantur: nullo die deficere nec superāte: vt sicut triū hor-

minū t̄m celebrant festā natiuitatū: s; christi: ⁊ beate virginis: ac ipsius baptiste: sic ⁊ eozum celebrantur festā cōceptionum. Festum autem cōceptionis matris domini per reuelationem primo cognitū fuit: sicut supra dictum est in legenda cōceptionis eius sexto idus decembris. Qualiter autē cōceptionē iohannis baptiste tali die fuisse factā habuerit hieronymus: incertū est: verisimiliter t̄m credi potest ⁊ recte opinari q̄ sicut cōceptus ⁊ ortus baptiste in alijs perfectus apparuit: sic ⁊ tēpus eius quo fuit in vtero integrū esse debuit: vt sicut xp̄s nouem mensibus integraliter in vtero virginis fuit: sic ⁊ baptista post eozūdem mensū integralē decursus de ventre matris exiit: vt sicut natiuitas p̄cursoris assimilata natiuitati saluatoris: sic et eius cōceptio ad xp̄i cōceptionē inq̄rū est possibile similes. Et notandū q̄ circa cōceptionem iohannis baptiste: tria miracula specialit̄ apparuerūt:

que aliquantulum tacta sunt supra in eius natiuitate. viij. kal. iulij. scz supnaturalis conceptio: in vtero sanctificatio: ⁊ pphetalis doni repletio. ¶ Sicut em̄ primū supnaturalis conceptio: qm̄ erat elisabeth sterilis: ⁊ ambo parētes pcesserant in diebus suis. Ideoꝝ zacharias de pmissione angelica dubitauit. Consiueit enim homo dubitare. ¶ Aliquādo ppter pmissorum magnitudinē: sicut ⁊ abrahā legif q̄ dubitauit quādo dñs semen suū terrā chanaā possessurū esse pmissit. Beñ. xv. ¶ Aliqñ ppter fragilitatis pprie considerationē: sicut paret in gedeone: q̄ cū familia eius esset infima in tribu manasse: ⁊ ipse minimus in domo patris sui: dubitauit quō israel liberare posset. Iudic. v. ¶ Aliqñ ppter nature impossibilitatē: sicut paret in sara: que suā senecturē considerās risit: cum dñs abrahę filium ex ea nasciturū esse predixit. Beñ. xviij. Ex his autē oibus zacharias dubitare potuit: quia ibi erat ⁊ magnitudo pmissionis: q̄ de filio nascituro dictū est. Erat em̄ magnus corā domino: ⁊ consideratio pprie fragilitatis: quia talem filiū habere se reputabat indignū: ⁊ impossibilitas naturalis: quia vxor eius erat sterilis: ⁊ ambo pcesserāt in diebus suis: nihilominus tamē plagam incurrit amissionis loquē: ppter eius incredulitatē: vt ex hoc maus miraculum in natiuitate filij appareret: et ppter alias rationes superius in natiuitate iohannis assignatas. ¶ Secundū miraculū fuit in vtero sanctificatio: quia de eo dictū est. Et sp̄s sancto replebitur adhuc ex vtero matris sue. Qd̄ p̄uilegium in quattuor sanctis t̄modo reperif: scz in hieremia ppheta. Hier. p̄mo. Anteq̄ extres de vulua scriuicauit. In iacob iusto apostolo: sicut hieronym⁹ testat. In iohāne baptista: ⁊ in beata virgine maria: licz talis sanctificatio: ⁊ spiritus sancti repleto lōge plentior fuerit in beata virgine q̄ in alijs p̄nominatis sanctis. ¶ Et notandū q̄ is iohānes baptista fuerit in vtero sanctificatus: fuit tamen originaliter peccato cōceptus: alioquin nō fuisset zacharie filius: vnde festus illud licz dicat cōceptionis: est tamē potius festū sanctificationis: quia videlz in vtero matris sanctificatus fuit. Sicut ⁊ de beata virgine superius dictū est in legēda cōceptionis eius: vnde sub vocabulo cōceptionis agitur festū sanctificationis. ¶ Tertū miraculū fuit pphetalis muneris repletio. Ideo dicit plus q̄ ppheta: quia anteq̄ nasceret prophetae meruit: quādo in vtero matris exultās ad vocem salutationis marie: deum adesse cognouit. Unde chrysostronus. Nūquid prophete fuit: vt prius fieret propheta q̄ homo. Et quia cōsuetudo erat vt pphete vngerent. Ideo x̄ps fecit mariā salutare elisabeth. Et sermo procedens de vtero matris vbi habitabat dominus: et per aures elisabeth ingressus descēderet ad iohannem: et cum illuc vngeret in prophetam.

¶ Non solum autē ipse anteq̄ nasceret ppheta uir: sed insup suis meritis matri pphete spiritum tradidit. vnde chrysostronus. Quis pphetarum cum esset propheta: ppheta facere potuit. Ibelias quidē vixit heliseum in prophetam: nō tamen pphetai gratiā illi donauit. Iste autē in vtero matris existens diuini introitus scientiam matri donauit: et os illius in verbo confessionis aperuit: vt cuius non videbat personam: cognosceret dignitatem dicens: vnde hoc mihi: vt mater domini mei veniat ad me. Nec chrysostronus.

¶ De sanctis Andochio Thyrso ⁊ Felice martyribus. Cap. cxvi.

Andochi

Thyrso ⁊ Felice martyres apud aurelianum passi sunt sub aureliano imperatore. Et quibus andochius et thyrsus missi sunt a sancto polycarpo episcopo in gallias ad predicandum. Qui venientes aurelianū dum sua predicatione multos conuerterent: ⁊ multos martyres confortarent: recepti sunt hospicio a felice christiano negotiatore: pauperum hospite cūctorum. Et cum ad imperatorem ibidem tunc degenem accusati fuissent: inde educti sunt. Quos dum eorum spes insequitur cum eis similiter detineret: omnesq̄ simul imperatori presentantur. Et dum christum confiterentur: manibus suspenduntur: et sasa in pedibus alligantur: ⁊ sic in suspēculo vsq̄ in crastinū dimittuntur. Cum autē sequenti die incolumes inuēti fuissent: in ignem copiosum missi sunt. Sed combustis vinculis: ⁊ flāmis imbre copioso extinctis: ipsi inuicti omnino permanserunt. Quos imperator continuo decollari mandauit. Faustus hō christianus cū symphorianō filio suo corpora eorū collecta sepeliuit. viij. kalen. octobris.

¶ De sanctis quadragintanone martyribus. Cap. cxvij.

Quadragi

tanouem martyres passi sunt in calcedonia ciuitate sub diocletiano imperatore: proconsule autē prisco. Vbi cum beata euphemia virgine detenti: cum nollēt deo marti sacrificare p̄ dies viginti in carcere macerati sunt. Deinde iussu p̄sidis educti alapis in facie cecī: ⁊ grauitē flagellati: iterū victi in carcere reducti sunt ⁊ imperatori reseruari: vt de his supra actū est in passioe euphemie. xvi. kal. octobris. Post dies

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus Fo. cccxxv.

autem. xij. imperator: diocletiano calcedonem
uententi: a proconſule preſentantur. Quos cuſ
imperator in chriſti fide immobiles reperit
ſer eos oēs vincros leonib⁹ ⁊ viſis expoſuit de
uo: ad os. Et cū a feris tracti cuſtoditi fuiſſent:
ſuſcit eos oēs pariter decollari. viij. kal. octob.

De ſancto Eleopha diſcipulo. Cap. cxvij.

Eleopha diſcipul⁹ vn⁹ ex
lxvij. fuit. Dic
vn⁹ ex illis duo
bus exiit: qui

bus in caſtello emaus cun-
bus in die reſurrectionis ſue
dominus apparuit: ⁊ ab ipſis
inuitatus cum eis diſcubuit:
quē ⁊ ipſi in panis fractione

cognouerūt. Alius ſo lucas euangelista fuiſſe
dicitur. Hunc autē tradunt apud ipſum caſtel-
lum emaus in eadem domo qua menſem domi-
no parauerunt poſt diſcipulorum in iudea di-
ſperſionem pro confeſſione chriſti a iudeis oc-
ciſum ⁊ glorioſa memoria ſepultum: qui paſſus
eſt ſeptimo kalendas octobris. Hec in marty-
logio adonis: ſumpto ex Hieronymi ſcriptu-
ris ⁊ chronico antiquo.

De ſancto Firmino preſbytero
et martyre. Cap. cxix.

Firminus preſbyter et mar-
tyr apud ambianū
paſſus eſt ſub lon-

gino ⁊ ſebaſtiano preſidibus:
qui et ciuitate hibernie: que
dicitur pampilonia ortus pa-
tre firino ſenatore: cui adhuc
eſſet puer traditus eſt hone-
ſto preſbytero ſacris litteris

imbuendus: qui annorū. xvij. etate et doctrina
proficiens: ⁊ pro honeſto iam ſene predicatio-
nis officium ſupplens: ab eodem ad honoratū
epiſcopū toloſam miſſus eſt: a quo ⁊ preſbyter
eſt ordinatus. Anno ſo etatis ſue. xij. reuer-
ſus ad magiſtrum reſcitis omnibus apud an-
degauē. urbem anno vno et tribus menſibus
predicauit: ⁊ multos ad xpm conuertit: deinde
beluacum veniens: a valeſio preſide ob chriſti
confeſſionem ſepe vſq; ad mortem flagellatus
eſt: ⁊ poſt hec in carcerem clauſus: ſergio ſuc-
ceſſori valerij reſeruatus eſt: ſed a populo vio-
lenter ſolutus: ibidē diutius predicauit: omnē
populum baptizauit: ⁊ eccleſias plures conſtruxit:
inde ambianū perrexit: ⁊ infra. xl. dies tria
milia hominū ad xpm conuertit. Tandē a lon-
gino ⁊ ſebaſtiano preſidibus cōprehenſus: pro
pter timorem populū in carcere decollatus eſt
viij. kalen. octobris. Fauſtinianus autē ſenator

pater ſancti firmini epi: de quo ſupra dictū eſt
iij. kalen. ſeptēbris qui ab eodē martyre cū ſi-
lio fuerat baptizatus: corpus eius rapiēs in ſuo
cimiterio ſepeliuit: qd poſtmodū ſalu⁹ ambia-
neſi. epi in eccleſiam maiorē tranſtulit: de quo
ſupra habitū eſt. iij. idus ianuarij. ſebaſtiano
aurez preſes in vitionē martyris xpi a ciuib⁹
beluacēſibus poſtmodū interfectus eſt.

De ſancto Merculano martyre. Cap. cxx.

Merculanus
martyr paſſus eſt
rome ſub aureliaſ
no impatore: qui a
beato alexandro papa ad chri-
ſtum conuerſus eſt: ⁊ baptiza-
tus. Eum idem alexander in
cuſtodia teneretur apud qui-
rinum tribunum: quapropter

aureliano accuſatus ⁊ ab eodem cōprehenſus
arq; ſuſtibus ceſus in confeſſione nominis dñi
tandē gladio cedente martyriū palmā percepit
viij. kal. octobris. Eius corpus via numerana
ſeptimo ab vrbe miliario a xpianis ſepultū eſt.

De ſanctis Eypriano epiſcopo ⁊ Ju-
ſtina virgine et martyrib⁹. Cap. cxxi.

Eyprianus
epiſcopus ⁊ iu-
ſtina ſiſto paſſi
ſunt apud da-
maſcum et con-
ſumati in nicomedia ciuitate
tempore claudij imperatoris
ſub eutello comite orientis.
Beata namq; iuſtina de ciui-
tate antiochie filia eduſij ſa-
cerdotis idolorū: quotidie ad fenestrā ſedēs: ⁊
prelium diaconē legentē euangelium audiens
conuerſa eſt. Quod cū mater patri in lecto nun-
ciaſſet: ⁊ ambo dormitātes xpm cū angelis eos
ad regnū celozū vocantē vidiffent: euigilantes
manet ipſi conuerſi ad eccleſiā conuenerunt: ⁊
vna cū iuſtina ab optato epiſcopo baptiſmū percepe-
runt: a quo poſtmodū eduſius preſbyter ordina-
tus eſt. Quo defuncto dum virgo xpi eccleſiam
frequenter: ⁊ eam quidam aglains ſcholasti-
cus adamaret: miſit ad eam matronas ⁊ viros
vt ſibi illam peterent in vxorem. Que cum om-
nibus ſe xpo deſpondiſſe reſponderet. Ad cy-
priann⁹ magnum iuuenis acceſſit: qui puer ab
annis. vij. fuerat diabolo conſecratus: vt artis
bus ſuis iuſtinam in eſus amorem concitaret.
Eyprianus autem aduocauit demonem quens
dam: ⁊ eum ad ſurare cepit: vt virginem de le-
bidine tentatā ad ſe adduceret: vt eam vel ipſe
vel aglains cognoscere poſſet. Demon autē vn-
guentū quoddā cypriano tradidit: vt domum
virginis perungeret: ⁊ ipſe poſtmodū noctu ad

¶ iij

eam tentandā introiret. Quod cum factū esset
 ⁊ demon ingressus cor virginis in amorem con-
 citaret. Iustina oratione premissa signū crucis
 edidit: ⁊ diabolus territ⁹ fugit: ⁊ ad cyprianū
 confusus rediit: quē euz interrogasset: cur sine
 effectu redisset: dixit se signum vidisse: in quo
 omnis virtus eius defecerat. Cyprianus autē
 demonē fortiozem misit: sed quod primo con-
 tingerat: ⁊ secundo euenit. Quod cyprianus vi-
 dens illos derisit: ⁊ principē demoniorū aduo-
 cauit: ⁊ adiuratum ad virginem destinauit. qui
 illam diuersis languoribus prius yerataz ad se
 media nocte ducturū promissit. Tūc diabol⁹ in
 specie virginis se mutauit: ⁊ ad iustinā ingres-
 sus: dixit se eam velle manere: ⁊ virginitatē ser-
 uare. Et euz virgo acquiescebat: ⁊ virginitatē
 premia cōmendaret: cepit eam tentare dicens:
 q̄ dubium esset: ne et hoc deum offenderet: cū
 ipse primis parentibus prolis generationem
 precepisset. Tum autē cor virginis per immisso-
 nem demonis in ardorem libidinis concuti ce-
 pisset: illa in se reuersa et quis sibi loqueretur
 intelligēs signo crucis se munuit: ⁊ diabolum
 vt fumū insufflauit: ⁊ statim ab omni tentatio-
 ne liberatam se sensit. Post hec diabolus in
 specie iuuentis aglaji se trafigurauit: ⁊ in eius
 lectulū ingrediens in amplexus eius ruere vo-
 luit: sed signo crucis edito confestim euauit.
 Deinde permittente deo ipam febribus fatiga-
 uit: sed virgo xpi oia certamina superauit. Tūc
 dens diabolus: q̄ nihil proficeret: in formā iu-
 stine se trāsmutauit: vt famā iustine pollueret:
 ⁊ eam ad cyprianum se adduxisse iactaret: ⁊ in
 tali specie ad magū cucurrit: ipm̄ quasi amo-
 re eius languens osculari voluit. Sed mox vt
 cyprianus nomen iustine nominauit: diabolus
 nomen illud audire non valens disparuit. Qua
 propter cyprianus delusum se videns ad ostiū
 virginis diu vigilauit: ⁊ quandoq; in femina:
 quandoq; in auem se arte magica: vt videbatur
 cōmutauit: sed cū venisset ad ostiū eius: neq;
 autē neq; femina: sed cyprianus apparebat.
 Aglaji tandē in passerem arte magica cōmuta-
 uit: qui mox vt ad fenestrā virginis volasset: nō
 passer: sed iuuentis videbatur: ⁊ cum nec posset
 fugere: nec salire: ipm̄ iustina redarguit: et per
 scalam deponi fecit. Tūc ergo diabolus
 per omnia ante cyprianū confusus stetit: quem
 ille interrogauit: quomodo in nullo in xpianaz
 virginē perualeret. Quem demon primo sibi su-
 rare fecit: q̄ nunq; ab eo discederet: deinde et
 dixit: q̄ signum crucifixi viderant: ⁊ in hoc ter-
 riti fugerant. Interrogatus quoq; an xps dia-
 bolo maior esset. Respondit ipm̄ maiore oibus
 qui demones omnes igne cruciandos iudica-
 turus esset. Tunc cyprianus virtutes diabolū
 contēnens: omnia idola sua cōstregit: ⁊ codices
 combussit: ⁊ veniens ad ep̄m̄ antīmū baptismū
 instanter petiit. Sed ille cyprianū sibi illudere

velle putabat: quia ipsum magum esse cogno-
 uerat. Tum autē cuncta que sibi cōtigerant nar-
 rasset: ab eo sacrum baptismū suscepit. Quē ep̄s
 antimus in diaconū: ⁊ post annū in presbyterū
 ordinauit. Cui ⁊ cyprianus in ep̄atu successit:
 qui xpi fidem constanter predicabat: ⁊ multos
 gentiliū conuertebat: ⁊ in xpi nomine miracu-
 la faciebat. Cyprianus autē ep̄us iustinam in
 quodā cenobio marie plurimarū virginū con-
 secrauit. Qui ⁊ martyribus multas ep̄stolas
 destinabat: ⁊ in eos in certamine confortabat.
 Post hec eutellius comes orientis cyprianū
 et iustinam detentos: dum idola adorare nollēt
 iussit tormentis affigi: ⁊ cyprianū quidem su-
 spendi ⁊ erungulari: iustinā vō neruis flagella-
 ri ⁊ alapis cedi: deinde ambos in carcere trudi.
 Die quoq; sequenti iussit parari sartagine pice
 adipe ac cera plenā: ⁊ in eam cyprianū iactari.
 Lūc ipm̄ ignis non rangeret: ⁊ iustina ingre-
 di formidaret: cyprianus eam horrabatur: vt in-
 traret. Que ingressa omnino sicut et ille illesa
 permansit. Sacerdos autem idolorum cum de
 consensu comitis ad sartagine venisset: vt suis
 carminibus maleficia xpianorum dissolueret
 continuo ignis de sartagine exiit: ⁊ cum pent-
 tus consumpsit. Tunc de consilio terentini co-
 gnati sui eos i custodia arcauit: vt intrerim clau-
 dio que gesta fuerāt scriberet: ⁊ ille de eis pro
 libito suo disponderet. Et mandante claudio ad
 ciuitatem nicomediam adducuntur: ⁊ iuxta flu-
 men gallum cum quodā tertio xpiano peregrin-
 no r̄cognito nomine pariter decollantur. Quo-
 rum corpora cum canibus exposita. vii. diebus
 intacta permansissent: a nautis quibusdā chri-
 stianis in nauē leuata: ⁊ romam delata: arq; sep-
 pulsa sunt. Nunc autē vt dicitur placentie que se-
 scunt. Qui passi sunt. vi. kalen. octobris. Lxxc.
 annum domini. cclxx.

**De sancto Eusebio papa et mar-
 tyre. Cap. cxxii.**

Eusebius

papa et martyr:
 huius nominis
 primus natione
 grecus ex medi-
 co: marcello potitici in ep̄atu
 romano successit: ⁊ sedit an-
 nos. ii. menses. ii. dies. xxv.
 Huius temporibus inuenta
 est crux dñi nostri iesu xpi hic
 rosolyms ab helena regina sicut ipse in quadā
 ep̄stola sua scribit. Que tamen ep̄stola apo-
 cripha reputatur: quia nec eius tempore cruce
 dñi inuentā fuisse verisimiliter creditur. Sed
 melius tempore situestri pape. Qui constanti-
 nū imperatorē baptizauit: qui ⁊ baptizatus he-
 lenā matrē conuertit. Que post eius conuer-
 sionem cruce domini inuenit. Dic sanctus ponti-

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus Fo. cccxxvi.

fest pro xpi nomine martyrio coronatus est: sub persecutione constantini anteq̄ fieret xpianus. Et sepultus est cū fratribus suis iuxta corpus beati petri in vaticano sexto kalē. octobris. Et cessauit episcopatus dies septem.

De sanctis Cosma et Damiano et socijs martyribus. Cap. cxxij.

Cosmas et da-

mianus: antimus: leō-
tius: et euprepius mar-
tyres in ciuitate egea
passi sunt tēporib⁹ dō-
cletiani et maximitant
imperatorū sub preside
lyfia. Quorū duo primi
fratres ex eadem ciui-

tate que ē in arabia: matre religiosa noie theo-
dora geniti: arte medicie docti: in virgine gra-
tie christi: omnē infirmitatē non solū ab homi-
nibus: sed etiā a iumentis curabāt: gratias oīa
tribuētes. Naz et camelū arte diabolica debili-
tatum sanū restituētes: illesum abire fecerūt:
Matrona autē noie palladia paralytica: cum
omnia sua in medicis cōsumpserit: ad sanctos
dei accessit: et ab eis sanitatē integrā repora-
uit. Tunc illa damiano munusculū obtulit. Et
cū recipere noller: et illa cū sacramētis p̄ nomē
dñi adiurasset: recipere acquieuit: vt ei⁹ deuotio-
ni satisfaceret: et ne nomē dñi spernere vide-
retur. Quod vt cosmas cōparuit: turbatus pre-
cepit: ne corpus eius cū fratris corpe poneret.
Sequētī hō nocte dñs cosme apparuit: et fra-
trem de suscepto munere excusauit. Audies
autē preses lyfias famā eorū: et q̄ in xpi virtute
infirmitates sanabāt: eos ad se accereri fecit:
et que essent eorū nomina: que patria: que condi-
tio: que fortuna req̄siuit. Illi hōresponderunt
ad singula: q̄ nomina eorū crāt cosmas et damia-
nus: patria hō arabia: cōditio xpiana: fortunaz
autē christianos nescire dixerūt. Addētes se et
altos tres fratres cōsobrinos habere: antimū:
leontū: et euprepiū. Quos preses misso cū eis
officio sibi presentari iussit: et cepit agere vt sa-
crificarent: quod cū facere contēnerent p̄cepit
eos in manibus et pedibus grauiter torqueri.
Et dum eius supplicia deriderēt: iussit eos cas-
trens vincos in mare p̄cipitari. Sed statim
angelus dñi affuit: et disruptis vinculis illos e
pelago liberauit. Et cū hoc miraculū p̄ses ma-
gicis artibus ascriberet: et ipsi ei xpi virtutem
predicārēt: illeq̄ se eos i noie dei adriani velle
sequi dixisset: cōtinuo duo demones affuerūt:
et cū in facie ceciderūt. Sed orātibus p̄ eo san-
ctis: statim demones discesserūt. Tunc preses
dicere cepit: q̄ dñi contra eū indignati fuissent:
quia illos relinquere cogitasset. Mandauitq̄
sanctos in carcerē trudi: donec eos quō perdes-
se cogitaret. Sequētī die illos eductos iussit

in ignē copiosum lactari. Sed tñ eos in nullo
lesit: quā potius flamma erumpēs multos de
astantibus interemit. Zuben⁹ ergo in equuleo
suspendi: sed angelo eos custodiēte fatigatis
admodū ministris incendēdo: ante presidē de-
ponunt illesi: tres igit̄ fratres fecit in carcerē
recludi: et cosmā et damianū crucifigi: et a p̄lo
lapidari. Sed lapides in iacentes redibant: et
plurimos vulnerabāt. Eductis ergo tribus fra-
tribus: et statibus iuxta crucē cosmā et damia-
nū precepit a quatuor militib⁹ sagitari. Sagit-
te autē martyres nō ledebāt: sed cōuerse plures
occidebāt. Lyfias autē se cōsumum in oībus cer-
nens: omnes quinq̄ fratres insinul gladio cedē
iussit. Christiani autē memores verbi quod dixe-
rat sanctus cosmas: damianus cum eo sepelire
dubitabāt. Et ecce subito camelus aduenit: et
humana voce loquēs sanctos in vnum sepeliri
mādauit: quod et factū est. Processu hō tēporis
duorum fratrum cosme et damiani corpora romā
sunt translata: et ecclesia eorū nomini edificata.
Passi sunt autē sancti martyres. v. kalē. octobris
circa annū domini. cccxxvij.

**De sanctis Florentio et Hilario mar-
tyribus. Cap. cxxij.**

Florentius et hilari⁹

martyres passi sunt in gallijs ca-
stro seduno. Qui a paganis tenti-
dum christū cōfiterent: postq̄ lū-
gue eorū prescise fuissent: dum ad
huc integro sermone loquentes fidei nostre pre-
conia predicarent: gladio ferri iussi sunt: et sic
martyriū a domino coronā perceperūt. v. kalen.
octobris. Decado in martylogio:

**De sanctis Adulpho et Johanne
martyribus. Cap. cxxv.**

Adulphus et iohan-

nes apud cordubā hispante ciui-
tatem passi sunt. Qui p̄ cōfessio-
ne nominis christiani capite cesi:
a christo domino coronari merue-
runt. v. kalē. octobris: vt ait ado in martylogio
ex dararū hieronymi sumpto.

De sancto Forseo ep̄o. Cap. cxxvi.

Forseus epi-

scopus anno quins-
to constantis: qui et
constantinus in hi-
bernā claruit: vt dicit Sigis-
bertus. Hic nobilis genere: s̄
nobilitate fide: ab infantia sa-
cris litteris eruditus: duz in-
ter parentes suos sacri verbi
seminaret eloquiū: quadā die
subito egrotās quasi mortu⁹ stetit: et quattuor
man⁹ ad se desup extensas cōspexit: q̄ renētes
F liij

Liber

eum per brachia pennis subuolabāt. Ipse autē quasi per caliginem duo angelica corpora cernebat. Uiditq; tertium angelum armatum scuto se precedere: et canticum mellissimum audiuit ignotū. Sed ab angelo superiorū mandata istis: ut ipsum ad corpus reducant. Ipse autē postq; ad se rediit et attrinētes stentēs aspexit: horrat est eos: diuinisq; sacramētis perceptis de illo et altero superuicit. Medīa hō nocte ferle terrie mortē lectus excepit: recordatus locundissimē visionis. ¶ In transitu quoq; suo visum mirabilem uidit: quem beda describit. Uidit enī bonos angelos se suscipiētes: et demones clamantes: ac contra eos bella commouentes. Et cū eos precessissent: cōuersi ignita sacula in eū iactabant: sed angelus quidā precedēs ea scuto suscipiebat: et prorinus extinguebat. Tunc demones angelis opposuit: q; forsens seplus octofos sermones dixisset. Sed angelū responderunt q; nisi pncipalia crimina proferret: propter ista minima nō periret. Et cū dudū super hoc disputassent: tandem prelatē angelo euz demonibus demones in hoc cōtriti sunt. Tunc demon alius opposuit: q; seruus qui scit uoluntatem domini sui: nec facit: plagis uapulandus est multis. Die autē dona iniquoz recepit. Nam a quodā usurario uestem perceperat: quā nūq; restituerat. Excusantibus autē eum angelis et dicētibz: q; demones ocultra dei iudicia non cognoscebāt: diabolus tam grauter eū percussit ut postmodū uite restitutus semp; percussione uestigium retinuerit. Arripiētes enī demones unū de hīs quos in ignibus torrebāt: ipm in eū iactauerūt: qui eius humerū maxillāq; incēdit. Cognouitq; forsens hominē: quia ille erat cui uestem acceperat. Et hanc percussione pmitte te deo pro receptione illius uestis recepit. Deinde ceperūt demones cū angelis cōtēdere de proximi dilectione: quia uidelz proximū sicut seipsum nō dilexerat. Et cū in hoc etiam demones uicti fuissent ad alias accusationes cōuersi ceperūt proferre q; digne penitentia delinquentibus nō annūciasset. In omni hō p̄radictōe demonū ualida exiit pugna: donec iudice deo triumphantibus angelis deuictisq; aduersariis immensa claritate uir sanctus circumfusus est. Et ad mandatū angeli mūdum respiciēs uidit uallē tenebrosam: et quattuor ignes in aere aliis quibus spacis a se distātes. Quos dixit ei angelus esse quattuor ignes mūdū succēdētes: quoz vnus est ignis superbie: secundus inuidie: tertius auaricie: et quartus luxurie. Qui postmodū in unū redacti illi appropinquabant. Et cū flammā accēdentē timeret: confortauit illū angelus dicens: quia qd nō accēderat in euz nō arderet. ¶ Deinde ab angelis sup; rectū ecclie spūs eius adducit ubi sū corpus eius mortuū adductū plangebāt: ineb; ab angelis cadauer nū agnoscere: et ipm reassumere: ille hō osiūno.

Octauus

recusabat. Tandē coactus ad corpus rediit: et sic cūctis stupētibus forsens suscitatur. Qui uisa omnia populo retulit: et deinceps asperrimam uitam duxit. Incendia hō que in spiritu sumpserat in scapulis corporis et gena apparebant. Unde egressus p̄dicauit scotis: et que per visum habuerat enarrabat. Deinde eps factus ab angelo monitus apud hibernā p̄dicauit. Ac inde populoz inuidia eiectus per britanniā in saxonā deuenit: et a rege sigiberto susceptus monasteriū cōstruxit. Quod fratri suo forlano nomine gubernandū dedit: ipse autē uicano alto fratre suo heremā petiit: ubi p̄ annuz p̄manit: inde compulsius a rege clodoueo cōsiliū gratia ad galliarū litora nauigauit. Et a rege suscepius honorifice monasteriū in latinsaco oppido cōstruxit: in quo laudabiliter uitam finiuit istū. kal. octobris. Lūius corpus in uilla q̄ dicitur parona sepultū est: ut dicit beda.

¶ De scro Uincensao martyre. Cap. cxxvij.

Uincensao

dux boemisorum tempore henrici imperatoris martiriū passus est. Qui post q; sacras litteras didicisset: amore celestis patrie nō ad superbie uentū accepit dominū dignitate: sed ut multis prodesse posset: vider sua pauperibus et ecclesiis largisse impendebat. Cum autē uocatis pncipibus et baronibus curis ad curiā imperatoris fratris sui germani: ipse postremus omnū aduenisset: et alij pncipes indignati locū ei ad sedendū dare nullatenus decreuissent: statim ut aulam intrauit: crucē aurea in fronte eius apparuit: aliq; duo splendi didi uiri uisi sunt hinc inde ipm comitantes. Uincensao mox assurgēs ipm p̄ ceteris honorauit. A quo adhuc gentile ad cōuictū in dolo inuitatus est. Et is enī cesar honorasset: ipsum tamē christianissimū oderat: unde cū uincensao post p̄adiū ex more ad ecclesiā pgeret: eū impator cū turba gentiliū insecutū est: ipm ante ecclie fores precubētē occidit fecit: et martyre dño cōsecrauit. Lūius sanguis in pauimēto effusus in testimoniu fratricidij p̄ multa annoz curricula: nec abradi potuit nec abstergi. ¶ Post aliquid tēpus dū fideles corpus ipsius trāferre uellēt: inuenerūt eius uulnera plene sanata: et cepta auricula: q̄ ei fuerat totaliter abscisa: q̄ tamē loco suo applicata cōtinuo p̄solidata est. Cum autē ad fluuiū maximū et inuidantem deuenissent: et ipm transire dubitarēt: inuocato scro martyre: currū cū supposito coepe ex alia parte fluminis repete trāsuectū uiderūt: oēsq; statim sine piculo trāsierūt. Dū autē ad ciuitatē pragā corpus detulissent: carcer subterraneus cōfestim.

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus. Fo. cccxxvij.

illuminatur: et facta terremoto aperitur: cuius
criq; captiui solutis vinculis liberantur. Eadē
q; nocte sps crucifixus regi dacie apparuit: et
dixit: q; peccata eius ipm iterato crucifixe
rant: et q; nisi ecclesiā sancto martyri vincello
conderet peccatorum veniam minime perciperet:
vnde et hoc rex territus: ecclesiam cum mo
nasterio ordinis sancti benedicti sancto marty
ri fabricauit: et bonis suis largitus dorauit:
vbi et sanctorum corpus eius requiescit miraculis
clarens. Passus est aut. iij. kalē. octobris.

De sancto maximo martyre. Ep. cxxvij.

Maximus

martyr passus est sub Decio
cesare optimo
autem pconsu
le apud asiam
ciuitatem: quam ingressus de
cius maximum detentum: dū
ad sacrificia deozū cōpellere non posset. Iussit
eum fustibus cedi: deinde in equiteo leuatum
grauiter exungulari. Ira vt carnes vna cū san
guine in terram defluerent. Tuncq; marty: do
mni diceret tormenta sibi non dolorem: sed vn
ctiōnem inferre. Iussu pconsulis mandante
decio extra ciuitatem eductus: ibiq; lapidibus
obrutus occubuit. iij. kalen. octobris. Sepul
tu scq; est a xpianis iuxta murū ciuitatis memo
ria nois eius a fidelibus desuper edificata.

De sancto exuperatio epō. Ep. cxxix.

Exuperan

cius eps claruit
apud tolosanam
ciuitatem. Qui
beatus vir ipius
vrbis pontifex: quantum sibi
extiterit parcus quantumq; all
is largus sanctorum hieronym?
memorabilis profectus est re
latu. Qui et dominus cōfessor: in
clytus quarto kalen. octobris. in xpo feliciter
requieuit: sepultus in ecclesia tolosana: vt ait
ado in martylogio.

De dedicatione basilice sancti mi
chaelis archangeli. Ep. cxxx.

Dedicatio ba

silice sancti michae
lis archangeli dupli
citer nominatur: scz
dedicatio basilice: et
memoria ipius. Di
citur autēz dedicatio
eo q; hac die locū ei
sue templum in mon
tē gargano sibi dedicatū fuisse. michael. archan
gelus reuelauit. Cum enim vt dictum est supra
in eius apparitione octauo idus maij: sanctus
archangelus michael in monte gargano: spon
tine fidelibus contra neapolitanos adhuc gē
tiles victoriam miraculose contulisset. Spon
tini quoq; ante os spelunce: vbi archangelus:
apparuerat: quorūdie orationibus vacarent: si
pontini adhuc dubitabāt: an predictum locum
ingredi vel dedicare deberent. Tūc episcopus
dixit super his romanum pontificem consulen
dum: qui super hoc requirendam decreuit ar
changelū voluntatem. Instantibus ergo cūctis
triduo ieiunio apparuit in hac die michael ar
changelus episcopo: dicens nō esse opus ipam
quam edificauerat ecclesiam dedicari. Ipe em
qui condiderat: ipse et cōsecrauerat: precepitq;
vt die sequenti locum cum populo ingrediens
ipsum precibus frequentaret et specialem suū
patronum sentiret: deditq; eis predictę conse
crationis signum: vt scilicet ab oriente per po
sterulam ascenderent: et ibidem marmorū vesti
gia hominis impressa viderent. Vane igit ep
scopus et populus ad locū veniunt et introgres
si crypram magnam: et tria altaria inuenerunt:
quozum duo in australi parte posita erant tert
ium nō in orientali venerandum: et rubeo pallio
circumtectum: vbi celebratis missarum solen
nijs: vestigia: vt archangelus p̄dixerat inuen
erunt: et omnes ad propria cum gaudio redierūt.
In eadem spelunca aqua lucida et nimium dul
cis emanat: que post communionem sumpta di
uersas egritudines sanat. His auditis papa in
honorem sancti michaelis et omnium beatorū
spirituum hunc diem: videlicet tertio kal. octo
bris per totum orbem statuit celebrandū. Di
citur etiam hoc festum memoria: eo q; in ipso:
vt dictum est omnium angelozum memoria ag
mus. Circa quod sciendum est: q; sicut dionys
us pontifex in libro de celesti hierarchia. Omniū
angelozum sunt tres hierarchie: et nouē ordines:
ita q; quelibet hierarchia tres ordines conti
net: et dicitur a hieron: quod est sacra: et archos
princeps: quasi sacri principatus. Superior au
tem hierarchia continet seraphin: cherubin: et
thronos. Media dominationes: virtutes: et po
testates. Ultima nō principatus: archangelos:
et angelos. Eozū autē ordinatio et dispositio po
test videri per simile in terrenis. Nam ministro
rum qui sunt sub vno rege: quidam operantur
immediate circa personam regis: sicut consilia
rii et assessores et cubicularii: q; similes sunt pri
me hierarchie. Quidā circa regimen regni in
cōi: vt principes milites et iudices: et hi sunt si
miles secunde. Quidam autem operantur circa
regimen alicuius partis regni: sicut prepositi
et basuli: ac presides: et hi sunt similes tertie.
Tres igitur ordines prime hierarchie acci
piuntur: in quantum deo assistunt. Ad hoc autē
tria necessaria sunt: scilicet summa dilectio: et

hoc quantum ad seraphim qui interpretant ardē res. Perfecta cognitio: et hoc quantum ad cherubim: qui interpretant plenitudo scientie. Perpetua fructio siue quietatio: et hoc quantum ad cherubim: quia in eis deus sedere dicitur: dum eos in se quiescere facit. Tres autē ordines meritis hierarchie accipiuntur: in quantum habent regere vniuersitatē hoim in cōmuni. Et hoc consistit in tribus. Primo in presidēdo siue imperando: et hoc pertinet ad ordinē dominatonū qui alijs inferioribus p̄sunt: et eos in diuinis dirigitur: ac eis imperant. Secūdo in operando: et hoc pertinet ad ordinē virtutū: quibus nihil est impossibile exequi quod mādatur: et ideo eis attribuit opatio miraculor. Tertio in arcendo et expellēdo contraria impedimēta: et hoc p̄tinet ad ordinē potestatiū: qui habēt arcere demones et cōtrarias potestates. Tres hō ordines vltimē hierarchie accipiuntur s̄m quod habent regimē limitatū et determinatū. Nā quidā p̄sunt vni p̄uincie: et hī sunt de ordine principatus: si cut erat princeps persarū: qui p̄cerat p̄s: de quo habet danielis. x. Quidā p̄sunt vni multitudinū ciuitatū: et hī dicitur archāgel. Quidam hō cuiuslibet p̄sone singulari: et hī sunt angelī: et ideo āgelī minora: archāgelī hō maiora nū clare dicitur: quod bonū multitudinis dignius est bonum vni? hoīs. Decet autē nos necdum in hac solennitate: sed cōtinue oēs istos angelos honorare p̄pter vñ rationes. Primo quod sunt custodes nostri. Cuiuslibet em̄ homini dant duo angeli: vnus malus ad exercitiū: alius bonus ad custodiendū. Effectus autē angelice custodie in homine triplex assignari p̄t. Primus est: vt p̄ficiat in aīa in bonū gratie. Et hoc facit angelus tribus modis. Primo oē impedimentum ad bonū remouēdo. hoc significatū est etodī. xij. vbi angelus percussit p̄mogenita egypti. Secūdo p̄gritā excitando: quod significat zacharie. iij. Angelus dñi excitauit me quasi virū quod suscitauit a somno. Tertio in viā penitētie ducēdo et reducēdo: quod significatū est tobīe. v. in angelo quod eum duxit et reduxit. Scōs effectus est: vt aīa non cadat in malum culpe: Et hoc facit angelus tribus modis. Primo impediendo peccatū futurum ne fiat: hoc significatū est numeri xxi. in balaam qui ad maledicendum israel pergens ab angelo in viā impeditus est. Secūdo increpando preteritum: vt ab eo quis recedat: quod significatū est iudicū secūdo. Cum angelus filios israel de preuarcatione increpasset: ipsi eleuauerunt vocem etc. Tertio quasi violentiam inferendo: vt a presentī eripiat: quod significatū est in violenta educatione loth de sodoma. gen. xix. Tertio effectus est: quod si anima cadit postmodum resurgat. Et hoc facit etiam tribus modis. Primo mouendo cor ad contritionem: quod significatur tobīe. xi. vbi tobias iunior ad documentū angeli de felle per quod

intelligitur contritionis amaritudo: insulsi p̄tri oculos: scz cordis. Secūdo purgando labia ad confessionem: quod significat esa. viij. vbi per angelum labia esate purgant. Tertio cōgaudēdo ad satisfactiōē. luc. xv. Gaudū est angelis dei super vno peccatore etc. Secūdo debem⁹ eos honorare: quia sunt ministratores nostri. Hebr. i. Omnes sunt ministratores spūs etc. Omnes em̄ propter nos mittuntur: quia superiores ad medios: medi ad inferiores: et infimi ad nos. Et hoc quidā cōpetit. Primo contrariū diuine: in hoc enim manifestat diuina bonitas: quod cum nostram salutem diligit: dum nobilissimos spūs et sibi intima charitate vnitos: ad nos dirigit et transmittit. Secūdo charitati angelice. Cum em̄ charitatis ardentis sint: maxime desiderant aliorū salutē. Ideo p̄t et nos mittant lex exigit angelice charitatis. Tertio humane indigētie. Mittunt em̄ angeli ad insāmandū affectum ad dilectionē: vnde in hui⁹ figura legitur missi in curru igneo. iij. Reg. vi. Ad illū minandū intellectū ad cognitionē: figura hui⁹ apoc. i. in angelo quod habebat librum apertū in manu sua. Ad corroborādū oē p̄fectū vsq; in p̄fectionē. hui⁹ figura. iij. Reg. xix. Angelus portauit helle panē subcinericiū: et vas aque: et comedit: et bibit: et ambulauit in fortitudine cibi illius vsq; ad montem dei. Tertio honorādū sunt: quod sunt fratres et cōcines nostri. Scōs em̄ electi assumuntur ad ordines angelorū: quidam ad superiores: quidā ad inferiores: quidā ad medios s̄m diuersitate et exigētia meritor: lz brā virgo sup oēs fuerit exaltata. Et hoc grego. in quadā homelia per plura verba insinuare videt. Quarto quod sunt aīaz n̄az in celis portatores. Et hoc facit triplici modo. Primo viā p̄parādo. malach. ij. Ecce ego mitto angelū meū et p̄parabit viā etc. Tertio per viā p̄paratā in celum bairādō. Exo. xxij. Ecce ego mitto angelum meū qui te cust. in viā: et indu. in ter. quā p̄nt. patribus tuis. Tertio in celo collocādo. luc. xv. factū est vt moreret medic⁹ et portaret ab angelis in sinū abrahe. Quarto quod sunt orōnū n̄az ante deū presentatores: ipsi em̄ primo orōnes n̄as deo presentāt. tob. xij. quā orabas tu cū lachry. et sepeli. mor. ego obtuli orationē tuā dño. Secūdo ibidē p nobis allegant. zach. i. Nūdit angelus dño et dicit: dñe exerci. vsquo non miserebe. iuda xv. hierusalē quib⁹ irat⁹ es etc. Tertio dei sententiā gratiā nobis renunciādo. danielis. ix. dñi. Et gabriel ad eū volās dicit. Ab cōradio p̄cū tuarum egressus est sermo. glo. i. sententia adeo. et infra. Ego autē ventur indicarem tibi etc. Sexto sunt honorandi quod sunt regis eterni nobilissimi milites: s̄m quod dicit iob. xxxv. Nunquid est numerus militū eius? vidim⁹ autē quod in militib⁹ alicui⁹ regis: quidā sp̄ in aula regia cōmorant⁹ et regē associāt: quidā ciuitates et castra custodiūt et p̄seruāt: quidā hō regi inimicos et p̄p

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus. So. cccxxviii.

gnant. Ita horū militū xp̄i: quidā in celo empyreo semper regē regū associant: et ad eius honore cantica leticie et glorie cantāt: dicētes: sanctus sanctus sanctus etc. Esa. vi. Irē benedictio et claritas et sapientia etc. apoc. vii. Alij autē custodiunt ciuitates et villas: illi. i. qui nobis sunt ad custodiā deputati. Esa. lxi. Sup̄ muros tuos hierusalē constituit custodes. Alij vero dei iūmicos. i. demones expugnant. apoc. xii. Factū est preliū magnum in celo. i. in ecclesia militante s̄m vnam expositionē: michael et angelū eius prelia. cū dracone etc. **S**eptimo et vltimo que sunt tribulatio: cōsolatores. zach. primo. Angelus qui loquebatur in me verba cōsolatoria. hoc autem faciunt tribus modis. Primo confortado et roborado. dan. xi. Eū daniel corruislet retigit eū angelus dicens. Noli timere par tibi: confortare et esto robustus. Secūdo ab im patientia conseruado. ps. Angelis suis mandauit de te. et infra. In manibus porta. te: ne for. offen. ad lapidē pedē tuū. Tertio ipsam tribulationē refrigerando et minuendo. Et hoc signifi carur dan. iij. vbi angelus dñi cū tribus pueris descendit in fornacem: et fecit mediu fornacis quasi ventum rosas flantem.

De sancto Maximo episcopo. Cap. cxxxi.

Maximus

ep̄s ap̄d r̄hegyum ciuitatē claruit. Qui de vltimo q̄ d̄: de consa to ortus parentibus xp̄ianis ab infancā virtutib⁹ et sacris litteris erudit⁹: relicto seculo insulam lerinenſis monasterij petijt: vbi monachus factus

omni sanctitate pollebat. Multasq; infidias diaboli perpeſsus deuict: postea vero factus est abbas monasterij successorq; sancti honorati. Quaz diabolus nocte quadā exerrere volens eidē in forma horribili apparuit: sed signo crucis edito cōfessim euauit. Vxorq; sanctus fecit bractare cepit. Qui decubenti rursum demon in specie draconis se ostendit: sed cū orasset ad dñm monstrū depellitur: et sanctus protinus a febre curatur. **N**octe quadā orationis gratia ad litras egressus: vidit nauē ad portū appulsiſſe: cuius naute ad eū venēr: eidemq; dicunt q; fama eius ad syrie partes conuolauerat: multusq; populus eū desiderabat: vbi si vellet accedere multū dño populum posset acquirere: offerentes se illum in sua nauē uecturos. Qui diaboli figmenta perpendens orauit: et signo crucis edito: nauis fantastica cū nauis disparuit. **E**lectus deinde a populo in ep̄m r̄hegyne ciuitatis gregē dominicū verbis nūtritebat et exēplo: qui etiā basilicā sancti albanū intra castellū r̄hegyi construxit. Ad quā edifi

candā dum pauci boues eo presente columnas facilliter traherēt. Absente vero plurimi trahere nō possent: vocatus ep̄s vidit demonē in forma paruū ethiopsis plauſtro infidentē. Quē postq; sua orōne fugauit: boues opus solitū etiam in eius absentia celeriter perfecērūt. **E**um autē reliquias ad ecclesiam consecrandā deferrent: puer quidā frater r̄hegyi diaconi de muro lapsus cecidit et expirauit. Cuius corp⁹ diacon⁹ in cubile ep̄i collocauit. Ad cuius p̄ces finito officio maximus thalamū ingressus puerū orationē suscitauit. **A**l's etiā filiā cuiusdā vidue nobilis ciuitatis defunctā: motus maternis lacrymis ad vitam reduxit. **A**doleſcentulum insup̄ morsu rabidi canis extrinctū: sua oratione pristina vite restituit. Lanē quoq; qui multos laniauerat: leui ictu baculi pemir: vulnera etiā cūctis inflicta sanauit. **Q**uēdam hoīem quē bos corrupta ferēs eniscerauerat: vulnerib⁹ alligatis: infra dies septē sanū effecit. **E**cū quendā qui ab annis. xv. lumen oculorum amiserat: dum ad maruinū pergeret: et pedib⁹ ip̄m cepisset: osurius postulatus: signo crucis edito prorinus illuminauit. **O**bitum autē suū et presciuit et predictit. Et in stratu proprio quasi leui sopore derentus spiritū emisit. iij. kalen. octobris. Cuius corpus p̄tinuo miro odore fragrauit. Sed dū in eius exequijs puella nup̄ defuncta loculo viri sancti substracta fuisset: protinus a mortuis resurrexit: et vna cum ceteris corporū sepulture interfuit: et deum collaudare cepit. Sicq; sepultus est in ecclesia sancti petri r̄hegyne ciuitatis: vbi tacet miraculis clarus.

De sancto Hieronymo presbytero et doctore. Cap. cxxxij.

Hieronymus

presbyter et doctor eximius filius eusebii vici nobilis oppido stridonis: quod dalmatic quōdam pannonicq; cōfinitum fuit: exiit orundus. Hic adhuc puer romā adijt: vbi literis grecis et latinis et hebraicis plene eruditus est. In arte grāmatica donatum: in rhetorica autē preceptore habuit victorinū: scripturis autē diuinis exercitabatur die ac nocte: et inde hausit auidē: quod postmodum effudit abūde. **Q**uodas vero tempore sicut ip̄s in ep̄stola ad custochium refert: dum de die tullii: de nocte platonem auidē legeret: eo q; sermo sibi incultus in libris p̄pheticis non placeret: circa mediam quadragesimā subita febre corripit: adeo vt calore iam vitali deficiente exequie funeris pararentur. Subito igitur in extasi ad tribunal summi iudicis rapitur: et cuius cōditionis esset interrogatus: christianū se fore profitef.

Quem iudeus aperto ore dementens: elcero-
niani: esse dixit: non xpianum: eo qd vbi thesau-
rus suus sibi esset et cor suum. At hieronymus
obmuro: et iudeus illi acriter cedi iussit. Cum
autē misericordiā postulare: et astantes pro iu-
uene veniā supplicarent. Iurauit hieronymus
ac protestatus est qd si vnq̄ codices seculares
legeret: xpm negaret. In hec verba dimissus
restitit: et lachrymis se totū perfusum inuenit:
ac ex verberibus scapulas repperit lutescentes.
Extunc se diuinorū voluminū studio totaliter
contulit. Dum autē esset annozū. xx. per libe-
rium papā romane ecclesie cardinalis presby-
ter ordinat. Tunc sub imperatore constantio
in arianā heresim lapsus et alie hereses pullula-
re cepit: quas omnes vir sanctus verbo et scri-
pto iuxta sibi a deo datā sapientiā cepit infrin-
gere: cui paula nobilissima romanoz eius disci-
pula sedula ministrabat: eiusq; filia eustochiū
virginē sacratissimā hieronymus diuinorū stu-
dijs imbuebat. **¶** Mortuo hō papa liberio san-
ctus doctor dignus summo sacerdotio ab om-
nibus acclamatur. Sed dum clericorū et mona-
chorum lasciuia increparet: ab eis turpiter de-
risus est. Nam vt ait iohannes belety. Cum hie-
ronymus ad matutinū pergeret: vestem mulie-
ris lineam quā iuxta lectum posuerat super
pelliceus suū putans induit: et sic ad ecclesiam
processit. Hoc autē facebant emuli: vt mulierē
habere in thalamo crederet. Qd ille videns:
eorum cessit vesante: et ad gregoriū nazāzenum
constantinopolitanū episcopū peruenit: a quo
multa in sacris litteris didicit. Deinde alexan-
driā perrexit: et didymū doctore pluribus men-
sibus audiuit. Post hec in syriā abiit: in possessi-
one euagrii presbyteri aliquantulū commora-
tus. **¶** Deinde in egypti heremum properauit:
vbi quanta pro xpo sustinuit in epistola ad eus-
tochium ipse commemorat. Nam incredibilis se-
penitentia et humano corpori penitus importa-
bilis se maceravit: ibiq; quadriennium exegit.
Quo peracto ad bethleem oppidum remeavit:
vbi prudēs animal ad prespepe domini se obtu-
lit permansurum. Penitentiam hō consuetam
nullatenus dimisit: et carnem diris verberibus
flagellauit. Ad portam quoq; bethleē occiden-
talem cenobium construxit: et multos discipu-
los congregauit: inter quos eusebium nobilē
cremonensem predilectū habuit. Bibliothecā
autem suam quam summo sibi ediderat studio:
litterarum relegens: diem ieiunijs ducebat ad ves-
perum. In translatione etiam scripturarū. l.
annis et v. mensibus desudauit: et semper virgo
permanit. Monasterium quoq; ancillarū de-
eius filiam virginem: que cum secure fuerant
multis sacris virginibus preposuit: et regulam
eis monasticam dictauit. **¶** Cum autem vsq;
tunc in ecclesia vnusquisq; caneret quod vole-

bat: ad instantiam theodosij imperatoris dama-
sus papa hieronymo imposuit: vt diuinum offi-
ciū ordinaret. Qui psalteriū p̄ ferias et noctur-
nos et horas alias canonicas diuisit: et Gloria
p̄i. in fine psalmozū cātari instituit. Epistolas
et euangelia per anni circulū: ceteraq; omnia ad
officiū pertinētia preter cantū ordinauit. Qd
papa damasus sibi missum approbauit: et ecclesie
celebrandū tradidit. **¶** Quadā nō die ad uespe-
rascente: dū hieronymus cū fratribus ad sacrā
lectionē legendā sederet: leo quidā claudicans
monasteriū ingressus est. Fugietibusq; cunctis
eum solus sanctus doctor excepit: et leonis piā-
tam a sentibus vulneratā inuenit. Adhibita er-
go cura leo conualuit: et inter eos quasi domesti-
cū animal habitabat: feniūq; sicut bos comedebat.
Cui hieronymus officiū imposuit: vt afinū
loci ligna de nemore deferentē: ad pascua et ad
nemus duceret et custodiret. Quod et factū est:
leonem afinū continue more pastoris industrij
comitante: ipsumq; fideliter defensante. Quas-
dam aut vice leone grauit̄ soporato: mercato-
res cum camelis illac transeuntē: afinū solū
pascentem a leone elongatū rapuerūt. Expe-
rectus leo: sociū rugiedo querēs huc illucq;
discurreret. Et cum non inueniens ad portam
monasterij tristis redijt: et intrus ac si preuencū
diā ingredi non presumpt̄. Uidentes autē fra-
tres qd sine afinō redijt: putauerunt qd fame
compulsus illum deuorasset: nolebantq; ei an-
nonam prebere cōsuetam. **¶** Tunc admonente
hieronymo officium afini leonē intugunt: et li-
gna cedentes ei imponunt. Quod cum leo pa-
tientissime ferret: quadā die expleto opere ad
agrum exiit: et quasi diuino instinctu vndiq; dis-
currere cepit. Et ecce vidit a longe negocia-
tores cum onustis camelis precedente afinō ve-
nientes: Leo igitur recognito afinō: rugiens
super eos iruit: et omnes homines in fugam
conuertit. Deinde terribiliter cauda terrā per-
cutiens: afinū et camelos perterritos sicut erāt
onusti: ante se ad cellā ire coegit. Quod cū fra-
tres vidissent et mirati hieronymo nūciassent:
iussit sanctus camelos introduci: et depositis
sarcinis pedes eis lauari: et super hoc voluntas
tem domini expectari. Tūc leo cepit per mona-
sterium discurrere: singulorū fratrum vestigijs
se prosternēs: et de perpetrata culpa quasi cau-
da alludens veniā postulabat. Hieronymus
autem futurū prescius iussit hospitibus ventu-
ris refectionē parari. Et ecce hospites adsunt
pre foribus: abbatē videre querētes. Ad quos
cum exisset illi pedibus eius aduoluti: pro com-
missa culpa veniā postulabāt. Quos ille be-
nigne introducēs ac reficiēs: admonuit vt suis
contenti aliena decerere non vesperēt. Illi autē
beato hieronymo licet dudum recusanti mediet-
tatem olei quod secum attulerant pro benedicti-
one obtulerunt: eandemq; mensuram annis

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus. Fo. cccxxix.

singulis se et suos heredes eius fratribus daturos promiserunt. ¶ Tanta autem lassitudine fatigatus est: ut in stratu suo faciens funiculo ad trabem suspenso supinus manibus se leuaret: ut scilicet officium monasterii prout poterat exhiberet. Per annos non quinquaginta nunquam cotum: nisi bis in ultima egritudine manducauit: carnem cilicino sacco semper domauit: nec stratum aliud nisi terram nunquam sciuit: semel in die post vespere radices aut folia arborum degustauit: semper orationis: aut eruditionis: aut lectationis intentus. ¶ Appropinquans autem vite termino: se super nudam humum collocaui precepit: et sacco quo induebatur operiri: ubi prius fratres suos ad se conuocatos dulci eloquio et sacris admonitionibus informauit: et eusebium eius in abbatem dimisit. Deinde sacram eucharistiam sibi oblaram cum lachrymis sumpsit. Et supinus ad terram rediens: manibus in modum crucis supra pectus extensis: symeonis prophete uaticinium decantauit. Quo finito cum esset hora completorii: subito lux maxima: ac si sol in meridie cum circumfulsit: in qua luce ab astantibus uise sunt acies angelorum discurrentes: tanquam scintille in aridum incho. Auditaque est uox saluatoris ipsum ad celestia inuolantis: et sancti doctoris se paratum uentre respondētis. Et post horam lux disparuit: et inclutus doctor cum luce spiritum ad dominum emisit: pridie kalen. octobris. Anno etatis sue. xci. mense. vi. anno horum imperatoris. xii. Corpus non quod pre nimia afflictione et uerbibus leprosi specie pretegebatur: odorem nimium omnia aromata superantem fragrabat. ¶ Eadem hora cyrilus hierosolymitanus episcopus olim eius auditor: oras in cella raptus in spiritu uidit inter speciosum et lucidissimum de monasterio sancti usque ad celum: et multitudinem angelorum splendentium alternatim cum melodiosis et caribus ceteros deferentium: et aliam non minorem istis: obuiam modo simili uenientem. Animam quoque hieronymi post omnes ad saluatoris ipsius decessum ad celos procedentem. Que in loco ubi cyrilus degebat subsistens: se eidem animam esse doctoris incluti reuelauit: et ut ad suos pergeret filios mandauit: quatenus eos lugentes cofortaret: et qui uiderat nunciat. Gratiamque uiso euauit: et cyrilus eadem hora illum migrasse cognouit. ¶ Eadem etiam hora augustinus episcopus hipponeis. in sua cellula existens dum tractat de uisione beati compilare uellet: et super hoc hieronymum consulendum disposuisset: ac epistolam ei scribere cepisset: ineffabile lumen cum odorum fragrantia incomparabili cellam repleuit: eoque admodum stupere: uox de luce insonuit: que ipsum de nimia presumptione redarguit: eo quod existens in carne mortali beatitudinem eternam comprehendere cogitasset: quod nulli mortaliu aliquid possibile foret. Tum autem au-

gustinus ab eo quereretur et quis esset. Respondit: se esse hieronymi animam: cui ipse epistolam notare ceperat destinanda: que ipsa hora a carne soluta ad celi gaudia properabat. Tum autem augustinus ab eo multas questiones de trinitate et angelica natura: atque de beatavita quassauit: et ipse ad singula clarius respondisset: lux illa cum uoce disparuit: odor tamen pluribus diebus permansit. ¶ Eadem hora in ciuitate turoneis. duo monachi monasterii sancti marini cum quodam alio uoces omnium musicorum instrumentorum dulcisonas audierunt: et lucem sole clariorum conspexerunt: odore quoque cunctorum aromatum persenserunt. Et admirantes tanta: audierunt uocem de celo: qualiter ipse cum angelis omnibus patriarchis: prophetis: apostolis martyribus: confessoribus: et uirginibus: ac beatorum omnium animabus hieronymo presbytero: tunc in bethleem mortuo occurrebat: eiusque animam ad celorum gaudia tam feliciter perducebat. ¶ Corpus autem eius cilicino sacco quo uiuens uerebatur inuolutum in terra prout ipse mandauerat sepultum est uidelicet ante ostium spelunce: in qua ipse fuit natus: et in preseprio reclinatus. In cuius exequiis cecus uisus a natiuitate uisum recepit. Surdus et mutus audiendi: et loquendi facultatem accepit. Hereticus etiam quidam qui corpus illud incendio dignum asseruit: subito in ligni speciem est mutatus: et mox fulmine de celo descendente combustus: atque in cinerem redactus. Alia quoque signa et miracula stupenda: innumera per sanctum suum dominus operari dignatus est: que in epistolis eusebii: augustini: et cyrilli leguntur: que per singula ponere longum esset. ¶ Hic gloriosus doctor: preter sacram expositionem ueteris testamenti: quod est hebraico: et noui: quod est greco sermone transtulit in latinum: infinita pene alia opuscula edidit. Omnes enim. xvi. prophetas exposuit. Quorundam grecorum doctorum uolumina in latinum transtulit. Scripsit opuscula siue epistolas ad diuersos circiter. cxxvi. Tractatus quoque. Epistolas alias breues. lxx. Sermones. x. Item libros hebraicarum questionum. Item hebreorum nomen. Libellum de locis terre sancte condidit. Ab eusebio in latinum uertit ex greco. Super libro psalms. cl. tractatus prolixos edidit. Librum de optimo genere interpretandi ad pammachium. De uisibus illis scripsit. Item contra iouinianum libros duos: Item contra heluidium de beate marie uirginitate perpetua librum unum. Contra pelagium librum unum. Contra originem libros quatuor. Contra uigilantium librum unum. Ad nepotianum libros duos. Super euangelio matthei libros quatuor. Aliam pauli primi heremite et aliorum patrum monachorum. Librum chronicum omnimode hystoric. De seraphin librum unum. De osanna lib. vnu. De frugi et luxurioso filijs

Liber

librum vnum. Homelias origenis. xxviii. in hie remia et ezechiele ex greco in latinum conuertit. Item de questionibus veteris legis. Homelias in canticis canticorum. i. Commentariorum in epistola pauli ad galatas li. iiii. In epistola ad ephesios lib. iiii. In epistola ad titum librum. i. In epistola ad philemonem lib. i. Super genesim librum vnum. Didymi librum de spiritus sancto ex greco in latinum vertit eloquiu. In lucam homelias origenis. xxxviii. In psalmis a decem vsq; ad. cxvi. tractatus septem. Capitul machi monachi gesta descripsit. Contra rufinum aquileensem. presbyterum inuectiuas plurimas. Ad beatum augustinum epistolas multas. Item librum probemiorum super libris diuine scripture. Ad heliodorum exhortarium. Altercationem luciferiani et orthodoxi. Ad eustochium de virginitate seruanda lib. i. Ad marcellam epistolarum lib. vnum. Commentarios in ecclesiasten plures. In churidion in psalterium. Aduersus heliachim librum. i. Et opuscula alia aduersus hereticos quod plures. De mansionibus filiorum israel lib. i. et alia innumeravolumina ad edificationem ecclesie catholice sua pietate composuit. Et pene oes libros noui: ac veteris testamenti commentatus est.

De sancto Antonino martyre. Cap. cxxxiiij.

Antonin^o

martyr apud placentiam ciuitatem passus est. Qui vnus fuit ex sacra legione thebeorum et socius beati mauritij martyris. Qui de placetinis finibus egressus per orientales prouincias pertransiuit: et multa

miracula fecit. Demum ad urbem suam rediens ab infidelibus tentus et capite cesus glorioso martyrio coronatus est. Cuius corpus ignotum diis beato sauinio ipsius ciuitatis episcopo reuelauit. Apparuit enim vir splendidus: qui ostendit ei: ubi iacebat sancti martyris corpus: qui etiam formam corporis et membra et annos militie et nomen et caput abscissum signauit: vnde cum quoque plenum eius sanguine pro testimonio seruatum inuenerit. Et ut ipsum corpus ex eodem loco leuare: et digno sepulchro condere deberet admonuit: qui euigilans visionem clero et populo referauit: et in loco ostenso fodere custos precepit: ubi sanctum corpus sicut episcopo ostensum fuerat: per omnia inuentum est. Quod dum leuaret gutte aliique sanguinis ex eo profugerunt. In cuius translatione cum solus ibi esset sauinus episcopus sex alij episcopi apparuerunt: qui essent: vel vnde venissent omnibus ignoti. Leuantes ergo corpus martyris posuerunt in sepulchro sancti victoris episcopi. Qui alias inuicta sua spiritu prophetico predicauerat:

Nonus

quod post eius obitum maior eo in ipso tumultu quiescere debebat. Sepulto quoque corpore episcopi plures illi qui apparuerant subito discedentes nusquam visi fuerunt: sicque sanctum corpus condigna reuerentia considerunt pridie kalend. octobris.

De sanctis victore et urso martyribus. Cap. cxxxiiij.

Victor et ursus

martyres passi sunt in gallijs castro salodoro. Hi fuerunt ex gloriosa legione thebeorum: cuius mauritius dux exercitus in clytus. Qui pro diuersis supplicijis excrutati: sed celesti lumine coruscante: ruatibus in terram ministris erecti. Deinde in ignem missi: sed in nullo penitus lesi. Nouissime gladio consumati sunt pridie kalend. octobris: vt ait ado in suo martyologio.

Explicit liber octauus.

Incipit prologus noni libri.

Nonus liber pre

sentis catalogi continet in se passiones et gesta sanctorum quorum festiuitates occurrunt infra tempus: in quo ecclesia representat preparationem filiorum: qui fuerunt ipsius ecclesie defensores: quales fuerunt sancti martyres. Hoc autem tempus est a kalendis octobris vsq; ad kalendas nouembrii. Et hoc sub figura sanctorum machabeorum: quorum tunc libri leguntur: qui vti sancti martyres pro fide: sic et illi pro lege dei vsq; ad effusionem sanguinis viriliter decerrarunt. Ad ipsius ergo temporis festa pertractanda percurrendum est. Notandum autem: quod quia sancti machabeus: videlicet mathathias et eius filij: qui inter sanctos testamenti veteris connumerantur: nullas certas in anno festiuitates habent: eo quod eorum dies obitus sunt ignoti. Idcirco in principio huius libri premittuntur: eorumque gesta pertractantur: quia eo tempore eorum libri in ecclesia dei leguntur. Acta etiam quorundam aliorum sanctorum eiusdem machabeis contemporaneorum: quorum similiter festiuitates certos dies non habent: prefatis machabeorum in seruntur hystorijs: vt sanctorum onie et symonis eius filij sacerdotum et martyris eleazari.

Finis prologi.